სააქციო საზოგადოება
ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური ანგარიშგება და
მმართველობის ანგარიში
2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის
მდგომარეობით

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

სარჩევი

გვერდი

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებასა და დამტკიცებაზე 1

მმართველობის ანგარიში 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის:

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა 14-18

ფინანსური ანგარიშგება 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით:

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში 19
მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში 20
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში 21
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში 22

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები

1. ორგანიზაცია 23
2. მომზადების საფუძველი 23
3. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება 25
4. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა 26
5. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები 42
6. ფული და ფულის ექვივალენტები 43
7. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში 44
8. კლიენტებზე გაცემული სესხები 44
9. ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში 47
10. გასაყიდად განკუთვნილი აქტივები 48
11. ძირითადი საშუალებები 49
12. სხვა აქტივები 50
13. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ 51
14. კლიენტების დეპოზიტები 52
15. გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები 52
16. საიჯარო ვალდებულება 53
17. სუბორდინირებული სესხი 53
18. სხვა ვალდებულებები 54
19. სააქციო კაპიტალი 54
20. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე 54
21. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი 55
22. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები 56
23. წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე 56
24. საოპერაციო ხარჯები 57
25. მოგების გადასახადი 57
26. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები 59
27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება 61
28. რისკის მართვის პოლიტიკა 62
29. ტრანზაქციები მეკავშირე მხარეებთან 86
30. შემდგომი მოვლენები 87

დახურული სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

მმართველობითი ანგარიში
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომელიც სამართლიანად ასახავს სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") ფინანსურ მდგომარეობას 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მის მიერ წარმოებული ოპერაციების შედეგებს, ფულადი სახსრების მოძრაობასა და კაპიტალში ცვლილებებს ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს") შესაბამისად. ხელმძღვანელობა აგრეთვე, პასუხისმგებელია მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებისას ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია:

- მართებული ბუღალტრული პრინციპების არჩევასა და მათ თანმიმდევრულ შესრულებაზე;
- ინფორმაციის წარდგენაზე, ბუღალტრული პოლიტიკების ჩათვლით, რომელიც უზრუნველყოფს მართებული, საიმედო, შესადარი და გასაგები ინფორმაციის არსებობას;
- დამატებითი ინფორმაციის წარდგენის უზრუნველყოფაზე, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიური მოთხოვნები არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ მომხმარებელმა გააანალიზოს კონკრეტული გარიგების და სხვა მოვლენებისა და პირობების გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ შედეგებზე;
- ბანკის მიერ მოქმედი საწარმოს დაშვების პრინციპის საფუძველზე მუშაობის უნარის შეფასებაზე;
- მმართველობის ანგარიშში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ინფორმაციის განმარტებაზე; და
- ფინანსური ანგარიშგების შესატყვისი მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე.

ხელმძღვანელობა აგრეთვე პასუხისმგებელია:

- ბანკში ეფექტური და მყარი შიდა კონტროლის სისტემის შემუშავებაზე, დანერგვასა და შენარჩუნებაზე;
- ისეთი ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე, რომელიც წარმოადგენს და ხსნის ბანკის გარიგებებს და ნებისმიერ დროს უზრუნველყოფს ბანკის ფინანსური მდგომარეობის საკმარისი სიზუსტით წარდგენას და ფასს-ის მოთხოვნებთან ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისობას;
- სავალდებულო ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე საქართველოს კანონმდებლობისა და ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად;
- ბანკის აქტივების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად საჭირო ქმედებების განხორციელებაზე; და
- თაღლითობისა და სხვა დარღვევების თავიდან აცილებასა და აღმოჩენაზე.

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება და მმართველობის ანგარიში ბანკის დირექტორატის მიერ დამტკიცებულია გამოსაშვებად 2023 წლის 2 მარტს.

დირექტორატის სახელით:

კონსტანტინე გორდეზიანი
გენერალური დირექტორის მოადგილე

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

მიმოხილვა

სააქციო საზოგადოება „ხალიკ ბანკ საქართველო“ (`ბანკი“) არის სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ საკუთრებაში არსებული მისივე შვილობილი კომპანია, რომელიც საქართველოს ბაზარზე 2008 წლიდან ოპერირებს.

2009 წელს ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენდა საბანკო პროდუქტების გასაყიდად ყველა აუცილებელი პირობის შექმნა, კერძოდ, საბანკო ინფრასტრუქტურის მოწყობა, კვალიფიციური თანამშრომლების მოზიდვა და საოპერაციო საქმიანობის ფორმალიზება.

2010 წლიდან მოყოლებული ბანკი აქტიური ოპერაციებითაა დაკავებული და საფონდო ბაზარზე ახორციელებს სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების შესყიდვისა და ბანკთაშორის ტრანზაქციებს. 2010 წლის პირველი კვარტლის შემდეგ ბანკი ჩაერთო სესხების გაცემის აქტიურ პროცესში, რაც დღემდე წარმატებით მიმდინარეობს.

ბანკს აქვს ცხრა კარგად მოწყობილი წარმომადგენლობითი ოფისი (ფილიალი / მომსახურების ცენტრი), აგრეთვე ბანკომატებისა და გადახდის ტერმინალების ქსელი. ცხრიდან სამი ფილიალი განთავსებულია ქვეყნის დედაქალაქის გარეთ (ბათუმში, ქუთაისში, ფოთში), დარჩენილი ექვსი ფილიალი კი ფუნქციონირებს დედაქალაქში.

ბანკის მიზანია, წარმატებული საქმიანობა გააგრძელოს ყველა საბაზრო სეგმენტში, მათ შორის, საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის, კორპორატიული ბიზნესის სეგმენტებში. ამ მიზნით ბანკი კლიენტებს სთავაზობს მომსახურებათა ფართო სპექტრს - საკრედიტო პროდუქტებს, სახელფასო პროგრამებს, მიმდინარე ანგარიშებისა და ვადიანი ანაბრების დიდ არჩევანს, ბარათებს, დისტანციურ საბანკო სერვისებსა და დოკუმენტურ ოპერაციებს.

ბანკს მნიშვნელოვანი ინვესტიციები აქვს ჩადებული საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და საგადახდო სისტემების განვითარებაში და წარმატებას აღწევს ბაზარზე ინოვაციური საბანკო პროდუქტების თვალსაზრისით. ბანკს აქვს კარგად ჩამოყალიბებული საერთაშორისო საკორესპონდენტო ურთიერთობები, რომელთა მეშვეობით გადახდის ტრანზაქციების განხორციელება მთელი მსოფლიოს მასშტაბითაა შესაძლებელი. ბანკი ჩართულია SWIFT და საქართველოს ეროვნული ბანკის („სებ“) დროის რეალურ რეჟიმში ანგარიშსწორების (RTGS) სისტემებში. 2022 წლის თებერვალში „ტენგე ბანკთან“ გაფორმდა გენერალური ხელშეკრულება სავალუტო და საფონდო ბაზრებზე ბანკთაშორისი ოპერაციების შესახებ.

ბანკი მუდმივად მუშაობს ფინანსური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებისა და კლიენტებისათვის ახალი, ინოვაციური პროდუქტების შეთავაზების თვალსაზრისით. კერძოდ, ბანკის ახალი პრიორიტეტი იქნება საცალო რესურსები და მათი გავრცელების არხები - ახლის შემუშავება და არსებულის გაუმჯობესება. გარდა ამისა, ხარისხის გაუმჯობესების ერთ-ერთ კომპონენტად, საბანკო პროდუქტების შემუშავებასთან ერთად, განიხილება პროდუქტების ხელმისაწვდომობის გაზრდა ბანკის ფილიალების ქსელისა და დისტანციური მომსახურების არხების განვითარების გზით.

2022 წელს დასრულდა ფილიალების ტრანსფორმაცია. დამტკიცდა მოვალეობები, უფლებები და ლიმიტები, შიდა პროცედურები, შეიცვალა ოფიციალური ინსტრუქციები და შემოღებული იქნა წახალისების სქემები. დაფუძნდა ცენტრალიზებული დამხმარე ოფისის დეპარტამენტი, რომლის მისიაა ბანკის კლიენტურაში კმაყოფილების დონის გაზრდა გაყიდვის წერტილებისათვის სათანადო მხარდაჭერის აღმოჩენის გზით.

საცალო პროდუქტების განვითარების განყოფილებისა და დისტანციური სერვისების განვითარების განყოფილების შერწყმის შედეგად, შეიქმნა საბანკო პროდუქტების განვითარების განყოფილება.

2022 წლის სექტემბერში ქალაქ ფოთში გაიხსნა ახალი სერვის-ცენტრი.

ბანკის სტრატეგიის წარმატებით განხორციელება მოითხოვს ამ სტრატეგიის ბანკის შიდა ზედამხედველობის ქსელის მიხედვით გამართვას. ბანკში ფუნქციონირებს რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის მძლავრი სისტემები, რაც მას საშუალებას აძლევს, სტრატეგიის განხორციელების პარალელურად, დაადგინოს რისკის დასაშვები ოდენობები და მყისიერად გამოავლინოს, შეაფასოს, მართოს და ანგარიშებში ეფექტურად ასახოს სხვადასხვა დროს არსებული რისკები.

ბანკის სააქციო კაპიტალი

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის სააქციო კაპიტალმა შეადგინა 76,000 ჩვეულებრივი აქცია, თითოეული 1,000 ლარის ნომინალური ღირებულებით. ბანკს გამოსყიდული აქციები არ ჰქონდა. ამჟამად ბანკს გამოშვებული აქვს ერთი კლასის ჩვეულებრივი აქციები, რომლებიც სრულადაა გადახდილი. პრივილეგირებული აქციები ბანკს არ აქვს. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული უფლებები და მოვალეობები აღწერილია ბანკის წესდებაში. გამოშვებული ჩვეულებრივი აქციების ხმის უფლება შეზღუდული არ არის და თითოეულ ჩვეულებრივ აქციას ერთი ხმა გააჩნია. წლის განმავლობაში სააქციო კაპიტალის მოძრაობა აღწერილია ფინანსური ანგარიშგების მე-18 შენიშვნაში.

ფინანსური შედეგების მიმოხილვა

ბანკი არის განვითარებაზე ორიენტირებული, სრული სერვისებით აღჭურვილი , რომელიც ძირითადად პოზიციონირებს მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებისა და კორპორატიულ სეგმენტებში, რაც გრძელვადიან თანამშრომლობასა და უმაღლესი ხარისხის ფინანსურ პროდუქტებსა და მომსახურებაზე გათვლის შედეგია. ბანკი მიზნად ისახავს, რომ მასთან ანგარიშის მქონე კლიენტებისათვის მთავარ ბანკად იქცეს, რის გამოც ის მუდმივად მუშაობს ფინანსური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებასა და საცალო კლიენტებისათვის ახალი, ინოვაციური პროდუქტების შეთავაზებაზე. გამოწვევებით სავსე საოპერაციო გარემოს მიუხედავად, ბანკმა მოახერხა საცალო სესხების პორტფელის 6%-ით გაზრდა. ბანკი გეგმავს, მომავალ წლებში შეინარჩუნოს სტრატეგიული პრიორიტეტი მცირე და საშუალო საწარმოებისა და საცალო სეგმენტებზე. სებ-ის მიერ გამოცემული კომერციული ბანკების კონსოლიდირებული ანგარიშის მიხედვით, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი მთლიანი აქტივების ოდენობით მიხედვით მეცხრე ადგილზეა, ხოლო საბანკო სექტორში წილმა 1.36% შეადგინა.

2022 წლის ნოემბერში „ფიტჩმა“სს „ხალიკ ბანკ ჯორჯიას“, როგორც გრძელვადიანი სესხის გამცემის დეფოლტის რეიტინგი დაადასტურა დონეზე „BB+“ სტაბილური პროგნოზით. ბანკის რეიტინგი წინა წელთან შედარებით არ შეცვლილა.

წლის დასაწყისში გაკეთებულ პროგნოზების შესაბამისი იყო კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი (უკუგება კაპიტალზე, რომელიც იანგარიშება წმინდა შემოსავლის გაყოფით საშუალო თვიურ კაპიტალზე), რომელიც მოგებიანობის ერთერთი მთავარი მაჩვენებლია. მან 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დაახლოებით 10% შეადგინა.

სხვა ძირეული მაჩვენებლები შემდეგია:

- სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი (მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგის ფარდობა კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან) – 2022: 2.75%; 2021:2.88%.
- ხარჯებისა და შემოსავლების ფარდობა (საოპერაციო ხარჯების ფარდობა სხვა შემოსავლებისა და საპროცენტო შემოსავლების ჯამის და რეზერვებისა და აღდგენების სხვაობასთან) 2022: 55.09%; 2021: 52.74.
- პერსონალის გადინება - 2022: 21.6%; 2021: 11.5%.

აღსანიშნავია, რომ ბანკის სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი კვლავაც შესაბამისია საქართველოს მთელი საბანკო სექტორის მაჩვენებლისა. უმოქმედო სესხების მაჩვენებელი (90 დღეზე მეტით ვადაგადაცილება) 3.1%-დან 4%-მდე გაიზარდა.

სხვა მაჩვენებლები, როგორებიცაა ბანკის დეპოზიტარებისა (2022: 27,074; 2021: 24,439, ზრდა: 11%) და დაქირავებულ პირთა (2022: 308; 2021: 290, ზრდა: 6%) რაოდენობა, გაზრდილია.

ბანკს სრულად აქვს შესრულებული სებ-ის მოთხოვნები.

კერძოდ, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი (CET1) – 119,720 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 62,394 ათასი ლარის ნაცვლად
- პირველადი კაპიტალი - 119,720 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 83,219 ათასი ლარის ნაცვლად.

- მთლიანმა საზედამხედველო კაპიტალმა შეადგინა 157,191 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 118,187 ათასი ლარის ნაცვლად.

სხვა მნიშვნელოვანი ფინანსური მონაცემები ხელმისაწვდომია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში.

წმინდა დაუბეგრავმა შემოსავალმა შეადგინა 19,233 ათასი ლარი, რაც 26.5%-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს და გამოწვეულია წმინდა საპროცენტო შემოსავლის ზრდით. საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად, მოგების გადასახადის ხარჯი 2,430%-ით გაიზარდა და შეადგინა 4,776 ათასი ლარი. შესაბამისად, წმინდა შემოსავალი, წინა წელთან შედარებით, 6%-ით შემცირდა.

მთლიანი აქტივები 18.8 მილიონი ლარით შემცირდა, რაც, წინა წელთან შედარებით, 1.87%-იანი შემცირებაა. შედეგად, მთლიანი აქტივების ღირებულებამ, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეადგინა 984 მილიონი ლარი. შემცირება ძირითადად გამოწვეულია კლიენტებზე გაცემული სესხების კლებით. 2022 წელს ლარის სესხების პორტფელი 2021 წლის ბოლოსთან შედარებით 11.4%-ით შემცირდა. ეს დაკავშირებულია აშშ დოლართან და ევროსთან შედარებით ლარის კურსის მნიშვნელოვანი გამყარებით - 12.8%-ით და 17.7%-ით, შესაბამისად, და იმით, რომ სესხების პორტფელის ორი მესამედი უცხოურ ვალუტაშია. გაცვლითი კურსის ეფექტის გამოკლებით, მთლიანი სესხების პორტფელი, 2021 წელთან შედარებით, არ შეცვლილა.

2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით, წინა წელთან შედარებით, მთლიანი კლიენტების დეპოზიტები 13%-ით შემცირდა, რაც ნაწილობრივ დაბალანსდა 23,606 ათასი ლარის ოდენობის საკუთარი სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მიმდინარე აქტივებმა მიმდინარე ვალდებულებებს გადააჭარბა 65,754 ათასი ლარით, ხოლო 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით - 42,546 ათასი ლარით. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ნაღდი ფულით მიღებული შემოსავალი 27,218 ლარი იყო, ხოლო გასავალი საოპერაციო საქმიანობიდან - 39,416 ათასი ლარი; მაშინ, როდესაც 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ნაღდი ფულით მიღებული შემოსავალი იყო 26,503 ლარს, ხოლო გასავალი საოპერაციო საქმიანობიდან - 77,735 ათასი ლარი.

კორპორატიული მმართველობა და რისკის მართვა

რისკის მართვის ღონისძიებები იმართება რისკის მართვის გაერთიანებული სისტემის ფარგლებში. რისკის მართვის პროცესში ყველა მმართველობითი რგოლის მონაწილეობა, კომპეტენციათა მკაფიო გამიჯვნა და სხვადასხვა პირს შორის კომუნიკაციის ეფექტურობა ხელს უწყობს ბანკის სტრატეგიული და რისკის მართვის ამოცანების ცხადად ჩამოყალიბებასა და დასაშვები რისკის მაჩვენებლების დაცვასა და რისკის გონივრულად მართვას.

ბანკის მმართველობის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ზედამხედველობისა და ანგარიშვალდებულების ადეკვატური დონის არსებობასა და მოვალეობათა მკაფიო განაწილებას. ზოგადი პასუხისმგებლობა დასახულ ამოცანებთან შესაბამისობასთან აკისრია სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატი („დირექტორატი") ზედამხედველობას უწევს და ხელმძღვანელობს ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობას.

ბანკში მოქმედებს რისკის მართვის შემდეგი მთავარი ორგანოები: სამეთვალყურეო საბჭო, დირექტორატი, რისკების კომიტეტი, აუდიტის კომიტეტი, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის დეპარტამენტი, საოპერაციო რისკების დეპარტამენტი, საკრედიტო რისკების მართვის დეპარტამენტი, აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი, შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, ხაზინის დეპარტამენტი და საკრედიტო კომიტეტები:

- ბანკის აქტივების, ვალდებულებებისა და რისკის მართვის ღონისძიებებზე, პოლიტიკასა და პროცედურებზე ზოგადი პასუხისმგებლობა ეკისრება დირექტორატს. იგი განსაზღვრავს ბანკის ძირეულ ფასეულობებს, აწესებს ბანკის სტრატეგიას და აკონტროლებს მის განხორციელებას რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის ძლიერი და ეფექტური სისტემების მექანიზმების საშუალებით. რისკის მართვის სისტემის ეფექტურად განხორციელების მიზნით, დირექტორატის რისკის მართვასთან დაკავშირებული ცალკეული ფუნქციები დელეგირებული აქვს ბანკის შიგნით მოქმედ გადაწყვეტილების მიმღებ და აღმასრულებელ ორგანოებზე.

- დირექტორატის შემადგენლობაშია ხუთი დირექტორი, რომელთაგან თითოეული აღმასრულებელი დირექტორია. დირექტორატის წევრები შეირჩევიან სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით. დირექტორატის თითოეულ წევრს მკაფიოდ განსაზღვრული ფუნქცია აკისრია.
- რისკების კომიტეტი მიმოიხილავს რისკის მართვის სტრატეგიებსა და პოლიტიკებს და აკვირდება ბანკის მიერ მათ შესრულებას. იგი სამეთვალყურეო საბჭოს რეკომენდაციებს უწევს რისკის აპეტიტთან ყველა არსებული რისკის შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით.
- აუდიტის კომიტეტი ზედამხედველობს და აკონტროლებს შიდა კონტროლისა და რისკის მართვის სისტემებს ფინანსური ანგარიშგების პროცესის თვალსაზრისით. ის პასუხისმგებელია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირეული პოლიტიკების განხორციელებაზე და ხელს უწყობს შიდა და გარე აუდიტორებს მათსაქმიანობაში.
- აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCM) უზრუნველყოფს მნიშვნელოვანი მმართველობითი ინფორმაციის სისტემების ფუნქციონირებას და ზედამხედველობს ბანკში ფინანსური რისკის მართვის პროცესს. ALCM -ს ერთ-ერთი მიზანია ლიკვიდობის უზრუნველყოფა საპროცენტო შემოსავლისა და საპროცენტო ხარჯის სპრედის მართვის პროცესში. მხედველობაში მიიღება, აგრეთვე ინვესტიციები და საოპერაციო რისკი. ALCM-ს სხდომა სულ მცირე თვეში ერთხელ ტარდება და მასზე ხდება ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველოს მიერ მომზადებული ყოველთვიური ანგარიშის შემოწმება. დადგენილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ALCM დროდადრო ამოწმებს მოქმედ პოლიტიკებს და ფინანსური რისკის მართვის პროცესში დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებლებს.
- რისკის მართვის სხვადასხვა სფეროში მუშაობს სამი დეპარტამენტი. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის დეპარტამენტი წარმართავს რისკის მართვის ღონისძიებებს და აკონტროლებს რისკის მნიშვნელოვან ტენდენციებს. ამ პროცესის მიზანია რისკის პროფილის შენარჩუნება ფინანსური რისკებისა და პორტფელის ანალიზით განსაზღვრულ დასაშვებ ფარგლებში. 2021 წელს დაფუძნდა საოპერაციო რისკების მართვის დამოუკიდებელი დეპარტამენტი, რომელმაც საოპერაციო რისკები უნდა მართოს. გარდა ამისა, საკრედიტო რისკის მართვის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია საკრედიტო აქტივობების კონტროლსა და საკრედიტო პროექტებზე დასკვნების მომზადებაზე.
- შიდა აუდიტის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია ბანკის რისკის მართვის, შიდა კონტროლისა და კორპორაციული მართვის პროცესების რეგულარულ აუდიტზე, საოპერაციო და სხვა რისკების დონის შემცირების, ბანკის შიდა კონტროლის სისტემების აუდიტირების დეპარტამენტის, სამმართველოებისა და განყოფილებების მხრივ გადაცდომებისა თუ შეცდომების აღმოჩენის მიზნით. ბანკის შიდა აუდიტის დეპარტამენტი ყველა შეფასების შედეგებს განიხილავს ბანკის ხელმძღვანელობასთან ერთად და დასკვნებსა და რეკომენდაციებს აწვდის ბანკის აუდიტის კომიტეტს. იგი ბანკის მმართველი საბჭოსგან დამოუკიდებელია. დეპარტამენტის უფროსს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო ნიშნავს. დეპარტამენტის უფროსი ანგარიშვალდებულია ბანკის აუდიტის კომიტეტის წინაშე.
- ხაზინა პასუხისმგებელია ბანკის აქტივებისა და პასივების მართვასა და მის მთლიან ფინანსურ სტრუქტურაზე. სწორედ მას ეკისრება პირველადი პასუხისმგებლობა ბანკის კუთვნილი სახსრებისა და ლიკვიდობის რისკის მართვაზე.
- ბანკში მოქმედებს რამდენიმე საკრედიტო კომიტეტი (ერთობლივად "საკრედიტო კომიტეტები"), რომელთაგან თითოეული ზედამხედველობს და მართავს საკრედიტო რისკებს საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის (მსბ) და კორპორატიულ სესხებთან მიმართებით. ეს კომიტეტებია: დიდი საკრედიტო კომიტეტი, მცირე/საშუალო ბიზნესის საკრედიტო კომიტეტი და საცალო საკრედიტო კომიტეტი. კორპორატიული და მსბ სეგმენტებში თითოეულ კომიტეტში შედის სულ მცირე ერთი დირექტორი და საკრედიტო რისკების სამმართველოს უფროსი ან დირექტორი - რისკების ზედამხედველი. საკრედიტო კომიტეტების წარმომადგენლობა საცალო სეგმენტში დამოკიდებულია კომიტეტის დონეზე. მოცემული ანგარიშგება დამტკიცებულია დამფუძნებელი ბანკის დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოს ან/და შესაბამისი კომიტეტის მიერ.

ოფიციალური პოლიტიკა და პროცედურები შემუშავებულია ბანკის დონეზე, უმაღლესი ხელმძღვანელობის დახმარებით და განმარტავს, თუ როგორ უნდა მოხდეს რისკების სისტემატურად გამოვლენა, შეფასება, რაოდენობრივად გამოსახვა, მართვა და კონტროლი.

ბანკის ოპერაციებისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო რისკი, ლიკვიდობის რისკი, საბაზრო რისკი (სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ჩათვლით) და საოპერაციო რისკი. ქვემოთ

მოცემულია ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკებისა და პროცედურების აღწერა აღნიშნულ რისკებთან მიმართებით.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკის ეფექტურად მართვის მიზნით ბანკმა რამდენიმე კონკრეტული ზომა მიიღო, როგორც ორგანიზაციის სტრუქტურის, ასევე ბიზნეს-პროცესის მართვის თვალსაზრისით, რაც განმარტებულია რისკის მართვის პოლიტიკასა და ცალკეული სამმართველოების საქმიანობის დებულებებში. ბანკში ყველა საკრედიტო პროდუქტი ყველა იმ მოთხოვნას აკმაყოფილებს, რაც გაწერილია საკრედიტო რისკების მართვის პოლიტიკასა და ბანკის სხვა სახელმძღვანელო პრინციპებში.

ბანკში მოქმედებს საკრედიტო რისკის სამმართველო, რომელიც პასუხისმგებელია რისკების დროულად გამოვლენასა და მართვაზე. სამმართველოს ფუნქციები აგრეთვე, მოიცავს მთლიანად ბანკის რისკის პოლიტიკის განსაზღვრას, მისი შესრულების უზრუნველყოფას, სესხის პორტფელის ხარისხის მუდმივ მონიტორინგს, აგრეთვე ბანკის რისკის შეზღუდვის ნორმების მონიტორინგს.

ბანკის პოლიტიკის მიხედვით, სისტემატურად სრულდება შემდეგი პროცედურები:

- პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის პრინციპად აღებულია სეგმენტში მსესხებლის დეფოლტის მაქსიმალური ჰომოგენურობა.
- საკრედიტო სამმართველო იყოფა კორპორატიული ბიზნესის, მცირე და საშუალო ბიზნესის და საცალო ბიზნესის აკრედიტების სამმართველოებად. დაყოფის კრიტერიუმებად აღებულია საკრედიტო ლიმიტის მოცულობა, კლიენტის სიდიდე და შემოსავლის წყარო. სეგმენტაციის პროცესს სპეციალიზებული თანამშრომლები წარმართავენ. ამ პროცესის მიზანია სეგმენტის მოთხოვნებსა და კლიენტის პროფილს შორის მაქსიმალური შესაბამისობის დაცვა. კორპორატიულ სექტორში გაყიდვებისა და ანალიზის ფუნქციები ერთმანეთისგან განცალკევებულია.
- საკრედიტო ლიმიტების დამტკიცება პოტენციური მომხმარებლისთვის ხდება მხოლოდ მათი გადახდისუუნარობის საფუძველზე.
- საკრედიტო რისკის მაქსიმალურად გამოსარიცხად, ყველა სესხზე განაცხადს განიხილავს საკრედიტო რისკების განყოფილება, რომელიც, თავის მხრივ აძლევს რეკომენდაციებს საკრედიტო კომიტეტებს.

ფინანსური რისკები

ფინანსური რისკის მართვის პოლიტიკაში გათვალისწინებულია რისკის პროფილი, ოპერაციების მასშტაბი და ბანკის განვითარების გეგმები. ფინანსური რისკების (სავალუტო, საპროცენტო განაკვეთის, ლიკვიდობის, ა.შ.) პოლიტიკების მიხედვით ფინანსური რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი ორგანოა ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო. აღნიშნული პოლიტიკის მთავარი ამოცანებია სხვადასხვა საბაზრო პირობებში წარმოშობილი დანაკარგების შემცირება და ლიკვიდობის უსაფრთხო დონეზე შესანარჩუნებლად საკმარისი სახსრების არსებობის უზრუნველყოფა. რისკის მართვის ერთ-ერთი მთავარი მექანიზმია ფინანსური კონტრაგენტის მიერ დაწესებული ლიმიტები (ფინანსური ინსტიტუტები) - ქვეყნები, სავალუტო პოზიცია, ღირებულება რისკქვეშ (VAR) უცხოური ვალუტების მიხედვით, ვალუტის გადაფასება, ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის დეფიციტი, რაც განსაზღვრავს ბანკისათვის მისაღები რისკის დონეს. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტს ყოველთვიურად მიეწოდება ანგარიშები დადგენილი ლიმიტების გამოყენების თაობაზე. მათი დარღვევის შემთხვევაში ამოქმედდება რისკის შემცირების ღონისძიებები.

საბაზრო რისკი იმართება ბანკის შესაბამისი პოლიტიკებით, რომლებშიც განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკებს. საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკები დამფუძნებლისა და მარეგულირებელი ორგანოს პოლიტიკებისა და მოთხოვნების შესაბამისად დგება.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკის ადრეული ნიშნების გამოვლენისას რისკის მართვაში პირველ რიგში ხაზინა ერთვება, ხოლო ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რისკების მონიტორინგსა და ლიმიტების კონტროლზეა პასუხისმგებელი. აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი ყოველთვიურად

წარადგენს ანგარიშს, რომელშიც სავალუტო პოზიციები და ლიმიტებია მოცემული. მათი დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი განიხილავს და მხედველობაში იღებს რისკის შემცირების სხვადასხვაგვარ მიდგომებს.

სავალუტო რისკის მართვის მიზნით 2022 წლის ბოლოსათვის განისაზღვრება შემდეგი ლიმიტები: უცხოური ვალუტის (USD, EUR) ღია პოზიცია არ უნდა აჭარბებდეს 3,000 ათას აშშ დოლარსა და 450 ათას ევროს, რისკის ქვეშ ღირებულების შეზღუდვა აშშ დოლარის პოზიციაზე - 200 ათას ლარს, რისკის ქვეშ ღირებულების შეზღუდვა ევროს პოზიციაზე - 40 ათას ლარს, მთლიან ღია სავალუტო პოზიციაზე - 240 ათას ლარს და სტოპ-ლოსის ლიმიტი - 290 ათას ლარს.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო საპროცენტო განაკვეთს მგრძნობიაროაბის გეპ-ანალიზის მეშვეობით აფასებს. გარდა ამისა, გეპ-ანალიზითვე დგინდება ლიმიტი დაგეგმილ წმინდა საპროცენტო შემოსავალთან მიმართებითაც. ეს ინფორმაცია ყოველთვიურად გადაეცემა ALCM -ს, რომელიც ლიმიტებს სულ მცირე წელიწადში ერთხელ ადგენს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკის მართვა (სრმ) ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების განუყოფელი ნაწილია. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რეგულარულად აკონტროლებს საოპერაციო რისკებს მათი თავიდან არიდების მიზნით ან იმისათვის, რათა მიიღოს ზომები რეკომენდაციების შესაბამისად. მათი ჰეჯირების ან რისკის დონის შემცირების მიზნით. პროდუქტები და პოლიტიკები რეგულარულად ფასდება და ანალიზდება რისკზე, რის შედეგადაც ახლდება და კორექტირდება არსებული რეკომენდაციები, ხოლო ზოგჯერ ინერგება ახალი რეკომენდაციები და პოლიტიკები.

საოპერაციო რისკების მართვის მიზნით, წელიწადში ერთხელ დგინდება ბანკისათვის მისაღები წლიური დონეები. ეს ხდება წმინდა დანაკარგების სტრუქტურული ერთეულების შესაბამისად. გარდა ამისა, ყოველ წელს თითოეული სამმართველოსათვის მზადდება საოპერაციო რისკის მატრიცა. პროგრამული უზრუნველყოფის მატრიცას ინფორმაციის დაცვის კომიტეტი აფასებს და ამტკიცებს. დამატებით, რისკის კონტროლის ეფექტურობისა და პოტენციური პრობლემების დასადგენად გამოიყენება შემდეგი საშუალებები: საოპერაციო დანაკარგის მონაცემთა ბაზები, ახალი პროდუქტების/პროცესების რისკის შეფასება, რისკის კონტროლის თვით-შეფასება, ბიზნესი პროცესების უწყვეტობის გეგმის ტესტირება და ა.შ.

ძირითადი რისკები და განუსაზღვრელობები

რისკის მართვა ბანკის სტრატეგიის ხერხემალია. მის ეფექტურად განსახორციელებლად არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება რისკებისა და განუსაზღვრელობების ადრეულ გამოვლენას. ბანკის მაჩვენებლებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და პერსპექტივებზე უარყოფითი ზეგავლენა შეიძლება იქონიოს შემდეგმა ძირითადმა რისკებმა:

1 ბანკზე მოქმედი რეგულირების რისკი

ფინანსური ინსტიტუტები მკაცრად რეგულირდება და, ამდენად, მათზე მოქმედებს რეგულირების რისკი. დაფინანსებისა და სხვა გარიგებების პირობები და რეგულაციები კაპიტალის ადეკვატურობისა და სხვა გარკვეული კოეფიციენტების დაკმაყოფილებას მოითხოვს. ადგილობრივმა მარეგულირებელმა, სებმა შემოიტანა კაპიტალის ადეკვატურობის სქემა, რომლითაც მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნები პირველი და მეორე პილარების ბუფერებზე იყოფა. გარდა ამისა, სებ-ს შეუძლია გონიერების მოთხოვნები მთელ სექტორს ან მის ცალკეულ ინსტიტუტებს გაუზარდოს. ამდენად, ბანკის რენტაბელობა და ფინანსური მაჩვენებლები რეგულირების დამატებითმა ტვირთმა, მათ შორის, კაპიტალის მაღალმა მოთხოვნამ შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს.

რისკის შემცირება

საზედამხედველო კოეფიციენტებს ანგარიშობს ფინანსური ანალიზის დეპარტამენტი. სებ-ის მიერ დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების შესრულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება, რაზედაც ბანკი ამზადებს ანგარიშს სებ-ის ბუღალტრული აღრიცხვის წესების შესაბამისად. ბანკს შემუშავებული აქვს ფინანსური აღდგენის გეგმაც, რომელიც შემუშავდა სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს სესხების პორტფელის ხარისხსა და კაპიტალის ადეკვატუროზაზე უარყოფითი ზემოქმედების სცენარს და მისი დაძლევის ზომებს.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის კაპიტალიზაცია შეადგენდა 12.94% და 12.94%-ს ძირითად პირველად და მთლიან პირველად კაპიტალზე სებ-ის მიერ მოთხოვნილი 6.75% და 9.0%-ის ნაცვლად. ეს მონაცემები შესაბამის მარეგულირებელ მინიმუმებს აღემატება.

გარდა ამისა, ბანკი რეგულარულად ასაჯაროვებს მესამე პილარის განმარტების ანგარიშში მოცემულ ინფორმაციას, რომელიც სებ-ის მმართველობის #92/04 ბრძანებით („მესამე პილარის განმარტების მოთხოვნები კომერციული ბანკებისათვის“) განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად მზადდება.

2 ბანკზე მოქმედი კონცენტრაციისა და საკრედიტო რისკი

მიუხედავად დადებითი ტენდენციებისა, ბანკზე მაინც მოქმედებს იმით გამოწვეული რისკი, რომ მას აქვს მსხვილი ინდივიდუალური სესხები გაცემული მსესხებლებზე, რომელთა პოტენციურ დეფოლტს შეუძლია საკრედიტო ზარალის და მაღალი გაუფასურების ხარჯის გაზრდა გამოიწვიოს. ათ უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების კოეფიციენტი მთლიანი სესხების პორტფელის 13.2%-ს შეადგენს. ასევე არსებობს გარკვეული ეკონომიკური სექტორების ციკლური ხასიათიდან მომდინარე ზეგავლენა. ამის გამო, ერთი მსხვილი მსესხებლის ან მცირე მსესხებლების დიდი კონცენტრაციის დეფოლტს შეუძლია მაღალი საკრედიტო რისკისა და გაუფასურების ხარჯების გამოწვევა. 20 უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების მოცულობა სესხების მთლიანპორტფელთან მიმართებაში შეადგენს 20.5%-ს.

რისკის შემცირება

ბანკის კლიენტების საკრედიტო ხარისხის შესაძლო ცვლილებებისა და პოტენციური ზარალის ადრეული იდენტიფიკაცია და საკრედიტო რისკის შესამცირებლად აღმკვეთი ზომების დაგეგმვის მიზნით, საკრედიტო კომიტეტები მუდმივად ატარებენ კრედიტუნარიანობის ხარისხის შემოწმებას.

ბანკი საკრედიტო რისკებს აგრეთვე მართავს დარგობრივი ლიმიტების დაწესებით, მსესხებლის/მსესხებლების ჯგუფის რისკის პოზიციის განსაზღვრით, ვადაგადაცილებული სესხების მუდმივი მონიტორინგითა და იმგვარი რეზერვების შექმნით, რომლებიც ბანკს საშუალებას მისცემს, პოტენციურ ზარალს გაუმკლავდეს. ბანკს აგრეთვე გააჩნია ბიზნეს-სესხების საკრედიტო რეიტინგის სისტემა, რომელიც ასახავს კლიენტების საკრედიტო რისკის დონეს.

3 ლიკვიდობის რისკი ბანკის ოპერაციების თანმდევი ფაქტორია

ლიკვიდობის რისკი საზოგადოდ საბანკო ოპერაციების მახასიათებელია და მის დონეზე მრავალი ფაქტორი მოქმედებს. მათ შორისაა დაფინანსების კონკრეტულ წყაროზე ზედმეტი დამოკიდებულება ან მასთან წვდომის შეზღუდვა.

რისკის შემცირება

ლიკვიდობის რისკის შეფასების მიზნით, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო ზომავს და აანალიზებს მოკლევადიან, საშუალოვადიან და გრძელვადიან დეფიციტებზე შიდა პოლიტიკით დაწესებული ლიმიტების გამოყენების დონეს და მათი დარღვევის შემთხვევაში, ამის შესახებ აცნობებს ALCM-ს, რომელიც თავის მხრივ, გადაწყვეტილებას იღებს საკმარისი ლიკვიდობის უზრუნველყოფაზე. ლიმიტები განისაზღვრება პერიოდების მიხედვით, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტების მთლიან აქტივებთან ფარდობასთან მიმართებით. გარდა ამისა, შემოტანილია და დაკვირვების ქვეშაა ლიკვიდობის სხვა ინდიკატორები (ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი, წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, ადრეული შეტყობინება, ლიკვიდური

აქტივების ფარდობა ვალდებულებებთან, სესხების ფარდობა აქტივებთან, საშუალო ლიკვიდობა). ლიკვიდობის კრიზისული სიტუაციის სამართავად შემუშავებულია შტატგარეშე სიტუაციის გეგმა, რომელშიც გათვალისწინებულია კონკრეტული ქმედებები სხვადასხვა კრიზისის შემთხვევაში. არსებობს, აგრეთვე, აღდგენის გეგმა, რომელიც შემუშავებულია სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს ლიკვიდობის სტრეს-სცენარსა და ამ სიტუაციაში აღდგენის ზომებს.

2022 წლის განმავლობაში ბანკს დაკმაყოფილებული ჰქონდა დასაშვები რისკის ყველა ლიმიტი,მათ შორის, ლიკვიდობისა. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 181%(GEL)/221% (FXD)/206% (სულ) შესაბამისი საზედამხედველო მოთხოვნით - 75% (GEL)/100% (FXD)/100% (სულ), ხოლო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი იყო 112.5%, მაშინ, როდესაც საზედამხედველო ორგანოს მოთხოვნაა 100%.

კოვიდ-19 და მისი ზემოქმედება

უნდა აღინიშნოს, რომ მას შემდეგ, რაც კოვიდ-19-ის გავრცელება დაიწყო, სებ-მა შეამცირა მარეგულირებელი წნეხი ბანკებზე, რაც კვლავ აისახება კაპიტალის მოთხოვნებზე:

- კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი შემცირდა 2.5%-დან 0%-მდე
- ვალუტის გაცვლით გამოწვეული საკრედიტო რისკის წონა (CICR) შემცირდა 75%-დან 25%-მდე.

თუმცა, CICR ბუფერი 2023 წლის დასაწყისიდან უნდა აღდგეს, ხოლო კონსერვაციის ბუფერი - 2024 წლის 1 იანვრიდან. ბანკი აქტიურად მუშაობს დაფინანსების წყაროების გამრავალფეროვნებაზე. მთლიანობაში, ბანკმა მოახერხა ყველა მარეგულირებელი და შიდა მოთხოვნის შესრულება.

ბანკის პოზიცია ძლიერია, მას აქვს საკმარისი კაპიტალის, დაფინანსებისა და ლიკვიდობის რესურსები და მიზნად ისახავს ამ მდგომარეობის შენარჩუნებას. იგი კვლავაც თანამშრომლობს საქართველოს მთავრობასთან და სებ-თან ერთად პროცესის მართვის მიზნით სათანადო ზომების მისაღებად.

კაპიტალის რისკის მართვა

ბანკი საკუთარ კაპიტალს მართავს იმისათვის, რომ შეძლოს ჩვეულ რეჟიმში ფუნქციონირების გაგრძელება, რათა სესხებისა და კაპიტალის ნაშთების ოპტიმიზაციის საშუალებით მოახდინოს აქციონერების უკუგების მაქსიმიზაცია. მენეჯმენტსა და აქციონერებს განზრახული აქვთ, გააგრძელონ ბანკის განვითარება. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მოქმედი საწარმოს დაშვება ბანკის შემთხვევაში ადეკვატურია საკმარისი კაპიტალის ადეკვატურობისა და წარსული გამოცდილების გამო, რომელიც მეტყველებს, რომ მოკლევადიანი ვალდებულებები ბიზნესის მიმდინარეობისას ჩვეულებრივ დაფინანსდება.

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობა სხვა ღონისძიებებთან ერთად მონიტორინგს ექვემდებარება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ზედამხედველობის პროცესში დადგენილ კოეფიციენტებზე დაყრდნობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მონიტორინგი ხდება ყოველთვიურად ბანკის მიერ სებ-ის აღრიცხვის წესების დაცვით შედგენილი ანგარიშების მეშვეობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნებით ბანკები ვალდებულნი არიან:

ა) ფლობდნენ საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალურ დონეს შემდეგი გრაფიკით

- 50,000 ათასი ლარი - 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
- 50,000 ათასი ლარი - 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

ბ) შეინარჩუნონ რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და მარეგულირებელი კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან მინიმალურ დადგენილ დონეზე ან მეტზე მთელი საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში.

საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის მიერ შემუშავებული ჩარჩო-პრინციპების ფარგლებში, ბანკი ვალდებული იყო დაეცვა მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნები „კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების რეგულირება კომერციული ბანკებისათვის“ დოკუმენტის შესაბამისად.

I პილარის მინიმალური მოთხოვნებია:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი - 4.5%
- პირველადი კაპიტალი - 6%
- მარეგულირებელი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი - 8%

პანდემიამდე სებ-ის მიერ შემოტანილი პილარ 1 და პილარ 2 ბუფერები იყო:

1. I პილარის ბუფერებია:

- კაპიტალის კონსერვაციის (კკ) ბუფერი, რომელიც 2018 წლის 31 დეკემბრიდან შევიდა ძალაში;

სისტემური რისკის ბუფერი, რომელიც ვრცელდება მნიშვნელოვან ბანკებზე, 2018 წლიდან ყოველწლიურად თანდათანობით იზრდება.

- კონტრციკლური კაპიტალის (კცკ) ბუფერი განსაზღვრულია 0%-ზე.

I პილარის ბუფერების კორექტირება ხდება სებ-ის შეხედულებისამებრ.

2. II პილარის ბუფერები:

- სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (სკცსრ) ბუფერი, რომელიც 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძალაშია არაჰეჯირებული უცხოურ ვალუტაში აღებული სესხებისათვის;
- კონცენტრაციის რისკის (კრ) ბუფერი, რომელიც დაწესდება სექტორული და ინდივიდუალური მსესხებლის რისკებისათვის;
- წმინდა სტრესის (წს) ბუფერი, რომელიც დაწესდება ბანკის მიერ წარდგენილი სტრესის ტესტირების შედეგების მიხედვით;
- წმინდა ზოგადი რისკის შეფასების პროგრამის ბუფერი (GRAPE), რომელიც ისაზღვრება სებ-ის მიერ და გამოიყენება ბანკის სპეციფიური რისკების მიხედვით.

ზედამხედველობის გეგმის მიღება - კოვიდ-19

2022 წლის I კვარტლის ბოლოს საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა ზედამხედველობის გეგმა, რომელიც მიზნად ისახავს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური შოკების უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე დაყვანას.

ზედამხედველობის გეგმის შესაბამისად მიღებული ზომები საშუალებას მისცემს ბანკებს, გამოიყენონ კაპიტალისა და ლიკვიდობის ბუფერები სტრესულ პერიოდში და ამით მოახდინონ პოტენციური ზარალის ნეიტრალიზება და უწყვეტად გააგრძელონ ბიზნესი და საკრედიტო საქმიანობა.

ზედამხედველობის გეგმის მიხედვით, მოხდა შემდეგი ცვლილებები:

- კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი განუსაზღვრელი ვადით შემცირდა 2.5%-დან 0%-მდე 2024 წლის 1 იანვრამდე;
- HHI და GRAPE ბუფერებისათვის, CET 1-სა და I პილარს შორის ბუფერის განაწილების გარდამავალი გრაფიკი გადავადდა და 2021 წლის 31 მარტამდე დარჩა პანდემიამდელ დონეზე; CET 1-თვის 30%-ის ნაცვლად 15%, ხოლო I პილარისათვის 40%-ის ნაცვლად 20%, მარეგულირებელი კაპიტალის ბუფერების განაწილების განაკვეთის თვალსაზრისით შენარჩუნდა უცვლელად, 100%-ზე;
- CICR ბუფერის მოთხოვნა შემცირდა 2/3-ით. მისი აღდგენა დაიწყება 2023 წლის 1 იანვრიდან;

ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტმა საჭიროდ ჩათვალა, დაეწყო 2020 წლის მარტში გამოთავისუფლებული კაპიტალის ბუფერების აღდგენა. 2022 წლის 1 იანვარი ჩაითვალა კაპიტალის ბუფერების მოთხოვნების აღდგენის

საწყის თარიღად. ბანკებს 2 წელი მიეცათ კაპიტალის მოთხოვნების აღდგენილი დონეების დასაკმაყოფილებლად. ბანკები ვალდებულები იქნებიან, 2023 წლის 1 იანვრისათვის აღადგინონ ვალუტით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (CICR) ბუფერი, ხოლო 2024 წლის 1 იანვრისათვის - კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერის მოთხოვნა.

კაპიტალის ადეკვატურობის სქემით დადგენილი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების მოთხოვნები, 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შემდეგია:

კაპიტალი რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	I პილარი				II პილარი				31 დეკემბერი, 2022
	მოთხოვნა	I პილარის ბუფერები			II პილარის ბუფერები				სულ მინიმალური მოთხოვნები
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%	0.49%	0.27%	0.00%	1.49%	6.75%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.65%	0.36%	0.00%	1.98%	9.00%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	0.87%	0.61%	0.00%	3.3%	12.78%

კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	I პილარი				II პილარი				31 დეკემბერი, 2021
	მოთხოვნა	I პილარის ბუფერები			II პილარის ბუფერები				სულ მინიმალური მოთხოვნები
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%	0.57%	0.24%	0.00%	0.93%	6.24%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.77%	0.32%	0.00%	1.02%	8.33%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	1.02%	0.80%	0.00%	3.10%	12.92%

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამავე თარიღისათვის მოქმედი სებ-ის აღრიცხვის წესებისა და კაპიტალის ადეკვატურობის სქემის ფარგლებში მომზადებული ანგარიშების მიხედვით, კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები იყო:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
სააქციო კაპიტალი	**76,000**	**76,000**
გადაფასების რეზერვი	**1,864**	**1,959**
გაუნაწილებელი მოგება კაპიტალის ადეკვატურობისათვის	**48,904**	**39,052**
გამოქვითვები ძირითადი პირველადი კაპიტალიდან	**(5,183)**	**(6,457)**
პირველადი კაპიტალი	**119,720**	**117,010**
პირველადი კაპიტალი	**119,720**	**117,010**
კონვერტირებადი სუბორდინირებული სესხი	**27,020**	**30,976**
სესხზე დანაკარგების საერთო რეზერვები (რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-მდე)	**10,450**	**10,970**
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	**157,191**	**152,499**
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	**924,978**	**931,551**
ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	**12.94%**	**11.87%**
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	**12.94%**	**11.87%**
სულ საზედამხედველო კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	**16.99%**	**16.37%**

2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის საზედამხედველო კაპიტალის გაანგარიშებისას ბანკმა გაითვალისწინა მიღებული სუბორდინირებული დეპოზიტი, რომელიც შეზღუდულია პირველადი კაპიტალის 100%-მდე. ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში ამ ვალდებულების გადახდა სუბორდინირებულია ბანკის ყველა სხვა კრედიტორის მიმართ არსებული ვალდებულებების გადახდასთან.

2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის დადგენის მიზნით, სრული საზედამხედველო კაპიტალის გამოთვლაში შეიტანა საერთო რეზერვები, რომლებიც რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-ით შემოიფარგლება. კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის ზოგადი რეზერვები გამოითვლება სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით.

2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა სრულად დააკმაყოფილა გარედან დაკისრებული კაპიტალის მოთხოვნები.

2023 წლის 1 იანვრიდან საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნების გამოთვლა დაეფუძნება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებს.

ადამიანური რესურსების მართვა

ბანკის მენეჯმენტი მაღალი ეთიკური სტანდარტებით, ფასეულობებითა და ადამიანის უფლებებით ხელმძღვანელობს და თავის თანამშრომლებს ხელს უწყობს ერთიმეორისა და კლიენტების, პარტნიორებისა და საზოგადოების მიმართ სანდო და პასუხისმგებლიანი მიდგომით მოქმედებაში. ბანკში მოქმედებს რამდენიმე შიდა პოლიტიკა და პროცედურა, რომელთა აღსრულება ყურადღებით კონტროლდება.

კოვიდ-19-ის გავრცელების გამო, ბანკის საოფისე თანამშრომლების უმრავლესობა დისტანციური მუშაობის რეჟიმზე გადავიდა. მათ ეწეოდა ტექნიკური მხარდაჭერა მიეწოდებოდა კიბერ-უსაფრთხოების ზომების დაცვით. ფრონტ-ოფისმა საქმიანობა გააგრძელა ჩვეული რეჟიმით სამთავრობო რეგულაციების შესაბამისად, პერსონალისა და კლიენტების ჯანმრთელობის უზრუნველსაყოფად.

ეთიკისა და ქცევის კოდექსები - არეგულირებს თანამშრომელთა უფლება-მოვალეობებს და აწესებს ურთიერთობათა ნორმებსა და პრინციპებს. ბანკი თავის დაქირავებულ პირთაგან მუდმივად მოელის პატიოსან და ობიექტურ ქცევას და ყველა კანონის პრინციპისა და სულისკვეთების დაცვას. ყველა თანამშრომელს ევალება სამუშაო გარემოში დევნის, დისკრიმინაციის (გენდერის, ასაკის, ფიზიკური უნარშეზღუდულობის თუ რელიგიური შეხედულებების) თუ მიუღებელი საქციელის აღმოფხვრის უზრუნველყოფა.
ბანკის ეთიკის კოდექსისა და ქცევის კოდექსის დაცვას აკონტროლებს პერსონალის სამმართველო. პერიოდულ აუდიტს, ასევე, ატარებს შიდა აუდიტის დეპარტამენტი. მისი მიზანია აღნიშნული პოლიტიკების დარღვევის ან მათგან გადაცდომის შემთხვევების გამოვლენა.

პერსონალის შრომის ორგანიზების სისტემა ეფუძნება საქართველოს შრომით კანონმდებლობას, კანონს კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ და საქართველოს ეროვნული ბანკის სხვა მარეგულირებელ აქტებს.

პერსონალის მართვის პოლიტიკა მოიცავს შემდეგ ძირითად სფეროებს:

- საორგანიზაციო სტრუქტურის გაუმჯობესება, ადამიანური რესურსების დაგეგმვა;
- თანამშრომელთა შერჩევა და თანამდებობებზე განაწილება;
- პერსონალის ტრენინგი და განვითარება;
- უფლებამოსილებათა მართვა და თანამშრომელთა მოტივაცია, სამუშაოს ანაზღაურება;
- კორპორაციული კულტურის ფორმირება და თანამშრომელთა სოციალური მხარდაჭერა.

წახალისების გამჭვირვალე და მოქნილი სისტემა ითვალისწინებს ყოველთვიური წამახალისებელი პრემიების გაცემას ბანკის ერთიანი ამოცანების დაძლევის პროცესში პერსონალის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. პრემია დამოკიდებულია წმინდა მოგების თვალსაზრისით გეგმების შესრულებაზე. მცირე და საშუალო ბიზნესის დაკრედიტების დეპარტამენტისა და საცალო ფრონტ-ოფისის თანამშრომლებზე შედეგებზე დაფუძნებული

პრემიები გაიცემოდა ყოველთვიურად, ხოლო ბექ-ოფისის თანამშრომლებზე პრემიები გაიცა ორი კვარტლის შედეგების გამო, რაც ბანკის ფინანსურ შედეგებს შეესაბამებოდა. საშუალო რგოლის მმართველობის თანამშრომლებზე 2021 წლის განმავლობასი მიღწეული ფინანსური შედეგებიდან გამომდინარე გაიცა წლიური პრემია.

ბანკის შიდა პოლიტიკის შესაბამისად, თანამშრომლებზე ფინანსური დახმარება გაიცემა ფეხმძიმობის, მშობიაროზისა და ბავშვზე ზრუნვისათვის.

2022 წელს ბანკის სხვადასხვა სტრუქტურული დანაყოფის მონაწილეობით, ბანკის საცალო ქსელის ოპერატორები და საოპერაციო ნაღდი ფულის სერვისების თანამშრომლები აქტიურად იყვნენ ჩართულები მომსახურების ხარისხის ამაღლებასა და გაყიდვების უნარების განვითარებაში.

ბანკის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს რამდენიმე საგანმანათლებლო ღონისძიებაში, ფორუმსა და კონფერენციაში, რომლებიც სხვადასხვა კომპანიის, მათ შორის, სებ-ისა და დამფუძნებელი ბანკის ორგანიზებით მოეწყო.

კორპორაციული პასუხისმგებლობა

2022 წლის განმავლობაში ბანკმა მონაწილეობა მიიღო შემდეგი პირების მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში:

- ასოციაცია „კათარზისი“ - არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც სოციალურად დაუცველ მოქალაქეებს ეხმარება - თებერვლის რამდენიმე დღის განმავლობაში, აგრეთვე აპრილსა და დეკემბერში უფასო სადილის დაფინანსება (ზესტაფონი, თბილისი).

ხელმძღვანელობის სახელით:

_____

კონსტანტინე გორდეზიანი
გენერალური დირექტორის მოადგილე

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") თანდართული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე აღნიშნული დღით დასრულებული წლის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი საქმიანობის შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში `*აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე*~. ჩვენ ვმოქმედებდით ბანკისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი `პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი~ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

რატომ განისაზღვრა საკითხი აუდიტის ძირითად საკითხად	**როგორ მივუდექით ამ საკითხს აუდიტის ფარგლებში**
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის კოლექტიური შეფასება როგორც ფინანსური ანგარიშგების მე-8 შენიშვნაშია განმარტებული, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხების („სესხები") მთლიანმა ღირებულებამ შეადგინა 660,528 ათასი ლარი, რაშიც შევიდა 535,460 ათასი ლარის ოდენობის გაუფასურებაზე კოლექტიურად შეფასებული სესხები, რაც მთლიანი სესხების 81%-ს შეადგენს, ხოლო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესაბამისი ანარიცხები 8,942 ათასი ლარია. სესხის მნიშვნელობის მიხედვით, მენეჯმენტი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს კოლექტიურად ან ინდივიდუალურად ამოწმებს.	ჩვენ წარმოდგენა შევიქმენით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დარეზერვების პროცესებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების შესახებ, კერძოდ, საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR ანუ მე-2 ეტაპი) და კრედიტ-გაუარესებული სესხების (მე-3 ეტაპი) თაობაზე, აგრეთვე მსზ მოდელირებაზე და იმაზე, ხდება თუ არა ეტაპების სათანადოდ იდენტიფიცირება მსზ-ის გაანგარიშების მოდელში. აგრეთვე შევაფასეთ ჯგუფში მოქმედი გაუფასურების მეთოდოლოგიის შესაბამისობა ფასს 9-ის მოთხოვნებთან. გაუფასურებაზე კოლექტიურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, ჩვენი საკრედიტო რისკის

ბანკის მენეჯმენტის შეფასებების მნიშვნელობიდან, კომპლექსურობიდან და ჯგუფურად შეფასებული სესხების მოცულობიდან გამომდინარე, დავასკვენით, რომ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის კოლექტიური შეფასება აუდიტის საკვანძო საკითხია. კერძოდ, ყურადღება გავამახვილეთ კოლექტიურად შეფასებული სესხების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში გამოყენებულ იმ ამოსავალ ინფორმაციაზე, რომელიც შეიძლება მცდარ მონაცემებს შეიცავდეს. მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში გამოყენებული ამოსავალი ინფორმაციის მცდარობამ შეიძლება ზეგავლენა იქონიოს ისეთ რისკ-ფაქტორებზე, როგორებიცაა დეფოლტის ალბათობა (PD), დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD), დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD), მიგრაციის მატრიცა დეფოლტების სტატისტიკის მიხედვით და ზარალის განაკვეთი.

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ინდივიდუალური შეფასება

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გაუფასურებაზე ინდივიდუალურად შემოწმებული მთლიანი სესხების ღირებულებამ შეადგინა 123,803 ათასი ლარი, რაც შეადგენს მთლიანი სესხების 18.8%. შესაბამისმა მსზ-მა შეადგინა 9,196 ათასი ლარი.

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების გაუფასურების ეტაპის სათანადოდ იდენტიფიცირება რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ინფორმაციის მნიშვნელოვან განსჯას მოითხოვს.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი სესხების მსზ-ის ინდივიდუალური შეფასება მოიცავს მსესხებლის ფინანსური შედეგების, პროცენტის ან თანხის ძირის გადახდის ვადაგადაცილების ან რესტრუქტურიზაციის ხდომილებების ანალიზს, მათ შორის იმის დადგენას, ხომ არ ჰქონია ადგილი სესხის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ საკრედიტო რისკის საგრძნობ ზრდას ან კრედიტის გაუარესების გამომწვევ ხდომილებებს.

გარდა ამისა, მე-2 და მე-3 ეტაპების მნიშვნელოვანი სესხების შემთხვევაში, ანალიზში შედის სხვადასხვა სცენარით მათ სპეციალისტების დახმარებით, შევაფასეთ მსზ მოდელების სისწორე და მათემატიკური სიზუსტე.

ჩვენ, აგრეთვე, ეჭვქვეშ დავაყენეთ სესხზე ზარალის კოლექტური რეზერვირების მეთოდოლოგიის მართებულობა და მისი შესაბამისობა ფასს 9 სტანდარტის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ მოთხოვნებთან.

შერჩეული ნიმუშების საფუძველზე შევამოწმეთ მოდელებში გამოყენებული მონაცემების სიზუსტე და სისრულე. შემოწმებამ მოიცვა ძირი თანხების ნაშთები, ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობის მიხედვით სესხების განაწილება. აგრეთვე შემოწმდა მოდელის სხვა პარამეტრები, როგორებიცაა ძირი თანხის ან პროცენტის გადაუხდელობა, მათ შორის, არასაბალანსო, რესტრუქტურიზაციის ხდომილებები, კლიენტის მიერ გადაცილებული დღეების მაქსიმალური რაოდენობა და უზრუნველყოფის ღირებულებები.

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში გაანალიზდა სესხების ეტაპებად განაწილება. ანალიზისათვის ამ სესხებიდან შეირჩეოდა ნიმუში და მოწმდებოდა, კმაყოფილდებოდა თუ არა შესაბამის ეტაპზე კლასიფიკაციისთვის დადგენილი პირობები, მათ შორის, ვადაგადაცილებული დღეები, რესტრუქტურიზაცია და მსესხებლის მიმდინარე ფინანსური შედეგები.

შერჩეული ნიმუშების საფუძველზე ხელახლა გამოითვალა მსზ-ის ანარიცხები მე-2 და მე-3 ეტაპის ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან სესხებზე. მათ შორის, შემოწმდა ბანკის მიერ მსესხებლების საკრედიტო შეფასების დოკუმენტირება და ეჭვქვეშ დადგა მსზ გამოთვლაში შემავალი დაშვებები, მათ შორის, მომავალი ფულადი ნაკადების პროგნოზირება და უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულების დადგენა, დავეთანხმეთ შესაბამისი საბაზრო და შიდა ინფორმაციის სისწორეს.

ჩვენ შევაფასეთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული, კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან დაკავშირებული განმარტებების სისრულე ფასს სტანდარტების მოთხოვნებთან შესაბამისობაში.

ალბათობაზე შეწონილი მომავალი ფულადი ნაკადების გათვლას. ამგვარ ანალიზში გამოყენებული ინფორმაცია მოიცავს უზრუნველყოფის მოსალოდნელ ღირებულებას, ხარჯებსა და უზრუნველყოფის გაყიდვისთვის საჭირო დროს.

მსზ-ს ანარიცხები აუდიტის საკვანძო საკითხად განისაზღვრა კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ავანსების ნაშთების მნიშვნელოვანი სიდიდიდან და განსჯისა შეფასების განუსაზღვრელობის ხარისხიდან გამომდინარე, რაც განხილულია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში 5, 8 და 28.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი. თუ, ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე, დავასკვნით, რომ ამ სხვა ინფორმაციასთან არსებითი სახის შეუსაბამობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, განვაცხადოთ ამ ფაქტის შესახებ.

ამ თვალსაზრისით არაფერი გვაქვს მოსახსენებელი.

ხელმძღვანელობისა და ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ბანკის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ბანკის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ბანკის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, ასევე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ბანკის უნარი უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ბანკი აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.
- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება ფინანსური ანგარიშგებაში შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

გარდა ამისა, ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს განცხადებით ვაცნობებთ, რომ დავაკმაყოფილეთ დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული შესაბამისი ეთიკური მოთხოვნები, ვატყობინებთ ყველა იმ ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც მართებულად შეიძლება ჩაითვალოს ჩვენს დამოუკიდებლობაზე მოქმედ ფაქტორებად და, შესაბამის შემთხვევაში, საფრთხეების აღმომფხვრელი ან პრევენციული ზომების თაობაზე.

ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის შეტყობინებული საკითხებიდან განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში და, ამდენად, წარმოადგენს აუდიტის საკვანძო საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორულ დასკვნაში, თუ კანონი ან რეგულაცია არ კრძალავს ამ საკითხის საჯაროდ განმარტებას ან როცა უკიდურესად იშვიათ გარემოებებში, ჩვენი შეფასებით, რაიმე საკითხის ჩვენს ანგარიშში მოხსენიება არ შეიძლება, რადგან ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები, სავარაუდოდ, გადასწონის ამგვარი კომუნიკაციის საჯარო ინტერესის სარგებელს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ბანკის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

დავალების პარტნიორი აუდიტში, რომლის შედეგად წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორული დასკვნა შეიქმნა, არის ნანიტაშვილი შოთა.

შოთა ნანიტაშვილი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო
2023 წლის 2 მარტი

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
აქტივები:			
ფული და ფულის ექვივალენტები	6	132,273	116,169
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	7	129,648	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		1,115	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8	642,391	725,031
ინვესტიციები სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახულ კაპიტალის ინსტრუმენტებში		54	54
ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სავალო ინსტრუმენტებში	9	17,323	17,309
გასაყიდად კლასიფიცირებული აქტივები	10	8,346	-
ძირითადი საშუალებები*	11	16,770	17,007
არამატერიალური აქტივები		5,184	4,499
მოგების მიმდინარე გადასახადი		80	21
სხვა აქტივები	12	31,023	21,243
სულ აქტივები		**984,207**	**1,002,983**
ვალდებულებები:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	13	429,565	432,978
კლიენტების დეპოზიტები	14	331,888	385,266
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	15	23,606	-
საიჯარო ვალდებულება*	16	2,252	2,206
ანარიცხები	21	191	366
მოგების გადასახადის ვალდებულება		-	2,115
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	25	3,531	837
სუბორდინირებული სესხი	17	27,091	31,057
სხვა ვალდებულებები	18	10,514	6,973
სულ ვალდებულებები		**828,638**	**861,798**
კაპიტალი:			
სააქციო კაპიტალი	19	76,000	76,000
გადაფასების რეზერვი		1,864	1,960
გაუნაწილებელი მოგება		77,705	63,225
სულ კაპიტალი		**155,569**	**141,185**
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		**984,207**	**1,002,983**

* ძირითადი საშუალებები მოიცავს იჯარის მიხედვით აქტივის გამოყენების უფლებას და განმარტებულია შენიშვნაში 11.

დირექტორატის სახელით:

კონსტანტინე გორდეზიანი
გენერალური დირექტორის მოადგილე

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

23-87 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2022	2021
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით	20	62,354	51,801
სხვა საპროცენტო შემოსავალი	20	2,871	2,214
საპროცენტო ხარჯი	20	(30,171)	(21,993)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე		**35,054**	**32,022**
პროცენტიან აქტივებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ანარიცხების აღდგენა/(ზარალი)	21	4,380	(869)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**39,434**	**31,153**
საკომისიო შემოსავლები	22	2,455	2,592
საკომისიო ხარჯები	22	(2,645)	(2,419)
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე დანაკარგების მოდიფიკაცია		(278)	(254)
წმინდა მოგება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე		2,623	2,131
წმინდა ზარალი სავალუტო ოპერაციებზე	23	(309)	(800)
გაუფასურების ზარალი არაფინანსურ აქტივებზე	21	(1,716)	-
უპროცენტო აქტივებზე საკრედიტო დანაკარგების ანარიცხები	21	(59)	(70)
სხვა აქტივების / ვალდებულებების ანარიცხების აღდგენა	21	174	488
წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი		**245**	**1,668**
საოპერაციო შემოსავალი		**39,679**	**32,821**
სხვა შემოსავალი		81	139
საოპერაციო ხარჯები	24	(20,527)	(17,756)
მოგება მოგების გადასახადამდე		**19,233**	**15,204**
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/სარგებელი	25	(4,775)	205
წლიური მოგება		**14,458**	**15,409**
სხვა სრული შემოსავალი:			
შემდგომში მოგება-ზარალში არარეკლასიფიცირებული ერთეულები:			
ზარალი ძირითადი საშუალებების გადაფასებიდან	11	(85)	-
ძირითადი საშუალებების გადაფასებასთან დაკავშირებული მოგების გადასახადი		12	-
სხვა სრული ზარალი მოგების გადასახადის გარეშე		**(73)**	-
სულ სრული შემოსავალი		**14,385**	**15,409**
წმინდა მოგება თითო აქციაზე		**190**	**203**

დირექტორატის სახელით:

კონსტანტინე გორდეზიანი
გენერალური დირექტორის მოადგილე

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

23-87 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	გადაფასების რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი
1 იანვარი, 2021		**76,000**	**1,983**	**47,793**	**125,776**
პერიოდის მოგება		-	-	15,409	15,409
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(23)	23	-
31 დეკემბერი, 2021		**76,000**	**1,960**	**63,225**	**141,185**
პერიოდის მოგება		-	-	14,457	14,457
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(23)	23	-
სხვა სრული ზარალი, მოგების გადასახადის გარეშე		-	(73)	-	(73)
31 დეკემბერი, 2022		**76,000**	**1,864**	**77,705**	**155,569**

დირექტორატის სახელით:

კონსტანტინე გორდეზიანი
გენერალური დირექტორის მოადგილე

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

23-87 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2022	2021
ფულადი სახსრების მოძრაობა საოპერაციო საქმიანობიდან			
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი		67,151	55,738
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი		(26,609)	(17,563)
უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებით მიღებული რეალიზებული მოგება		5,350	1,956
მიღებული საკომისიო შემოსავალი		2,453	2,592
გადახდილი საკომისიო ხარჯი		(2,645)	(2,419)
მიღებული სხვა შემოსავალი		81	139
გადახდილი საოპერაციო ხარჯები		(17,474)	(13,940)
ფულადი სახსრების შემოდინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებებამდე		**28,307**	**26,503**
საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება			
საოპერაციო აქტივების (ზრდა)/კლება:			
ფულის სავალდებულო რეზერვი სებ-ში		(43,510)	(59,808)
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		(398)	1
კლიენტებზე გაცემული სესხები		14,820	(248,817)
სხვა აქტივები		(8,434)	(1,613)
საოპერაციო ვალდებულებების (კლება)/ზრდა:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		3,940	(1)
კლიენტების დეპოზიტები		(33,754)	203,177
სხვა ვალდებულებები		3,843	2,823
ნაღდი ფულის გადინება ოპერაციებიდან		**(35,186)**	**(77,735)**
გადახდილი მოგების გადასახადი		(4,230)	-
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან		**(39,416)**	**(77,735)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა საინვესტიციო საქმიანობიდან:			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	11	(820)	(1,601)
ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია		1	29
არამატერიალური აქტივების შეძენა		(1,340)	(605)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საინვესტიციო საქმიანობიდან		**(2,159)**	**(2,177)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა ფინანსური საქმიანობიდან			
შემოდინება დამფუძნებლისგან აღებული სესხებიდან*	13	138,311	335,890
დამფუძნებლისგან აღებული სესხების დაფარვა*	13	(142,239)	(91,371)
შემოდინება დამფუძნებლის ანაბრებიდან*	13	157,712	79,158
დამფუძნებლის ანაბრების დაფარვა*	13	(91,605)	(167,304)
შემოდინება სავალო ფასიანი ქაღალდებიდან		10,522	-
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	15	(975)	(1,102)
წმინდა ფულადი სახსრების შემოდინება ფინანსური საქმიანობიდან		**71,726**	**155,271**
ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების ეფექტი ფულსა და ფულის ექვივალენტებზე		(14,047)	(2,224)
წმინდა ზრდა ფულსა და ფულის ექვივალენტებში		**16,104**	**73,135**
ფული და ფულის ექვივალენტები, წლის დასაწყისი	6	**116,169**	**43,032**
ფული და ფულის ექვივალენტები, წლის ბოლოს	6	**132,273**	**116,169**

* შედის ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებულ გადასახდელებში, რომლებიც წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

დირექტორატის სახელით:

კონსტანტინე გორდეზიანი
გენერალური დირექტორის მოადგილე

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2023 წლის 2 მარტი
თბილისი, საქართველო

23-87 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

1. ორგანიზაცია

ხალიკ ბანკი საქართველო („ბანკი“) არის სააქციო საზოგადოება, რომელიც საქართველოში დარეგისტრირდა 2008 წლის 29 იანვარს. ბანკის საქმიანობას არეგულირებს საქართველოს ეროვნული ბანკი („სებ“). ბანკი საკუთარ საქმიანობას ახორციელებს საბანკო საქმიანობის #0110246 გენერალური ლიცენზიის საფუძველზე. ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს კომერციული საქმიანობა, ფასიანი ქაღალდებითა და უცხოური ვალუტით ვაჭრობა, სესხების და გარანტიების გაცემა და დეპოზიტების მოზიდვა.

ბანკის იურიდიული მისამართია: საქართველო, თბილისი, კოსტავას ქუჩა #74. 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს გააჩნდა 9 და 8 ფილიალი / სერვის-ცენტრი საქართველოში.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის მიერ გამოშვებულ აქციებს ფლობდა შემდეგი აქციონერი:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
პირველი დონის აქციონერი:		
სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკი“	100%	100%
სულ	**100%**	**100%**

სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ ძირითადი აქციონერები არიან სს ჰოლდინგი ალმექსი და სს გაერთიანებული აკუმულირებული საპენსიო ფონდი. სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის საბოლოო მფლობელები არიან ტიმურ კულიბაიევი და დინარა კულიბაიევა.

ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2023 წლის 2 მარტს დირექტორატის მიერ.

2. მომზადების საფუძველი

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (“ფასს”) შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია იმის გათვალისწინებით, რომ ბანკი წარმოადგენს მოქმედ საწარმოს და გააგრძელებს მუშაობას ახლო მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას, მენეჯმენტმა გაითვალისწინა ბანკის ფინანსური მდგომარეობა, არსებული განზრახვები, ოპერაციების მომგებიანობა და წვდომა ფინანსურ რესურსებზე.

დამფუძნებელი, ანუ სს „ყაზახეთის სახალხო ბანკი“ მზადყოფნას გამოთქვამს, გააგრძელოს ბანკის ოპერაციების დაფინანსება. ეს ვალდებულება 2023 წლის განმავლობაში გამოიხატა ფინანსების განთავსებული დეპოზიტებისა და კლიენტებზე გაცემული სესხების სახით. გარდა ამისა, ბანკმა მიიღო 2023 წლის 19 იანვრით დათარიღებული მხარდაჭერის წერილი, რომელშიც დამფუძნებელმა განაცხადაა, რომ მზადაა, მხარი დაუჭიროს ბანკის ოპერაციებს.

ბანკის მენეჯმენტი დარწმუნებულია, რომ არსებული პროგნოზებისა და ზომების საფუძველზე, ბანკს საკმარისი სახსრები აქვს განჭვრეტად მომავალში საქმიანობის გასაგრძელებლად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე, გარდა იმ ზოგიერთი ქონებისა, რომელიც ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს აისახება გადაფასებული ღირებულებით, როგორც ეს განმარტებულია ქვემოთ.

ისტორიული ღირებულება საზოგადოდ ეფუძნება საქონელსა და მომსახურებაში გადახდილი ანაზღაურების სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის ის ფასი, რომლესაც გაზომვის დღეს ბაზრის მონაწილეთა შორის არსებულ თანმიმდევრულ ტრანზაქციაში პირი მიიღებდა აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდიდა ვალდებულების გასხვისებისთვის, იმის მიუხედავად, შეიძლება თუ არა ამ ფასზე პირდაპირ დაკვირვება ან მისი გამოთვლა შეფასების სხვა ტექნიკის გამოყენებით.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების გამოთვლისას, ბანკი ითვალისწინებს ამ აქტივის ან ვალდებულების მახასიათებლებს, თუ ბაზრის მონაწილეები ამავე მახასიათებლებს გაითვალისწინებდნენ აღნიშნული აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას, გაზომვის დღეს. წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებებში სამართლიანი ღირებულება გაზომვის ან/და განმარტების მიზნით აღნიშნულ საფუძველზე დაყრდნობით განისაზღვრება.

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, სამართლიანი ღირებულების საზომი იყოფა 1-ელი, მე-2 და მე-3 დონის კატეგორიებად იმის მიხედვით, თუ სამართლიანი ღირებულების რომელი კომპონენტებია დაკვირვებადი და რა მნიშვნელობის მატარებელია ეს კომპონენტები მთლიანად სამართლიანი ღირებულების მოცულობის დადგენაში. აღნიშნული კატეგორიებია:

- 1-ელი დონის კომპონენტებს წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე იდენტურ აქტივებზე ან ვალდებულებებზე დადგენილი ფასები (კორექტირების გარეშე), რომელთა შეფასება პირს შეუძლია გაზომვის დღეს;
- მე-2 დონის კომპონენტებს წარმოადგენს ის კომპონენტები, რომლებიც განსხვავდება 1-ელ დონეში მოცემული დადგენილი ფასებისგან და პირდაპირ ან ირიბად დაკვირვებადია მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის; და
- მე-3 დონის კომპონენტებზე დაკვირვება მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის შეუძლებელია.

ბანკი რეგისტრირებულია საქართველოში და ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებს ქართული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად.

ბანკი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს წარადგენს ლიკვიდობის მიხედვით. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მიმდინარე) და 12 თვეზე მეტი დროის განმავლობაში (გრძელვადიანი) მისაღები და გადასახდელი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში #28.

ფუნქციონალური ვალუტა

ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებებში შეტანილი ელემენტები იზომება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტის გამოყენებით, რომელშიც ბანკი ახორციელებს თავის საქმიანობას ("ფუნქციონალური ვალუტა"). ფუნქციონალური ვალუტა ბანკის აქციონერებისათვის არის ქართული ლარი. ბანკის ფინანსური ანგარიშგებები წარმოდგენილია ქართულ ლარში. ყველა ღირებულება დამრგვალებულია ათასობით ლარამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა სხვაგვარად არის მითითებული.

ურთიერთჩათვლა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება წმინდა ღირებულებით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ბანკს გააჩნია იურიდიულად აღსრულებადი უფლება, ურთიერთგაქვითოს ზემოხსენებული თანხები და განზრახული აქვს წმინდა ღირებულებით აღრიცხვა ან სურს ერთდროულად მოახდინოს აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების დაფარვა. შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში არ გაიქვითება, თუ ეს არ არის სავალდებულო ან ნებადართული რომელიმე საბუღალტრო სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით და შესაბამისად განმარტებული ბანკის საბუღალტრო პოლიტიკაში.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკები აღწერილია შენიშვნაში 4.

3. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება

მიმდინარე წელს ბანკმა გამოიყენა საბჭოს მიერ გამოშვებული ფასს სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციების შემდეგი შესწორებები, რომლებიც ძალაშია 2022 წლის 1 იანვარს ან მას შემდეგ დაწყებული წლიური პერიოდებისათვის. მათ გამოყენებას არ ჰქონია რაიმე საგრძნობი ეფექტი ფინანსურ ანგარიშგებაში განმარტებულ თანხებზე.

ფასს სტანდარტების წლიური გაუმჯობესების 2018-2020 წლების ციკლი	*შესწორება სტანდარტებში ფასს 1 „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება“, ფასს 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“, ფასს 16 „იჯარა“ და ბასს 41 „სოფლის მეურნეობა“* *ფასს 1 „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება - შვილობილი კომპანია, როგორც პირი სტანდარტს პირველად იყენებს“. შესწორება ნებას რთავს შვილობილ კომპანიას, რომელიც ფასს 1-ის D16(a) პუნქტს იყენებს, რომ მან ჯამური სხვაობა კონვერტაციიდან ასახოს დამფუძნებლის მიერ ანგარიშგებული თანხების გამოყენებით, ფასს სტანდარტებზე დამფუძნებლის გადასვლის თარიღის მიხედვით.* *ფასს 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“ - ფინანსური ვალდებულებების აღიარების გაუქმების „ათპროცენტიან“ ტესტში შემავალი საკომისიოები. შესწორება განმარტავს, რომელი საკომისიოები უნდა გაითვალისწინოს პირმა ფინანსური ვალდებულების აღიარების გაუქმების გადაწყვეტილების მიღებისას ფასს 9 სტანდარტის B3.3.6 პუნქტში „ათპროცენტიანი“ ტესტის გამოყენებისას. ამ დროს პირი ითვალისწინებს მხოლოდ პირს (მსესხებელი) და გამსესხებელს შორის გადახდილ ან მიღებულ თანხებს, მათ შორის პირის ან გამსესხებლის მიერ ერთი მეორის სახელით გადახდილ ან მიღებულ თანხებს.* *ბასს 41 „სოფლის მეურნეობა“ - დაბეგვრა სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშებისას. შესწორებით გაუქმებულია ბასს 41 სტანდარტის 22-ე პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნა, რომლითაც პირებს ეკისრებოდათ საგადასახადო ფულადი ნაკადების გამორიცხვა მიმდინარე ღირებულების ტექნიკით ბიოლოგიური აქტივის სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას. აღნიშნული რედაქცია უზრუნველყოფს შესაბამისობას ფასს 13 სტანდარტის მოთხოვნებთან.* ეს შესწორებები არ ეხება ბანკს, რადგან იგი რისკის ქვეშ მყოფ ამოსავალ საპროცენტო განაკვეთებზე ჰეჯირებას არ აღრიცხავს. შესაბამისად, აღნიშნული შესწორებების გამოყენება ზეგავლენას არ ახდენს ბანკის 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული პერიოდის ბუღალტრულ აღრიცხვაზე.

ახალი და რედაქტირებული, გამოქვეყნებული, მაგრამ ძალაში ჯერ არშესული ფასს-ები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღისათვის ბანკი არ იყენებს შემდეგ ახალ და რედაქტირებულ, გამოქვეყნებულ მაგრამ ძალაში ჯერ არშესულ ფასს-ებს:

შესწორებები სტანდარტში ფასს 17	ფასს 17
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	ვალდებულებათა კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიან ვალდებულებებად
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	ვალდებულებათა კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიან ვალდებულებებად - ძალაში შესვლის თარიღის გადავადება
შესწორება სტანდარტში ფასს 4	ფასს 9 სტანდარტის გამოყენებიდან დროებით გათავისუფლების გახანგრძლივება

შესწორება სტანდარტებში ბასს 1 და განცხადება ფასს პრაქტიკის შესახებ 2	სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტება
შესწორება სტანდარტში ბასს 12	ერთი ტრანზაქციიდან წარმოშობილ აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი
შესწორება სტანდარტში ბასს 8	სააღრიცხვო შეფასებების განსაზღვრება
შესწორება სტანდარტში ფასს 17	ფასს 17 და ფასს 9 სტანდარტების თავდაპირველი გამოყენება - შედარებითი ინფორმაცია
შესწორება სტანდარტში ფასს 16	იჯარის ვალდებულება გაყიდვასა და უკუიჯარაში
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	გრძელვადიანი ვალდებულებები დათქმებით

ხელმძღვანელობა არ ელის, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი სტანდარტების ამოქმედება მნიშვნელოვან ზეგავლენას მოახდენს ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე მომავალ პერიოდებში.

4. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა

ქვემოთ აღწერილია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკის პრინციპები:

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალის ანგარიშში აისახება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. აღნიშნული არ ეხება შემდეგ ერთეულებს:

- შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. მათ შემთხვევაში ბანკი კრედიტზე შესწორებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის საწყისი აღიარებისას დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.
- ფინანსური აქტივები, რომლებიც არ იყო შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, მაგრამ შემდგომ გაუფასურდა. მათ შემთხვევაში ბანკი ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს განაკვეთს, რომელიც ახდენს მოსალოდნელი ფულადი სახსრების შემოდინების ზუსტ დისკონტირებას ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდის ამოწურვამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოთვლისას ბანკი მხედველობაში იღებს მოსალოდნელ ფულად სახსრებს, ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობის გათვალისწინებით, გარდა სესხის დანაკარგებისა. გამოთვლაში შედის გადახდილი ან მიღებული საკომისიოები, რომლებიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, ასევე ტრანზაქციის ხარჯებსა და სხვა პრემიუმებსა თუ დისკონტებს.

საკომისიო შემოსავლების აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის წარმოშობის საკომისიო შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად გადავადდება და აღიარდება, როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

როდესაც სავარაუდოა, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიო გადავადდება შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად და აღირიცხება, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება. თუ სავარაუდო არ არის, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში სავალო ვალდებულების მოქმედების

დარჩენილი პერიოდის განმავლობაში. როდესაც სავალო ვალდებულების მოქმედების ვადა იწურება სასესხო ხელშეკრულების გაფორმების გარეშე, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში ვადის ამოწურვის დღეს. სესხის მომსახურების საკომისიოს შემოსავლად აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ყველა სხვა საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება მაშინ, როდესაც ბანკი ხდება ხელშეკრულების მონაწილე შესაბამის ფინანსურ ინსტრუმენტთან მიმართებაში.

აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით. გარიგების ხარჯები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შესყიდვასა და გამოშვებას (მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების გარდა) თავდაპირველი აღიარებისას ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას.

ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შესყიდვასთან პირდაპირ დაკავშირებული ტრანზაქციის ხარჯები, რომლებიც მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აისახება, პირდაპირ აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში.

თუ ტრანზაქციის ფასი თავდაპირველი აღიარებისას რეალური ღირებულებისგან განსხვავდება, ბანკი სხვაობას აღრიცხავს შემდეგი წესით:

- თუ რეალური ღირებულება განსაზღვრულია აქტიურ ბაზარზე კოტირებული ფასით იდენტური აქტივისთვის ან ვალდებულებისათვის ან ეფუძნება შეფასების ისეთ მეთოდს, რომელიც ეყრდნობა მხოლოდ დაკვირვების ქვეშ მყოფი ბაზრებიდან მიღებულ მონაცემებს, ამ შემთხვევაში სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში თავდაპირველი აღიარებისას (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი).
- სხვა ნებისმიერ შემთხვევაში რეალური ღირებულება დაკორექტირდება გარიგების ფასის მიხედვით (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი გადავადდება აქტივის ან ვალდებულების საწყის საბალანსო ღირებულებაში შეყვანით).

პირველადი აღიარების შემდეგ გადავადებული მოგება ან ზარალი აისახება როგორც მოგება ან ზარალი რაციონალური საფუძვლით მხოლოდ იმ ზომით, რა ზომითაც იგი წარმოიშობა იმ ფაქტორის (მათ შორის, დროის) ცვლილებიდან, რომელსაც ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებენ აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად: ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული; რეალური ღირებულებით შეფასებული სხვა სრულ შემოსავალში; ან მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივები.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, თუ ის აკმაყოფილებს შემდეგ ორ გარემოებას და არ განეკუთვნება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ აქტივებს:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და ძირი თანხის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

ფინანსური აქტივი ფასდება რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, თუ ის აკმაყოფილებს მომდევნო ორ პირობას და არ ექვემდებარება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივის პირობას:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და მის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

კაპიტალში ინვესტიციის საწყისი აღიარებისას, რომელიც არ არის განკუთვნილი ვაჭრობისათვის, ბანკს შეუძლია განახორციელოს რეალური ღირებულების ცვლილება სხვა სრულ შემოსავალში. ასეთი გადაწყვეტილება მიიღება ყოველი ინვესტიციისათვის ცალკე. ბანკმა გადაწყვიტა, სხვა სრულ შემოსავალში ასახოს `გაერთიანებულ ბილინგ-ცენტრში~ ფლობილი ინვესტიციის რეალური ღირებულების შემდგომი ცვლილება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ კლასიფიცირდება როგორც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ან რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, ფასდება რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

საწყისი აღიარებისას ბანკს შეუძლია აირჩიოს იმ ფინანსური აქტივების შეფასება რეალური ღირებულებით მოგება ზარალში, რომლებიც ექვემდებარება ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში ასახვას იმ შემთხვევაში, თუ ამგვარი ასახვით ბათილდება ან მნიშვნელოვნად მცირდება მოსალოდნელი შეუსაბამობა აღიარებასა თუ შეფასებაში ბანკის ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდები	საზომი კატეგორია
ფული და ფულის ექვივალენტები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები კაპიტალში	სხვა ბიზეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდას	სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახული ამორტიზებული ღირებულება
კლიენტებზე გაცემული სესხები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა დებიტორული დავალიანება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნეს-მოდელის შეფასება

ბანკი აფასებს ბიზნეს-მოდელის მიზანს, რომლის მიხედვითაც ფლობს ფინანსურ აქტივებს, ვინაიდან ეს არის საუკეთესო გზა, რომლითაც ხდება ბიზნესის მართვა და ინფორმაციის წარდგენა მენეჯმენტისთვის. ინფორმაცია მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- დადგენილ პოლიტიკებსა და მიზნებს პორტფელისთვის და ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში განხორციელებას. ეს განსაზღვრავს, მიმართულია თუ არა ხელმძღვანელობის სტრატეგია სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის მიღებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პორტფელის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ხანგრძლივობის დამთხვევაზე დაკავშირებული ვალდებულების ხანგრძლივობასთან თუ ფულადი სახსრების გადინებასა და აქტივების გაყიდვის გზით ფულადი ნაკადების მიღებაზე;
- როგორ არის შეფასებული და წარდგენილი ბანკის ხელმძღვანელობისთვის პორტფელის მაჩვენებლები;
- რისკებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბიზნეს-მოდელზე (და ამ ბიზნეს-მოდელით ფლობილ ფინანსურ აქტივებზე) და როგორ იმართება ეს რისკები;
- როგორ ხდება მენეჯმენტის ანაზღაურება - მაგ. ეფუძნება თუ არა მათი ანაზღაურება ფინანსური აქტივების რეალურ ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს; და
- ფინანსური აქტივების გაყიდვების სიხშირეს, მოცულობას და ვადებს წინა პერიოდებში, ამგვარი გაყიდვების და მომავალი გაყიდვების მოლოდინებს.

გასაყიდად ფლობილი ან მართული ფინანსური აქტივები, რომელთა მაჩვენებლებიც ფასდება რეალური ღირებულების საფუძველზე, ფასდება რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში, რადგან ისინი არც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღებისთვის და არც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღებისა და ფინანსური აქტივების გაყიდვისთვის არ არის განკუთვნილი.

შეფასება, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხის და პროცენტის გადახდას

ამ შეფასების მიზნებისთვის, 'ძირი თანხა' განისაზღვრება როგორც ფინანსური აქტივის რეალური ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას. 'პროცენტი' განისაზღვრება, როგორც ფულის დროში ღირებულებისა და დარჩენილ ძირ თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის კომპენსაცია კონკრეტული პერიოდის განმავლობაში, აგრეთვე, კომპენსაცია სხვა ძირითადი დაკრედიტების რისკებისა და დანახარჯებისთვის (მაგ. ლიკვიდურობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები) და მოგების მარჟისთვის.

იმის შეფასებისას, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს, ბანკი აფასებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს წარმოადგენს იმის შეფასებას, მოიცავს თუ არა ფინანსური აქტივი სახელშეკრულებო პირობებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადებს ან თანხებს, რომლებიც არ შეესაბამება ამ პირობებს. ამ შეფასების გაკეთებისას კომპანია განიხილავს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობებს, რომლებსაც შეუძლია შეცვალოს სახელშეკრულებო კუპონური განაკვეთი, ცვლადი განაკვეთის ჩათვლით;
- წინასწარ გადახდისა და გადავადების ფუნქციებს; და
- პირობებს, რომლებიც ზღუდავს ბანკის მოთხოვნას ფულად ნაკადებზე კონკრეტული აქტივებიდან.

ფული და ფულის ექვივალენტები

ფული და ფულის ექვივალენტები შედგება ხელზე არსებული ნაღდი ფულისგან, საქართველოს ეროვნულ ბანკში განთავსებული შეუზღუდავი ნაშთებისგან და მაღალლიკვიდური ფინანსური აქტივებისგან სამ თვემდე ან ნაკლები დაფარვის ვადით, რომლებზეც მოქმედებს რეალური ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკი და რომელთაც ბანკი იყენებს მოკლევადიანი ვალდებულებების სამართავად.

სავალდებულო ნაშთი სებ-ში

სებ-ში განთავსებული სავალდებულო ნაშთები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით და წარმოადგენს სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტს, რომლის გამოყენება ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების დასაფინანსებლად დაუშვებელია. ამდენად, ეს ნაშთი არ განიხილება ფულისა და ფულის ექვივალენტების ნაწილად ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშის მიზნებისათვის.

მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ აღირიცხება მაშინ, როდესაც ბანკი ავანსის სახით, სამ თვეზე მეტი თავდაპირველი ვადით გასცემს ფულს კონტრაგენტ ბანკებზე. ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში მოიცავს ინვესტიციებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაცემულ სადეპოზიტო სერტიფიკატებში. ეს ინვესტიციები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები კაპიტალში

ბანკმა არჩია, არასავაჭროდ განკუთვნილი კაპიტალში ინვესტიციის რეალური ღირებულება წარმოადგინოს სხვა სრულ შემოსავალში. გადაწყვეტილება მიიღება ინდივიდუალურად თითო ინსტრუმენტისათვის თავდაპირველი აღიარებისას და შეუქცევად ხასიათს ატარებს.

კაპიტალის ინსტრუმენტებით მიღებული მოგება და ზარალი მოგება-ზარალის ანგარიშში არასოდეს რეკლასიფიცირდება და გაუფასურება ამავე ანგარიშში არ აისახება.

დივიდენდები აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშში, თუ ეს დივიდენდები მკაფიოდ არ წარმოადგენს ინვესტიციის ღირებულების ნაწილს, რა შემთხვევაშიც მათი აღიარება ხდება სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული ჯამური მოგება და ზარალი ინვესტიციის რეალიზაციისას გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

დერივატიული ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსურ ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებში შესული დერივატიული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს სავალუტო ფორვარდულ კონტრაქტებს.

დერივატები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით დერივატიული კონტრაქტის გაფორმების თარიღში და შემდგომში ფასდება რეალური ღირებულებით. ყველა დერივატივი, თუ მათი რეალური ღირებულება დადებითია, აისახება ფინანსურ აქტივად, ხოლო თუ მათი რეალური ღირებულება უარყოფითია - ფინანსურ ვალდებულებად.

დერივატივების რეალური ღირებულების ცვლილება დაუყოვნებლივ აისახება მოგებაში ან ზარალში.

რეკლასიფიკაცია

ფინანსური აქტივები არ რეკლასიფიცირდება მათი საწყისი აღიარების შემდეგ, გარდა ბანკის მიერ ბიზნეს-მოდელის შეცვლისა. თუ ბიზნეს-მოდელი, რომლის ფარგლებშიც ბანკი ფლობს ფინანსურ აქტივებს, იცვლება, შესაბამისი ფინანსური აქტივები რეკლასიფიცირდება. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული

კლასიფიკაციისა და შეფასების მოთხოვნები გამოიყენება პროსპექტიულად ფინანსური აქტივების რეკლასიფიციკაციის შემდგომი საანგარიშო პერიოდის პირველი დღიდან. მიმდინარე და გასულ საანგარიშო პერიოდში ბიზნეს-მოდელი, რომლის პირობებშიც ბანკი ფლობს ფინანსურ სახსრებს, არ შეცვლილა და ამდენად, რეკლასიფიცირებაც არ მომხდარა. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულადი სახსრების მოძრაობაში გათვალისწინებულია სააღრიცხვო პოლიტიკით ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ (იხილეთ ქვემოთ).

გაუფასურება

ბანკი აღიარებს რეზერვებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ არის შეფასებული რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს თანხით, რომელიც ტოლია:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში საანგარიშგებო პერიოდიდან 12 თვის ვადაში (მოიხსენიება როგორც 1-ელი ეტაპი); ან
- მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში ამ ფინანსური ინსტრუმენტის მოქმედების ვადაში (მოიხსენიება, როგორც მე-2 და მე-3 ეტაპი).

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი საჭიროა შეიქმნას იმ ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, რომელთა საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანასური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება თანხით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა.
სხვა დებიტორული დავალიანებების რეზერვი იანგარიშება თანხით, რომელიც ტოლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა არსებობის მანძილზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის მიმდინარე ღირებულების ალბათურ-შეწონილ შეფასებას. იგი იზომება, როგორც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ღირებულებისა და მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულება, რომელიც გამოითვლება სხვადასხვა სამომავლო ეკონომიკური სცენარის დისკონტირებული აქტივების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის შესახებ მოცემულია 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოყვანილია დეტალური ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ ხდება ინსტრუმენტების დაჯგუფება მათი კოლექტიურად შეფასების შემთხვევაში.

<u>საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები</u>

ფინანსური აქტივი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მოხდა ერთი ან რამდენიმე მოვლენა, რომელთაც აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა მოსალოდნელ ფულად ნაკადებზე. საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მიეკუთვნება მე-3 ეტაპის აქტივებს. საკრედიტო გაუფასურება მტკიცდება შემდეგი მოვლენების დაკვირვებადი მონაცემებით:

- მსესხებლის ან კრედიტორის სერიოზული ფინანსური პრობლემები;
- კონტრაქტის დარღვევა, როგორიცაა დეფოლტი ან ვადაგადაცილებული ვალდებულება;
- სესხის გამცემი მსესხებლის ფინანსური პრობლემების გამო მიდის გარკვეულ დათმობაზე, რის შესაძლებლობასაც კრედიტორი სხვა შემთხვევაში არ განიხილავდა;
- ფინანსური აქტივისთვის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური პრობლემების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის შეძენა დიდი ფასდაკლებით, რაც წარმოშობილი საკრედიტო ზარალის მაჩვენებელია.

ზოგჯერ არ არის შესაძლებელი ცალკეული ზარალის გამომწვევი მოვლენის აღმოჩენა და ფინანსური აქტივის საკრედიტო გაუფასურება შეიძლება რამდენიმე მოვლენის კომბინირებული მოქმედებით იყოს გამოწვეული. ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის ბანკი აფასებს, არის თუ არა საკრედიტო რისკით

გაუფასურებული ის სასესხო ინსტრუმენტები, რომლებიც წარმოადგენს ფინანსურ ინსტრუმენტებს და გაზომილია ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში.

სესხი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მსესხებელს ეძლევა შეღავათი მისი ფინანსური მდგომარეობის გაუარესების გამო, თუკი არ არსებობს დამადასტურებელი ფაქტი, რომ დათმობის შედეგად ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნაღდი ფულის არმიღების რისკი მნიშვნელოვნად მცირდება და არ არსებობს გაუფასურების სხვა ნიშნები. ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, როდესაც განიხილება შეღავათები, მაგრამ არ ხდება მათი გამოყენება, აქტივი საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად ითვლება, თუ არსებობს საკრედიტო რისკით გაუფასურების აშკარა დამადასტურებელი ფაქტი, დეფოლტის განსაზღვრების ჩათვლით.

დეფოლტის განსაზღვრება (იხ. ქვემოთ) გულისხმობს ვალის არ გადახდას, თუ ვალის გადახდა დაგვიანდა 90 ან მეტი დღით.

<u>საკრედიტო რისკით გაუფასურებელი შეძენილი ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები</u>

საკრედიტო რისკით გაუფასურებელ შეძენილ ან წარმოშობილ ფინანსურ აქტივებზე გაუფასურების შეფასება ხდება განსხვავებულად, რადგან ასეთი აქტივები გაუფასურებული იყო თავდაპირველი აღიარების დროს. ამ აქტივებისთვის ბანკი ყველა ცვლილებას აღიარებს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში, როგორც ზარალს ყველა ცვლილებასთან ერთად, რომელიც აღიარდა მოგება-ზარალში. ასეთ აქტივებზე დადებითი ცვლილება გაუფასურების მოგებას წარმოშობს.

<u>ვალდებულებათა შეუსრულებლობის (დეფოლტის) განმარტება</u>

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განმარტების მიზნით უნდა განვსაზღვროთ, თუ რა არის დეფოლტი. დეფოლტის განსაზღვრება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობის გასაზომად და იმის შესაფასებლად, ზარალის შეფასების რეზერვი ეფუძნება 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს თუ არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი წარმოადგენს დეფოლტის ალბათობის კომპონენტს, რომელიც გავლენას ახდენს როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სიდიდეების გაზომვაზე, ისე საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზე.

ბანკი აღიარებს ვალდებულებების შეუსრულებლობას, ანუ დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში:

- ნებისმიერი მნიშვნელოვანი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადით გადაცილება მსესხებლის მხრიდან; ან
- ნაკლებ სავარაუდოა, რომ მსესხებელმა სრულად გადაუხადოს საკრედიტო ვალდებულება კომპანიას.

დეფოლტი განმარტებულია ისე, რომ კარგად ასახოს სხვადასხვა ფინანსური აქტივების მახასიათებლები. იმის შეფასებისას, თუ რამდენად არსებობს იმის ალბათობა, რომ მსესხებელი არ შეასრულებს საკრედიტო ვალდებულებას, ბანკი ითვალისწინებს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ მაჩვენებლებს. რაოდენობრივი მაჩვენებლები, როგორიცაა იმავე მხარესთან სხვა ვალდებულების შესრულების ვადაგადაცილება და გადაუხდელობა, წარმოადგენს მთავარ მონაცემებს ასეთი ანალიზისთვის. ბანკი დეფოლტის შესაფასებლად იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროებს, რომლებიც ან ბანკის დონეზეა შემუშავებელი, ან მოპოვებულია გარეშე წყაროებიდან.

<u>საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა</u>

ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომელიც ექვემდებარება გაუფასურების მოთხოვნას იმის შესაფასებლად, გაიზარდა თუ არა მნიშვნელოვნად საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა, ბანკი გაზომავს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე.

30 დღიანი ვადაგადაცილების შემთხვევაში, ბანკი თვლის, რომ ადგილი ჰქონდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას და აქტივი გადადის გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი აღირიცხება როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე.

ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას არ არის მიზანშეწონილი იმის დაშვება, რომ «დაბალი» საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების შემთხვევაში ანგარიშგების დღეს არ აღინიშნებოდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. შედეგად, ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომლებიც უფასურდება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვნად გაზრდის შემთხვევაში.

დეტალური ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ მოცემულია 28-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: როგორც აქტივების მთლიანი ღირებულებიდან გამოქვითვა;
- რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში მეთოდით შეფასებული სასესხო ინსტრუმენტებისთვის: ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის შეფასების რეზერვის აღიარება არ ხდება, რადგან საბალანსო ღირებულება მოცემულია რეალური ღირებულებით.
- ფულად-სასესხო და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტებისთვის: როგორც უზრუნველყოფა; და
- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი შეიცავს როგორც წარმოდგენილ, ისე აუთვისებელ კომპონენტებს, კომპანიას არ აქვს შესაძლებლობა, დაადგინოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი სესხის კომპონენტზე წარმოდგენილი კომპონენტისგან იზოლირებულად: კომპანია წარმოადგენს ზარალის შეფასების ერთობლივ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. ერთიანი თანხა ნაჩვენებია, როგორც წარმოდგენილი კომპონენტის ერთიანი საანგარიშო ღირებულებიდან გამოქვითვა. ზარალის რეზერვის სიჭარბით შეფასება წარმოდგენილი კომპონენტის საერთო ოდენობაზე ნაჩვენებია, როგორც უზრუნველყოფა.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირდება მაშინ, როდესაც გადაიხედება ხელშეკრულების ის პირობები, რომლებიც არეგულირებს ფინანსური აქტივების ფულადი ნაკადების მოძრაობას ან იცვლება ამ ხელშეკრულების პირობების შეცვლა ფინანსური აქტივების თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან მათი გადახდის ვადის დადგომამდე პერიოდში. მოდიფიცირების ზეგავლენა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მოცულობაზე ან/და დროზე მყისიერია ან მოსალოდნელია მომავალში.

ბანკი აწარმოებს ხელახალ მოლაპარაკებას იმ კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე, რომელთაც შეექმნათ ფინანსური პრობლემები, რათა მაქსიმალურად გაზარდოს ამ თანხების ამოღება და მინიმუმამდე შეამციროს დეფოლტის რისკი. სესხის პირობები იცვლება იმ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებლის ყველა შესაძლო ძალისხმევის მიუხედავად, გადაეხადა სათანადო თანხები ხელშეკრულების თავდაპირველი პირობებით, არსებობს დეფოლტის დიდი რისკი და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შეასრულებს ახალ პირობებს. განახლებული პირობები უმეტესწილად გულისხმობს სესხის დაფარვის ვადის გაგრძელებას, ფულადი ნაკადების (ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდის) მოძრაობის ვადების შეცვლას, მისაღები ფულადი ნაკადების ოდენობის შემცირებას (ძირი თანხიდან და პროცენტიდან) და სხვა პირობების შეცვლას.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისას ბანკი აფასებს, თუ რამდენად იწვევს მოდიფიკაცია აღიარების შეწყვეტას. ბანკის პოლიტიკის თანახმად, მოდიფიკაცია იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც მის შედეგად ხელშეკრულებაში ჩნდება არსებითად განსხვავებული პირობები. იმის დასადგენად, თუ შეცვლილი პირობები რამდენად არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი ხელშეკრულების პირობებისგან, ბანკი მხედველობაში იღებს შემდეგ ფაქტორებს:

- ხარისხობრივი ფაქტორები, როგორიცაა სახელშეკრულებო თანხების მოძრაობა, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირი თანხისა და დარჩენილ ძირზე პროცენტის გადახდების კატეგორიას, ვალუტის ან ხელშეკრულების მხარის შეცვლა, საპროცენტო განაკვეთის შეცვლა, გადახდის ვადის დადგომა, კოვენანტების დაწესება; თუ აღნიშნული ფაქტორები აშკარად არ მიუთითებს არსებით ცვლილებაზე (მოდიფიკაციაზე), მაშინ:

- რაოდენობრივი შეფასება ტარდება დარჩენილი თავდაპირველი პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების შედარებით განახლებული პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებასთან. ამასთან, ორივე თანხა დისკონტირებულია თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ მიმდინარე ღირებულებათა სხვაობა 10%-ზე მეტია, ბანკი თვლის, რომ ახალი შეთანხმება არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი შეთანხმებისგან, რაც იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას.

იმ შემთხვევაში, თუ ხდება ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის რეზერვი ხელმეორედ გაიზომება, რათა მოხდეს აღიარების შეწყვეტის დღეს აქტივების წმინდა საბალანსო ღირებულების დადგენა. სხვაობა ამგვარად განახლებულ საბალანსო ღირებულებასა და ახალი პირობებით ახალი ფინანსური აქტივის რეალურ ღირებულებას შორის გამოიწვევს სარგებლის ან ზარალის მიღებას აღიარების შეწყვეტისას. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც გაზომილია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, გარდა იმ იშვიათი შემთხვევებისა, როდესაც ითვლება, რომ წარმოშობილი ახალი სესხი გაუფასურებულია საკრედიტო რისკით. აღნიშნული მეთოდი გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ხდება ახალი სესხის რეალური ღირებულების აღიარება მნიშვნელოვანი ფასდაკლებით განახლებული ნომინალური ღირებულებით, რადგან ამ შემთხვევაში არსებობს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც არ შემცირდა მოდიფიცირების შედეგად. ბანკი მონიტორინგს უწევს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს, რა მიზნითაც აფასებს რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინფორმაციას, როგორიცაა მაგალითად, ინფორმაცია იმის შესახებ, ხომ არ რჩება მსესხებელს ვადაგადაცილებულის სტატუსიახალი პირობების მიხედვით;

როდესაც ხდება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობების მოდიფიცირება და ასეთი მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი აფასებს, ხომ არ გაიზარდა მნიშვნელოვნად ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან.

ისეთი ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომელთა მოდიფიცირებაც მოხდა ბანკის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის ფარგლებში და აღნიშნულმა მოდიფიცირებამ არ გამოიწვია აღიარების შეწყვეტა, დეფოლტის ალბათობის შეფასება ასახავს ბანკის უნარს, მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები წარსული გამოცდილების გათვალისწინებით რესტრუქტურიზაციის ანალოგიური მოქმედების განხორციელებისას და, ასევე, ქცევითი ინდიკატორების გათვალისწინებით, მათ შორის, მსესხებლის გადახდების ისტორიისა, ხელშეკრულების მოდიფიცირებული/შეცვლილი პირობების ფონზე. თუ საკრედიტო რისკი კვლავ მნიშვნელოვნად მაღალია მოსალოდნელ მნიშვნელობაზე თავდაპირველი აღიარების მომენტში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი კვლავაც შეფასდება იმ ოდენობით, რომელიც არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლია. გადაუხდელი სესხების რეზერვი როგორც წესი, იზომება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც არსებობს იმის დამადასტურებელი ფაქტი, რომ მსესხებლის გადახდის უნარი გაუმჯობესდა მოდიფიცირების შემდგომ, რაც იწვევს წარსულში საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეჩერებას.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოდიფიციკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი მოდიფიცირების სარგებელს/ზარალს ანგარიშობს ერთიანი საანგარიშო ღირებულების შედარებით მოდიფიკაციამდე და მას შემდეგ (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეღავათის გამოკლებით). შემდეგ ბანკი ზომავს მოდიფიცირებული აქტივის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, როდესაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის შედეგად წარმოშობილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებიც მონაწილეობს თავდაპირველი აქტივის მოსალოდნელი ფულადი დეფიციტის ანგარიშში.

ბანკი ფინანსური აქტივის აღიარებას წყვეტს მხოლოდ აქტივის ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებების ვადის ამოწურვის შემდეგ (მათ შორის, ვადის ამოწურვისაც, რომელიც წარმოიშვება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირების შემთხვევაში), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის ფლობის ყველა რისკი და სარგებელი არსებითად გადაეცემა სხვა პირს. თუ ბანკი არც არსებითად გადასცემს და არც იტოვებს აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს და კვლავ აკონტროლებს გადაცემულ აქტივს, ის აღიარებს, რომ მას კვლავ გააჩნია აქტივისა და თანხების გადახდაზე ვალდებულების ინტერესი. თუ ბანკი არსებითად ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს, იგი კვლავაც აღიარებს ფინანსურ აქტივს.

ჩამოწერა

სესხებისა და სავალო ფასიანი ქაღალდების ჩამოწერა ხდება, როდესაც ბანკს არ აქვს იმის გონივრული მოლოდინი, რომ მოხდება ფინანსური აქტივის (მთლიანად ან ნაწილობრივ) ანაზღაურება. ეს ზოგადად არის შემთხვევა, როდესაც ბანკს აქვს მოლოდინი, რომ მსესხებელს არ ექნება აქტივები ან უზრუნველყოფილი შემოსავალი, რომლის საშუალებითაც მსესხებელი შეძლებს შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირებას, ჩამოსაწერად განკუთვნილი თანხების გადასახდელად. ამასთან, ფინანსური აქტივები, რომლებიც ჩამოიწერება, შესაძლოა კვლავ იყოს აღსრულების საქმიანობის საგანი, ბანკის მიმართ მართებული თანხების ამოღების პროცედურების დასაკმაყოფილებლად.

ფინანსური გარანტიები და სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებები

ფინანსური გარანტიის კონტრაქტი არის კონტრაქტი, რომლის მიხედვით გამცემი ვალდებულია, განახორციელოს წინასწარ დადგენილი გადახდები მისი მფლობელისათვის გაწეული ზარალის ანაზღაურების მიზნით, თუ დადგენილი მოვალე არ ფარავს გადახდის ვალდებულებას ვადის დადგომის შემთხვევაში სავალო ინსტრუმენტის პირობების შესაბამისად. სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებაარის კრედიტის გაცემის დამოწმებული გარანტია წინასწარ განსაზღვრული პირობებით.

ფინანსური გარანტიები და საბაზროზე ნაკლები განაკვეთით სესხის გაცემის ვალდებულებები თავდაპირველ აღიარებას ექვემდებარება რეალური ღირებულებით. შემდგომ ისინი იზომება ფასს 9-ის მიხედვით განსაზღვრული დანაკარგის ანარიცხებსა და თავდაპირველად აღიარებული თანხის (შესაბამის შემთხვევაში, ფასს 15-ის პრინციპებით აღიარებული ჯამური შემოსავლის გამოკლებით) სხვაობას შორის უმეტესით. ბანკს მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით ასახული სასესხო პირობითი ვალდებულებები და გარანტიები გაცემული არ აქვს.

სხვა ფულად-სასესხო გარანტიების შემთხვევაში, ბანკი დანაკარგის ანარიცხებს აღიარებს ფასს 9-ის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულებები და კაპიტალის ინსტრუმენტები

გამოშვებული სესხისა და კაპიტალის ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულებები ან კაპიტალი, საკონტრაქტო შეთანხმებების არსიდან გამომდინარე.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულება არის კონტრაქტით ნაკისრი ვალდებულება, რომელიც ითვალისწინებს სხვა პირისათვის ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის გადაცემას ან ფინანსური აქტივების თუ ფინანსური ვალდებულებების გაცვლას ისეთი პირობებით, რომლებიც პოტენციურად არასასურველია ბანკისათვის, ან ისეთი კონტრაქტი, რომელზე ანგარიშსწორება შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით და რომელიც არის არაწარმოებული კონტრაქტი, რომლის მიხედვით ბანკი ვალდებულია ან შეიძლება ვალდებული გახდეს, პირს მიაწოდოს საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ცვლადი რაოდენობა ან წარმოებული კონტრაქტი საკუთარ კაპიტალზე, რომელზე ანგარიშსწორება მოხდება ან შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობის სანაცვლოდ ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) ფიქსირებული ოდენობის გადახდის გარდა სხვა გზით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს შეცვლილი პირობების საფუძველზე ხდება ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარება შეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება.

თუ ბანკმა ფინანსური ვალდებულების მოდიფიცირება აღიარების შეწყვეტით არ აღრიცხა, მაშინ ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულება გადაიანგარიშება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით და მიღებული მოგება ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ცვლადგანაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებების შემთხვევაში,

მოდიფიცირებით გამოწვეული მოგების ან ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი კორექტირდება ისე, რათა მასში აისახოს მოდიფიცირების მომენტში არსებული საბაზრო პირობები. გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს ხდება შეცვლილი პირობების საფუძველზე ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება. თუ ფინანსური ვალდებულების ცვლილება არ აღირიცხა როგორც აღიარების შეწყვეტა, მაშინ გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტები და სუბორდინირებული სესხები

ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს გადასახდელებს ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტებსა და იმ სუბორდინირებულ სესხებს, რაც წარმოადგენს ბანკის დაფინანსების წყაროებს. ფინანსური ვალდებულებები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით, პირდაპირი ტრანზაქციის ხარჯების გამოკლებით. შემდგომში ფინანსური ვალდებულებები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯი აღიარდება ეფექტური უკუგების საფუძველზე.

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები არის ბანკის მიერ გამოშვებული ობლიგაციები, რომლებიც აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით. სხვაობა მიღებულ შემოსავალს - ვალის გამოშვების ხარჯების გარეშე - და გამოსყიდვის ღირებულებას შორის აღიარებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღებული სესხის მოქმედების პერიოდის განმავლობაში ეფექტური პროცენტის მეთოდით.

სააქციო ინსტრუმენტები

სააქციო ინსტრუმენტი წარმოადგენს ნებისმიერ კონტრაქტს, რომელიც ადასტურებს ბანკის აქტივებში ნარჩენ წილს, ყველა ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო ინსტრუმენტები აღიარებას ექვემდებარება მიღებულ შემოსავლებთან ერთად გამოშვების ხარჯების გამოკლებით.

იჯარა

იმას, შეიცავს თუ არა კონტრაქტი იჯარას, ბანკი აფასებს კონტრაქტის მიღებისას. ბანკი აქტივების გამოყენების უფლებას და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას აღიარებს ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის გამოდის როგორც იჯარის მიმღები, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (განისაზღვრება, როგორც იჯარა 12 თვიანი ან ნაკლები ვადით) და დაბალღირებულებიანი აქტივების იჯარებისა (როგორებიცაა ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, მცირე საოფისე ავეჯი და ტელეფონები). ასეთი იჯარების შემთხვევაში, საიჯარო გადახდები აღიარდება როგორც საოპერაციო ხარჯი იჯარის მთელი ვადის განმავლობაში წრფივად, თუ სისტემატიზაციის სხვა ბაზისი უკეთ წარმოაჩენს იჯარით აღებული აქტივების მოხმარებით მიღებული ეკონომიკური სარგებლის სურათს დროში.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იმ საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით, რომელთა გადახდა იჯარის დაწყების დღეს არ ხდება, რაც დისკონტირებულია იჯარაში ჩადებული განაკვეთით. თუ ამ განაკვეთის დადგენა რთულია, ბანკი იყენებს თავის სესხის მზარდ განაკვეთს.

იჯარის ვალდებულება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში შედის ცალკე მუხლში.
იჯარის ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ისეთი მატებით, რაც ასახავს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხულ პროცენტს (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით) ან საბალანსო ღირებულების ისეთი კლებით, რაც ასახავს გადახდილ საიჯარო გადასახდელს.

ბანკი საიჯარო ვალდებულებას გადააფასებს (და აქტივების გამოყენების უფლებას დააკორექტირებს), როდესაც:

- იჯარის ვადა შეიცვალა ან ადგილი ჰქონდა მნიშვნელოვან მოვლენას ან გარემოებათა ცვლილებას, რამაც გამოიწვია შესყიდვის ოფციის აღსრულების შეფასების შეცვლა, რა დროსაც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით კორექტირებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.
- საიჯარო გადახდები შიცვალა ინდექსის ან განაკვეთის ცვლილების ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა დროსაც ხდება საიჯარო ვალდებულების გადაფასება კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით (თუ ცვლილება საიჯარო გადახდებში გამოწვეული არ არის ცვლადი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებით, რა დროსაც დისკონტირებისათვის გამოიყენება კორექტირებული დისკონტირების განაკვეთი).
- იჯარის კონტრაქტი შეიცვალა და იჯარის ცვლილება არ აღირიცხება დამოუკიდებელ იჯარად, რა დროსაც საიჯარო ვალდებულების გადაფასება ხდება მოდიფიცირებული იჯარის ვადის საფუძველზე, კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით კორექტირებული დისკონტირებული განაკვეთის გამოყენებით მოდიფიცირების ძალაში შესვლის დღეს.

ბანკს წარმოდგენილ პერიოდებში მსგავსი კორექტირებები არ გაუკეთებია.

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შესაბამისი საიჯარო ვალდებულების ღირებულებას საწყისი შეფასებით, დაწყების თარიღში ან მანამდე გაკეთებულ საიჯარო გადახდებს და გამოკლებული აქვს მიღებული საიჯარო შეღავათები და საწყისი პირდაპირი ხარჯები. აქტივები შემდგომში ფასდება თვითღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურების ზარალის გამოკლებით.

როდესაც ბანკს ეკისრება იჯარით აღებული აქტივის დაშლისა და ადგილიდან გატანის, ამ აქტივის ადგილის აღდგენის ან აქტივის იჯარის პირობების შესაბამის მდგომარეობაში დაბრუნების ხარჯების გაწევის ვალდებულება, ბანკი ბასს 37-ის მიხედვით აღიარებს და აფასებს რეზერვს. თუ ხარჯები დაკავშირებულია აქტივების გამოყენების უფლებასთან, ხარჯები შედის შესაბამის აქტივში, თუ მათი მიზანი მარაგების წარმოება არ იყო.

აქტივების გამოყენების უფლებას ცვეთა ერიცხება იჯარის ვადასა და შესაბამისი აქტივის სასარგებლო მოხმარების ვადას შორის უმცირესი პერიოდის განმავლობაში. თუ იჯარით შესაბამისი აქტივის მფლობელობა სხვა პირზე გადადის ან აქტივების გამოყენების უფლების თვითღირებულება ასახავს, რომ ბანკი ვარაუდობს შესყიდვის ოფციის გამოყენებას, შესაბამის აქტივს ცვეთა ერიცხება აქტივის სასარგებლო მოხმარების ვადის განმავლობაში. ცვეთა იწყება იჯარის დაწყების დღეს.

აქტივების გამოყენების უფლება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში შედის ძირითადი საშუალებების გრაფაში.

აქტივების გამოყენების უფლების გაუფასურების დასადგენად ბანკი იყენებს ბასს 36-ს და დადგენილ გაუფასურებულ ზარალს აღრიცხავს, როგორც ეს აღწერილია სააღრიცხვო პოლიტიკაში „ძირითადი საშუალებები“.
პრაქტიკული შეღავათის სახით, ფასს 16 იჯარის მიმღებს საშუალებას აძლევს, არ განაცალკევოს ერთმანეთისგან არასაიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად საიჯარო და მათთან დაკავშირებული არასაიჯარო კომპონენტები აღრიცხოს ერთ გარიგებად. ბანკი ამ პრაქტიკულ შეღავათს იყენებს.

ბანკი ერთერთ დასაკუთრებულ აქტივზე მოქმედებს როგორც იჯარის გამცემი. საოპერაციო იჯარიდან მიღებული საიჯარო შემოსავალი აღიარებულია წრფივად შესაბამისი იჯარის მოქმედების ვადის განმავლობაში.

დასაკუთრებული აქტივები

გარკვეულ ვითარებაში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტიანი სესხების უზრუნველყოფის დაკავების შედეგად. დასაკუთრებული აქტივები იზომება, ერთი მხრივ, საბალანსო ღირებულებასა და, მეორე მხრივ, რეალური ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას შორის უმცირესი ღირებულებით. დასაკუთრებულ უზრუნველყოფაზე გრძელვადიანი გასაყიდად განკუთვნილი აქტივების ან გასასხვისებელი ჯგუფების საღრიცხვო პოლიტიკა გამოიყენება, თუ საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს კმაყოფილდება ამგვარი კლასიფიკაციის პირობები.

ძირითადი საშუალებები

საქონლისა და მომსახურების მიწოდების, ასევე ადმინისტრაციული მიზნით გამოყენებისათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რომელიც წარმოადგენს სამართლიან ღირებულებას გადაფასების დღეს, გამოკლებულია შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგები. გადაფასება ხდება რეგულარულად, ისე, რომ საბალანსო ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება იმ ღირებულებისგან, რომელიც თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს სამართლიანი ღირებულების გამოყენებით დადგინდებოდა.

ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად წარმოქმნილი ზრდა აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და გროვდება კაპიტალში მხოლოდ იმ ოდენობით, რომ მან მოახდინოს მანამდე მოგება-ზარალში აღიარებული გადაფასების კლება იმავე აქტივზე. ასეთ შემთხვევაში ზრდა შედის მოგება-ზარალში მანამდე ხარჯად აღიარებული კლების ოდენობით. ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად აქტივის საბალანსო ღირებულების კლება აღიარდება მოგება-ზარალში იმ ოდენობით, რომ მან გადააჭარბოს ამავე აქტივის წინა გადაფასებასთან დაკავშირებულ, უბრავი ქონების გადაფასების რეზერვში არსებულ ნაშთს.

წარმოების, მიწოდების ან ადმინისტრაციული მიზნით მიმდინარე მშენებლობით მოცული ქონება აღირიცხება თვითღირებულებით, გაუფასურების აღიარებული ზარალის გამოკლებით. თვითღირებულებაში შედის პროფესიული ანაზღაურება და, ასევე, ბანკის საღრიცხვო პოლიტიკის მიხედვით შესაბამის აქტივებზე ხდება სესხის ხარჯების კაპიტალიზაცია. ამგვარი ქონება ძირითადი საშუალების შესაბამის კატეგორიაში გადადის მაშინ, როდესაც დასრულდება და მზად იქნება დანიშნულებისამებრ გამოყენებისთვის. ამ აქტივების ცვეთა, სხვა უძრავი აქტივების მსგავსად, აღირიცხება მათი დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად გამზადების შემდეგ.

ბანკის შენობები დამოუკიდებელმა შემფასებელმა 2022 წელს შეაფასა. ამისათვის გამოყენებულ იქნა საბაზრო მიდგომა. შეფასების შედეგები წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაშია ასახული.

გადაფასებული უძრავი ქონების გაუფასურება აღირიცხება მოგება-ზარალში. მისი შემდგომი გაყიდვის ან ჩამოწერის შემდეგ, გადაფასების ჭარბი ოდენობა, რომელიც გადაფასების რეზერვში რჩება, პირდაპირ გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

მიწას ცვეთის ხარჯი არ ერიცხება.

ცვეთა აისახება ისე, რომ წრფივი მეთოდით ჩამოიწეროს ღირებულება (გარდა მიწისა და მიმდინარე მშენებლობებისა) და შეფასებული ღირებულება აქტივების სასარგებლო მოხმარების პერიოდის მანძილზე ნარჩენი ღირებულებების გამოკლებით. სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდი, ნარჩენი ღირებულება და ცვეთის მეთოდი განიხილება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც საღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. ცვეთის დარიცხვა ხდება შემდეგი წლიური განაკვეთებით:

შენობები და სხვა უძრავი ქონება	1%-2.17%
ავეჯი და მოწყობილობები	10%-15%
კომპიუტერები და საკომუნიკაციო მოწყობილობა	10%-33.33%
სატრანსპორტო საშუალებები	10%-33.33%
იჯარით აღებული ქონების კეთილმოწყობა	20%-50%
სხვა	15%

ძირითადი საშუალებები ჩამოიწერება გაყიდვისას ან როდესაც ბანკს არ აქვს აქტივის უწყვეტი გამოყენებით მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღების მოლოდინი. ნებისმიერი მოგება ან ზარალი, რომელიც წარმოიქმნება ძირითადი საშუალებების გაყიდვისას ან მისი სასარგებლო მოხმარების ვადის დასრულებისას, გამოითვლება როგორც სხვაობა რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აღიარებულია მოგება-ზარალში.

არამატერიალური აქტივები

ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები, განსაზღვრული მოხმარების ვადით, აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციისა და გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით. ამორტიზაციის გაანგარიშება წარმოებს წრფივი მეთოდის საფუძველზე მათი სავარაუდო 2-15 წლიანი ექსპლუატაციის ვადის მიხედვით. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მოხმარების ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც სააღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე, ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით.

არამატერიალური აქტივი ჩამოიწერება რეალიზაციისას ან იმ შემთხვევაში, თუ მისი გამოყენების ან გაყიდვის შედეგად არ ივარაუდება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღება. არამატერიალური აქტივის ჩამოწერით მიღებული მოგება ან ზარალი წარმოადგენს სხვაობას რეალიზაციის შედეგად მიღებულ წმინდა ფულად სახსრებსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აისახება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტისას.

<u>არამატერიალური აქტივების აღიარების შეწყვეტა</u>. არამატერიალური აქტივის აღიარება წყდება მისი გაყიდვისას ან მაშინ, როდესაც მისი გამოყენების ან გასხვისების შედეგად ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ ივარაუდება. აღიარების შეწყვეტით მიღებული მოგება ან ზარალი, რომელიც იანგარიშება როგორც სხვაობა გაყიდვიდან მიღებული წმინდა შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის, აღიარდება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტის მომენტში.

<u>მატერიალური და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება, გარდა გუდვილისა.</u> ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ბანკი სისტემატურად განიხილავს მატერიალურ და არამატერიალურ აქტივებს, ამ აქტივების გაუფასურების ობიექტური მაჩვენებლების გამოვლენის მიზნით. ასეთი მაჩვენებლის არსებობის შემთხვევაში, აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება ფასდება გაუფასურების ხარჯის განსაზღვრისათვის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). იმ შემთხვევაში, თუ შეუძლებელია ინდივიდუალური აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების დადგენა, ბანკი განსაზღვრავს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებად ღირებულებას, რომელსაც განეკუთვნება აქტივი. განაწილების მართებული და თანმიმდევრული საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, კორპორატიული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებზე, ან ამ ერთეულების უფრო პატარა ჯგუფებზე, რომელთათვისაც განაწილების მართებული და თანმიმდევრული საფუძვლის გამოვლენა შესაძლებელია.

განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ისეთი არამატერიალური აქტივები, რომლებიც ჯერ გამოსაყენებლად არაა მზად, გაუფასურებაზე მოწმდება სულ მცირე წელიწადში ერთხელ და მაშინ, როდესაც არსებობს მათი გაუფასურების ნიშნები.

ანაზღაურებადი ღირებულება არის უმეტესი, ერთი მხრივ, სამართლიან ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას და მეორე მხრივ, გამოყენებულ ღირებულებას შორის. გამოყენებული ღირებულების შეფასებისას სამომავლო ფულადი ნაკადები მიმდინარე ღირებულებამდე დისკონტირდება არსებული საპროცენტო განაკვეთით გადასახადების გამოკლებით, რომელიც ასახავს დროში ფულის ღირებულების ბაზრისეულ შეფასებას და აქტივისათვის დამახასიათებელ იმ რისკებს, რომელთა საფუძველზე სამომავლო ფულადი ნაკადების კორექტირება არ მომხდარა.

იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) აღდგენითი ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლებია, აქტივის (ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის აღდგენით ღირებულებამდე. გაუფასურების დანაკარგები აღიარებას ექვემდებარება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის წარმოდგენილი გადაფასებული ღირებულებით. ამ შემთხვევაში გაუფასურების დანაკარგები აისახება, როგორც შემცირება გადაფასების შედეგად.

გაუფასურების ხარჯის გაუქმების შემთხვევაში, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება იზრდება ანაზღაურებადი თანხის შესწორებულ სავარაუდო მოცულობამდე ისე, რომ გაზრდილმა საბალანსო ღირებულებამ არ გადააჭარბოს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც დაფიქსირდებოდა, წინა წლებში აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) გაუფასურების ხარჯი რომ არ აღიარებულიყო. გაუფასურების ხარჯების გაუქმება დაუყოვნებლივ აისახება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის აღრიცხული გადაფასებული ღირებულებით, რა შემთხვევაშიც გაუფასურების ხარჯების აღდგენა განიხილება, როგორც ზრდა გადაფასების შედეგად.

გასაყიდად განკუთვნილი აქტივები

გრძელვადიან აქტივებთან პირდაპირ დაკავშირებული გრძელვადიანი აქტივები და ვალდებულებები გასაყიდად განკუთვნილად („სარეალიზაციო ჯგუფი“) კლასიფიცირდება, თუ მაღალი ალბათობით, აქტივის წმინდა საბალანსო ღირებულების აღდგენა მოხდება გაყიდვის ტრანზაქციით და არა აქტივის მოხმარების გაგრძელებით და, თუ აქტივი (ან სარეალიზაციო ჯგუფი) არსებულ მდგომარეობაში მზადაა გასაყიდად.

მენეჯმენტს გადაწყვეტილი უნდა ჰქონდეს აქტივის გაყიდვა და გაყიდვის ტრანზაქცია აღიარებას უნდა დაექვემდებაროს როგორც დასრულებული გაყიდვა აქტივის ასეთად კლასიფიცირების თარიღიდან ერთი წლის განმავლობაში. გასაყიდად განკუთვნილი აქტივები აისახება საბალანსო ღირებულებასა და რეალური ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას შორის უმცირესით. თუ სამართლიანი ღირებულებისა და ხარჯების სხვაობა მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლებია, მოგება-ზარალში ხდება გაუფასურების დანაკარგების ასახვა. აქტივის სამართლიანი ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობის შემდგომი ზრდა აღიარებას ექვემდებარება იმ ჯამური გაუფასურების დანაკარგების ოდენობით, რომლებიც მანამდე იქნა ასახული მოგება-ზარალში ამ კონკრეტულ აქტივთან დაკავშირებით.

გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადების ხარჯების ჯამს.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი გამოითვლება წლის დასაბეგრი მოგებიდან. დასაბეგრი მოგება განსხვავდება მოგებისაგან, რომელიც ასახულია მოგება-ზარალის ანგარიშში, ვინაიდან ის არ მოიცავს შემოსავლებისა და ხარჯების იმ ნაწილს, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას წინა წლებში და, აგრეთვე იმ ხარჯებს, რომელიც საერთოდ არ ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას. ბანკის მიმდინარე გადასახადის ვალდებულება გაანგარიშებულია იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებითად მოქმედებდა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული გადასახადის აღიარება ხდება იმ დროებითი სხვაობების მიხედვით, რომლებიც თავს იჩენს ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებსა და დასაბეგრი მოგების გამოთვლისას გამოყენებულ შესაბამის საგადასახადო ბაზისს შორის. გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა დასაბეგრი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში. გადავადებული საგადასახადო აქტივი, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა გამოქვითვადი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში, თუ, სავარაუდოდ, იარსებებს ისეთი დასაბეგრი მოგება, რომელზეც შეიძლება აღნიშნული გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების გამოყენება. ამგვარი გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების აღიარება არ ხდება, თუ დროებითი სხვაობა გამომდინარეობს სხვა აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარებისგან ისეთი გარიგების საფუძველზე, რომელიც არ ეხება არც დასაბეგრ მოგებას და არც საბალანსო მოგებას.

გადავადებული გადასახადის აქტივები და ვალდებულებები იანგარიშება იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომელიც მოსალოდნელია ვალდებულების დაფარვის ან აქტივის რეალიზების პერიოდისათვის იმ საგადასახადო განაკვეთისა და კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც ძალაში იყო საანგარიშო პერიოდის ბოლოსათვის.

გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებებისა და აქტივების შეფასება ასახავს იმ საგადასახადო შედეგებს, რომლებიც მოყვება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ბანკის მიერ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულების აღდგენას ან დაფარვას.

წლის მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები

მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ისინი დაკავშირებულია ისეთ ერთეულებთან, რომელთა აღიარება ხდება მოგება-ზარალში ან პირდაპირ კაპიტალში. ასეთ შემთხვევაში, მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები შესაბამისად აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში ან პირდაპირ კაპიტალში.

2022 წლის დეკემბერში საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა საბანკო სექტორის მანამდე გამოცხადებული გადასვლა „ესტონურ მოდელზე“. ამ მოდელის მთავარი განმასხვავებელი ნიშანი და არსი ისაა, რომ დივიდენდები, რომლებიც 2023 წლის და შემდგომი პერიოდების მოგებიდან გაიცემა, აღარ დაიბეგრება. ამ მოდელით მოგების გადასახადი ყოველთვიურ საფუძველზე დაირიცხება და მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოგების განაწილება ხდება. გარდა ამისა, 2023 წლიდან კორპორაციული მოგების განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. აგრეთვე, 2023 წლიდან მოყოლებული, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა კომერციული ბანკების საზედამხედველო ანგარიშების გადასვლა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე.

2023 წლის იანვრიდან, კომერციულმა ბანკებმა უნდა შეასრულონ ფასს სტანდარტებზე დაფუძნებულ თანხებზე აწყობილი საზედამხედველო რეგულაციები, რაც აგრეთვე გამოიწვევს 2023 წლის საგადასახადო ბაზის ცვლილებას.

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში ასევე მოქმედებს სხვა გადასახადები, რომლებიც განისაზღვრება ბანკის საქმიანობიდან გამომდინარე. ეს გადასახადები მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში აისახება როგორც საოპერაციო ხარჯების ნაწილი.

რეზერვები

რეზერვების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკს აქვს მიმდინარე (სამართლებრივი ან პირობითი) ვალდებულებები, რომლებიც წარმოიშვა წარსული მოვლენების შედეგად, ბანკს სავარაუდოდ მოეთხოვება მათი დაფარვა და აღნიშნული ვალდებულების შეფასება შესაძლებელია საკმარისი სიზუსტით.

რეზერვებად აღიარებული თანხა წარმოადგენს იმ ანაზღაურების საუკეთესო შეფასებას, რომელიც საჭიროა ვალდებულების დასაფარად საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და უზუსტობების გათვალისწინებით. იმ შემთხვევაში, თუ რეზერვი გამოითვლება ვალდებულების დასაფარად საჭირო ფულადი სახსრების მოძრაობიდან, მათი საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს ამავე ფულადი სახსრების მიმდინარე ღირებულებას (სადაც არსებითია ფულის ღირებულება დროში).
იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია, რომ ბანკი მესამე მხარისგან ნაწილობრივ ან სრულად ამოიღებს ეკონომიკურ სარგებელს, რომელიც საჭიროა რეზერვის ფორმირებისთვის, ხდება მოთხოვნის ასახვა აქტივებში. ამავდროულად, გადახდა უნდა იყოს სარწმუნო, ხოლო მოთხოვნის შეფასება შესაძლებელი საკმარისი სიზუსტით;

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ აისახება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, მაგრამ აღიწერება ფინანსურ ანგარიშგების შენიშვნებში, სანამ არ გაჩნდება სახსრების გადინების შესაძლებლობა. პირობითი

აქტივი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში არ აისახება, მაგრამ წარმოდგენილია ანგარიშგების შენიშვნებში იმ შემთხვევაში, თუ ეკონომიკური სარგებლის მიღებაა ნავარაუდევი.

უცხოური ვალუტა

ბანკის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ორგანიზაციის ფუნქციონალური ვალუტის გარდა სხვა ვალუტაში (უცხოურ ვალუტაში) განხორციელებული გარიგებები აისახება გარიგების თარიღისათვის მოქმედი გაცვლითი კურსით. თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მონეტარული ერთეულები ამ თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით ექვემდებარება გადაფასებას. არაფულადი ერთეულები უცხოურ ვალუტაში ფასდება ისტორიული ღირებულების გათვალისწინებით და არ ექვემდებარება გადაფასებას.

გაცვლითი კურსის სხვაობა ფულად ერთეულებზე აღიარებულია მოგება-ზარალში იმ პერიოდში, როდესაც ისინი წარმოიქმნა.

ქვემოთ მოცემულია წლის ბოლოსათვის არსებული გაცვლითი კურსები, რომლებიც ბანკმა გამოიყენა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი 2021
ლარი / 1 აშშ დოლარი	2.7020	3.0976
ლარი / 1 ევრო	2.8844	3.5040

უზრუნველყოფა

ბანკი უზრუნველყოფას ითხოვს კლიენტების ვალდებულებებზე, საჭიროების მიხედვით. ჩვეულებრივ, უზრუნველყოფა გულისხმობს კლიენტის აქტივების გირავნობას და ბანკს აძლევს ამ აქტივების მოთხოვნის უფლებას, როგორც არსებული, ასევე მომავალი ვალდებულებებისთვის.

კაპიტალის რეზერვები

ბანკის ფინანსური მდგომარეობის უწყისში კაპიტალში აღრიცხული რეზერვი (სხვა სრული შემოსავალი) მოიცავს ქონების გადაფასების რეზერვს, რომელშიც, თავის მხრივ, შედის მიწისა და შენობა-ნაგებობების გადაფასების რეზერვი.

5. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ბანკის ბუღალტრული პოლიტიკის გამოყენებისას ხელმძღვანელობა ვალდებულია, განიხილოს, შეაფასოს და გააკეთოს დაშვებები აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან არ იკვეთება. შეფასება და შესაბამისი დაშვებები ეფუძნება ისტორიულ გამოცდილებას და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც მართებულად ითვლება. ფაქტიური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს ამ შეფასებებისგან.

შეფასებები და შესაბამისი დაშვებები ფასდება საწარმოს უწყვეტობის დაშვების პრინციპით. ბუღალტრული შეფასებების შესწორება აღიარებას ექვემდებარება იმ პერიოდისათვის, როდესაც ხდება შესწორება, თუ შესწორება ეხება მხოლოდ ამ პერიოდს, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ იგი ეხება მიმდინარე და მომავალ პერიოდებს, შესაბამისად შესწორება მოხდება მიმდინარე და შემდგომ პერიოდებში.

ბუღალტრული პოლიტიკების გამოყენების კრიტიკული განსჯა

შემდეგი საკითხები წარმოადგენს კრიტიკული განსჯის საგანს, იმ შეფასებების გარდა (იხილეთ ქვემოთ), რომლებიც ხელმძღვანელობამ გააკეთა ბანკის ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომელთაც მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინეს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვები

ქვემოთ წარმოდგენილია ხელმძღვანელობის მიერ სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას გამოყენებული ძირითადი შეფასებები, რომლებიც ყველაზე დიდ გავლენას ახდენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების რეზერვებზე:

- **საპროგნოზო სცენარების დადგენა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას ბანკი იყენებს გონივრულ და ფაქტებით გამყარებულ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეფუძნება მოსაზრებებს სხვადასხვა ეკონომიკური ფაქტორის სამომავლო მოქმედებისა და ამ ფაქტორების ურთიერთქმედების შესახებ.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის განსაზღვა: როგორც მე- 4 შენიშვნაშია განმარტებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება რეზერვის სახით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა პირველი ეტაპის აქტივებისთვის ან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა სესხის არსებობის მანძილზე მეორე ან მესამე ეტაპის აქტივებისთვის. აქტივი გადადის მეორე სტადიაში როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან. ფასს 9 არ განსაზღვრავს რას წარმოადგენს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. იმის შეფასებისას თუ რაოდენ მნიშვნელოვნად გაიზარდა აქტივის საკრედიტო რისკი ბანკი საყურადღებოდ იღებს ხარისხობრივად და რაოდენობრივად დასაბუთებულ და დადასტურებულ საპროგნოზო ინფორმაციას.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **დეფოლტის ალბათობის წინასწარი შეფასება:** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მთავარ მონაცემს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას. დეფოლტის ალბათობა არის მაჩვენებელი, რომელიც გვიჩვენებს დეფოლტის მოხდენის ალბათობას კონკრეტულ პერიოდში, რომლის გაანგარიშებისას გამოიყენება ისტორიული მონაცემები და სამომავლო პირობებთან დაკავშირებული დაშვებები და მოლოდინი.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის ალბათობაზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **ვალდებულების შეუსრულებლობის დამდგარი ზარალის წინასწარი შეფასება:** ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში არის შესაძლო ზარალის სიდიდე, რომელიც წარმოიშვება დეფოლტის შემთხვევაში. იგი ეფუძნება ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფულად ნაკადებსა და იმ ნაკადებს შორის სხვაობას, რომლის მიღებასაც ელის კრედიტორი გირაოთი უზრუნველყოფილი სესხებიდან და კრედიტის ერთიანი გაზრდით მიღებული ნაღდი ფულის ნაკადების გათვალისწინებით.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის შემთხვევაში ზარალზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

6. ფული და ფულის ექვივალენტები

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
ნაღდი ფული	18,770	10,331
სებ-ში არსებული ნაშთები	83,566	54,493
მოკორესპონდენტო ანგარიშები და 90 დღემდე დაფარვის ვადიანი დეპოზიტები	29,945	51,347
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(8)	(2)
სულ ფული და ფულის ექვივალენტები	**132,273**	**116,169**

ფული და ფულის ექვივალენტები არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივები 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი, 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასდა საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ დადგენილი რეიტინგების საფუძველზე.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ფულადი სახსრების უმეტესობა განთავსებულია „ფიტჩ რეიტინგსის" მიერ B (მოკლევადიანი რეიტინგი) და BB- (გრძელვადიანი რეიტინგი) რეიტინგებით შეფასებულ ბანკებში.

7. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში

სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში („სებ") წარმოადგენს სებ-ში განთავსებულ თანხას. რეზიდენტი ფინანსური ინსტიტუტები ვალდებულნი არიან, სებ-ში განთავსებული ჰქონდეთ პროცენტიანი სავალდებულო რეზერვი, რომლის ოდენობა დამოკიდებულია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ მოზიდულ თანხებზე. სებ-ში განთავსებული სავალდებულო რეზერვი პროცენტიანი ფინანსური აქტივია.

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	129,649	100,836
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	(1)	(1)
სულ სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	**129,648**	**100,835**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სავალდებულო რეზერვები სებ-ში არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივი. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე. საქართველოს, როგორც ქვეყნის, საკრედიტო რეიტინგი „ფიტჩის" მიხედვით კვლავაც არის BB, ხოლო პერსპექტივა „სტაბილურიდან" შეიცვალა „დადებითით".

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
კლიენტებზე გაცემული სესხები	660,528	746,561
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(18,137)	(21,530)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**642,391**	**725,031**

კლიენტებზე გაცემული ყველა სესხი აისახება ამორტიზებული ღირებულებით. კლიენტებზე გაცემული სესხები სახეობებად კლასიფიცირდება რამდენიმე ფაქტორის კომბინაციის საფუძველზე (ძირითადად, მსესხებლის შემოსავლის წყარო და სესხის დანიშნულება). ინდივიდუალური ბიზნესის მფლობელების მიერ სამომხმარებლო მიზნით აღებული სესხები შესაბამის კატეგორიებში წარმოდგენილია მსესხებლის ბიზნეს-საქმიანობის მიხედვით.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავდა, შესაბამისად, 7,763 ათასი და 9,050 ათასი ლარის ოდენობით დარიცხულ პროცენტს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები სექტორების მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
იურიდიულ პირებზე		
ვაჭრობა და მომსახურება	237,367	299,710
მშენებლობა	48,420	68,134
სამთო მომპოვებელი მრეწველობა	56,445	72,392
სოფლის მეურნეობა	20,092	23,855
იჯარა	19,501	10,962
ენერგეტიკა	3,443	4,616
სხვა	19,255	9,450
სულ იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები	**404,523**	**489,119**
ფიზიკურ პირებზე		
სამომხმარებლო სესხები	145,560	144,758
იპოთეკური სესხები	110,445	112,684
სულ ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები	**256,005**	**257,442**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**746,561**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(18,137)	(21,530)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**642,391**	**725,031**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს მნიშვნელოვანი სარისკო პოზიციები აქვს კლიენტების 4 და 4 ჯგუფთან, სულ 69,050 ათასი და 66,548 ათასი ლარით, შესაბამისად, რაც ინდივიდუალურად აჭარბებს ბანკის პირველადი კაპიტალის 10%-ს.

ქვემოთ მოცემულია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები ბანკის მიერ მიღებული უზრუნველყოფის ტიპის მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
კომბინირებულად უზრუნველყოფილი სესხები*	390,201	488,263
უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხები	225,477	219,772
გარანტიებით უზრუნველყოფილი სესხები	32,264	23,493
ნაღდი ფულით უზრუნველყოფილი სესხები	3,026	6,389
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	9,560	8,644
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**746,561**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(18,137)	(21,530)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**642,391**	**725,031**

* ეს სესხები უზრუნველყოფილია სხვადასხვა სახის უზრუნველყოფის კომბინაციით, როგორიცაა: უძრავი ქონებით, სატრანსპორტო საშუალებებით, მარაგებით, მანქანა-დანადგარებით, მზა პროდუქციითა და გარანტიებით.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხების დიდი წილი (მთლიანი პორტფელის 99%) გაცემულია საქართველოში მომუშავე კომპანიებზე.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი და უმნიშვნელო მიმდინარე სესხების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი შემდეგნაირია:

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ფარდობა მთლიან სესხებთან
ინდივიდუალურად უმნიშვნელო				
ვადაგადაუცილებელი	503,487	(4,837)	498,650	0.96%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	16,979	(672)	16,307	3.96%
31-60 დღე	2,001	(336)	1,665	16.79%
61-90 დღე	1,595	(300)	1,295	18.81%
91-180 დღე	4,203	(775)	3,428	18.91%
180 დღეზე მეტი	7,176	(2,022)	5,154	27.89%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**535,441**	**(8,942)**	**526,499**	**1.67%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	85,660	(4,451)	81,209	5.20%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	10,173	(483)	9,690	4.75%
31-60 დღე	8,715	(532)	8,183	6.10%
61-90 დღე	5,341	(144)	5,197	2.70%
91-180 დღე	6,816	(1,009)	5,807	14.80%
180 დღეზე მეტი	8,382	(2,576)	5,806	30.73%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**125,087**	**(9,195)**	**115,892**	**7.35%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით				
ინდივიდუალურად უმნიშვნელო ვადაგადაუცილებელი	572,768	(7,294)	565,474	1.27%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	8,148	(418)	7,730	5.13%
31-60 დღე	4,882	(621)	4,261	12.72%
61-90 დღე	1,881	(280)	1,601	14.89%
91-180 დღე	2,567	(410)	2,157	15.97%
180 დღეზე მეტი	8,240	(1,731)	6,509	21.01%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**598,486**	**(10,754)**	**587,732**	**1.80%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	128,611	(8,953)	119,658	6.96%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	4,197	(224)	3,973	5.34%
31-60 დღე	2,655	(263)	2,392	9.91%
180 დღეზე მეტი	12,612	(1,336)	11,276	10.59%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**148,075**	**(10,776)**	**137,299**	**7.28%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**(21,530)**	**725,031**	**2.88%**

2022 და 2021 წლებში ბანკმა მიიღო არაფინანსური აქტივები უზრუნველყოფად წარმოდგენილი აქტივების დასაკუთრების გზით. 2022 და 2021 წლების განმავლობაში დასაკუთრებული აქტივების ღირებულებამ

შეადგინა 4,956 ათასი და 1,445 ათასი ლარი, შესაბამისად. 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამ აქტივების საბალანსო ღირებულება შევიდა სხვა აქტივებსა და დასაკუთრებულ აქტივებში და შეადგინა, შესაბამისად, 18,740 ათასი და 15,767 ათასი ლარი.

2022 წლის 31 დეკემბრისა და 1 იანვრის მდგომარეობით კლიენტების სესხები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალთან მიმართებაში ეტაპების მიხედვით განაწილებულია შემდეგნაირად:

	31 დეკემბერი, 2022			31 დეკემბერი, 2021		
	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები
1-ელი ეტაპი- 12 თვიანი მსზ	509,170	(3,525)	505,644	539,750	(2,244)	**537,506**
მე-2 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკის არმქონე:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	60,902	(2,526)	58,376	96,227	(7,148)	89,079
ჯგუფურად შეფასებული	8,522	(789)	7,734	22,340	(2,400)	19,940
	69,425	**(3,315)**	**66,110**	**118,567**	**(9,548)**	**109,019**
მე-3 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკიანი:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	60,154	(6,670)	53,484	51,848	(3,628)	48,220
ჯგუფურად შეფასებული	21,780	(4,627)	17,152	36,396	(6,110)	30,286
	81,934	**(11,298)**	**70,636**	**88,244**	**(9,738)**	**78,506**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**(18,137)**	**642,390**	**746,561**	**(21,530)**	**725,031**

პირველი ეტაპის სესხებში ასევე შედის ერთი ინდივიდუალურად შეფასებული სესხი, მთლიანი წმინდა ოდენობით 4,032 ათასი ლარი, რომელიც, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სრულად უზრუნველყოფილია დეპოზიტით.

9. ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2022		31 დეკემბერი, 2021	
	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა
სახაზინო ვალდებულებები	9.37%-11.6%	17,341	9.37%-11.6%	17,328
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი		(18)		(19)
სულ ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში		**17,323**		**17,309**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებზე დარიცხულმა პროცენტმა შეადგინა, შესაბამისად, 728 ათასი და 718 ათასი ლარი.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში წარმოადგენს ვადაგადაუცილებელ ფინანსურ აქტივებს. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე.

„ფიტჩის" მიხედვით, საქართველოს სუვერენული რეიტინგი კვლავაც არის BB, ხოლო პროგნოზი განახდა და „სტაბილურიდან" გახდა „დადებითი".

10. გასაყიდად განკუთვნილი აქტივები

გარკვეული კონტრაგენტების მიერ კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე განცდილი დეფოლტის შემდეგ ბანკმა ამ სესხებზე უზრუნველყოფად გამოყენებული ქონება აღიარა გასაყიდად განკუთვნილ აქტივებად. აქტივები შემდგომში შეფასდა სამართლიანი ღირებულებისა და რეალიზაციის ხარჯების სხვაობას და საბალანსო ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით, რადგან შესაბამისი დონის მენეჯმენტმა გადაწყვიტა, გაყიდოს აქტივები და წამოიწყო აქტიური პროგრამა მყიდველის საპოვნელად და ამ გეგმის სისრულეში მოსაყვანად.

გასაყიდად განკუთვნილი აქტივები მოიცავს შემდეგს:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი 2021
დასაკუთრებული გასაყიდად განკუთვნილი აქტივები	8,346	-
სულ გასაყიდად კლასიფიცირებული აქტივები	**8,346**	**-**

11. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები მოიცავს:

	შენობები და სხვა უძრავი ქონება	კომპიუტერები და კავშირგაბმულობის ტექნიკა	სატრანსპორტო საშუალებები	ავეჯი და აქსესუარები	სხვა	იჯარით აღებული ქონების გაუმჯობესება	გამოყენების უფლებიანი აქტივები	სულ
ღირებულება / გადაფასებული 1 იანვარი, 2021	**11,021**	**3,983**	**586**	**1,139**	**1,199**	**903**	**3,508**	**22,339**
დამატება	-	1,431	-	109	58	4	582	2,184
რეალიზაცია	-	(30)	(82)	(3)	(21)	(141)	(325)	(602)
31 დეკემბერი, 2021	**11,021**	**5,384**	**504**	**1,245**	**1,236**	**766**	**3,765**	**23,921**
დამატება	-	554	165	68	29	5	1129	1,950
რეალიზაცია	-		-	-	(1)	-	-	(1)
გადაფასება	(395)	-	-	-	-	-	-	(395)
ჩამოწერა	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
31 დეკემბერი, 2022	**10,626**	**5,938**	**669**	**1,313**	**1,264**	**627**	**4,055**	**24,492**
დაგროვილი ცვეთა 1 იანვარი, 2021	**14**	**2,066**	**335**	**802**	**785**	**331**	**1,253**	**5,586**
ცვეთის დარიცხვა	162	428	44	100	135	194	837	1,900
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	(30)	(55)	(2)	(20)	(141)	(324)	(572)
31 დეკემბერი, 2021	**176**	**2,464**	**324**	**900**	**900**	**384**	**1,765**	**6,914**
ცვეთის დარიცხვა	162	651	44	106	125	171	843	2,102
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
გაუქმება გადაფასების შედეგად	(311)	-	-	-	-	-	-	(311)
31 დეკემბერი, 2022	**27**	**3,115**	**368**	**1,006**	**1,025**	**411**	**1,769**	**7,721**
წმინდა საბალანსო ღირებულება								
31 დეკემბერი, 2021	**10,845**	**2,920**	**180**	**345**	**336**	**382**	**2,000**	**17,007**
31 დეკემბერი, 2022	**10,599**	**2,823**	**301**	**307**	**239**	**216**	**2,285**	**16,770**

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შენობა-ნაგებობებთან და სხვა უძრავი ქონების ჯგუფთან დაკავშირებულ იჯარას.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ ჰქონდა დაგირავებული ძირითადი საშუალებები.

2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მთლიანად გაცვეთილმა ძირითადმა საშუალებებმა შეადგინა შესაბამისად, 3,060 ათასი და 2,574 ათასი ლარი.

ბანკის კუთვნილი შენობა-ნაგებობები მოცემულია გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს გადაფასების დღეს არსებულ რეალურ ღირებულებას, რასაც აკლდება შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გადაფასების ზარალი. 2022 წლის 1 აგვისტოს შენობა-ნაგებობები გადაფასდა საბაზრო ღირებულებით.

შეფასება ჩაატარა შემფასებელთა დამოუკიდებელმა კომპანიამ, რომელსაც გააჩნია აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და აქვს ბოლოდროინდელი გამოცდილება მსგავსი ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის აქტივების შეფასებაში. შედარების პროცესში მათ გამოიყენეს სამი შესადარი ანალოგი (რეგისტრირებული გაყიდვა ან/და გაყიდვის შეთავაზება), რომლის ფარგლებში ფასები კორექტირდა შესაბამისი აქტივებისა და ანალოგების სხვაობების საფუძველზე. აქტივების უმეტესობა შეფასდა საბაზრო მიდგომით/მეთოდით ბაზარზე არსებული სიტუაციის გამო, კერძოდ, იმის გამო, რომ შეფასების დღეს არსებობდა რეგისტრირებული გაყიდვებისა და გაყიდვის შეთავაზებათა საკმარისი რაოდენობა.

ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია ბანკის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობებისა რეალური ღირებულების იერარქიის შესახებ, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	შეფასების ტექნიკა	არაბილული მონაცემები	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	სამართლიანი ღირებულება 2022 წ. 31 დეკემბერს
შენობები რეგიონის მიხედვით:				
- თბილისი – შარტავას ქუჩა				6,520
- თბილისი – კოსტავას ქუჩა	გაყიდვების	ფასი კვადრატულ	III დონე	2,478
- ბათუმი – გორგასალის ქუჩა	შედარების მიდგომა	მეტრზე		1,280
- თბილისი - გამსახურდიას ქუჩა				348
სულ				**10,626**

ბანკის შენობა-ნაგებობები ისტორიული ღირებულებით რომ გაზომილიყო, მათი საბალანსო ღირებულება, 2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იქნებოდა, შესაბამისად, 8,384 ათსი და 8,547 ათასი ლარი.

12. სხვა აქტივები

სხვა აქტივები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
სხვა ფინანსური აქტივები		
* მოთხოვნები გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდებიდან	**11,929**	-
** ანგარიშსწორება სავალუტო ოპერაციებზე	7,056	3,664
მოთხოვნები	602	435
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(283)	(230)
მოთხოვნები, წმინდა	**19,304**	**3,869**
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები (შენიშვნა 16)	-	80
სულ ფინანსური აქტივები	**19,304**	**3,949**
სხვა არაფინანსური აქტივები		
დასაკუთრებული აქტივები	**10,394**	**15,767**
ძირითად საშუალებებზე გადახდილი ავანსები	474	151
წინასწარ გაწეული ხარჯები	437	696
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	99	263
სხვა	315	417
სულ არაფინანსური აქტივები	**11,719**	**17,294**
სულ სხვა აქტივები	**31,023**	**21,243**

* მოთხოვნები სასესხო ფასიანი ქაღალდებიდან მოიცავს მოთხოვნას სს „ხალიკ ფაინანსის“ მიმართ AIX საფონდო ბირჟაზე გაყიდული ობლიგაციის გამო. თანხა მიღებული იქნა 2023 წლის 4 იანვარს.

** წარმოადგენს მოთხოვნებს სპოტური საბირჟო გარიგებებიდან, რომლებიც გაფორმდა რეზიდენტ კომერციულ ბანკებთან და რომლებზეც ანგარიშსწორება მოხდა შემდგომ პერიოდში, კერძოდ, ორ სამუშაო დღეში.

13. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის წელი	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2022	31 დეკემბერი, 2022	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2022	31 დეკემბერი, 2021
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხები	EUR/USD	2023-2024	2.78%	359,319	2.70%	431,142
დეპოზიტები დამფუძნებელი კომპანიიდან	USD	2023	1.76%	68,296	1.01%	1,768
რეზიდენტი კომერციული ბანკების საკორესპონდენტო ანგარიშები	EUR/USD	2023	1.46%	1,950	0%	68
სულ გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ				**429,565**		**432,978**

2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ გადასახდელები მოიცავს დარიცხულ გადასახდელ პროცენტებს 7,625 ათას და 7,661 ათას ლარს, შესაბამისად. 2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, 427,615 ათასი და 432,910 ათასი ლარი – 99.5% და 99.9%) წარმოდგენილი იყო ერთი ბანკის მიმართ (დამფუძნებელი) არსებული ვალდებულებით, რაც მნიშვნელოვან კონცენტრაციას წარმოადგენს.

ქვემოთ მოცემულია 2022 და 2021 წლებში დამფუძნებლის სესხებიდან და დეპოზიტებიდან წარმოშობილი ცვლილებები:

	1 იანვარი, 2022	ძირი თანხის მიღება	ძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2022
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	431,142	138,311	(142,239)	7,355	(6,558)	(68,692)	359,319
დამფუძნებლის დეპოზიტი	1,768	157,712	(91,605)	1,729	(668)	(640)	68,296

	1 იანვარი, 2021	ძირი თანხის მიღება	ძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2021
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	218,465	335,890	(91,371)	6,679	(3,237)	(35,284)	431,142
დამფუძნებლის დეპოზიტი	95,003	79,158	(167,304)	816	(1,093)	(4,812)	1,768

14. კლიენტების დეპოზიტები

კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
მოთხოვნამდე ანგარიშები	219,274	281,620
ვადიანი დეპოზიტები	112,614	103,646
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**331,888**	**385,266**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს დარიცხულ პროცენტს 6,527 ათასი და 3,115 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 182,420 ათასი და 233,525 ათასი ლარის ოდენობით (კლიენტების მთლიანი დეპოზიტების 54.96% და 60.52%), ეკუთვნოდა 10 კლიენტს, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კონცენტრაციას.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 14,608 ათასი და 290 ათასი ლარის ოდენობით, წარმოადგენდა ბანკის მიერ გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფას.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 15,435 ათასი და 6,642 ათასი ლარის ოდენობით, გამოყენებული იყო კლიენტების სესხების უზრუნველყოფად.

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
ანალიზი დარგების მიხედვით:		
სახელმწიფო და საჯარო ორგანიზაციები	106,761	139,593
ვაჭრობა და მომსახურება	129,305	126,843
ფიზიკური პირები	71,696	79,010
მშენებლობა	7,258	17,818
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	6,766	5,125
ენერგეტიკა	42	159
სხვა	10,060	16,718
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**331,388**	**385,266**

15. გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი,, 2021
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	23,606	-
სულ გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	**23,606**	-

2022 წლის 25 მაისს „ხალიკ ბანკ საქართველოს“ სამწლიანი ობლიგაციები განთავსდა ასტანას საერთაშორისო ბირჟაზე (AIX ან „ბირჟა“) ყოველდღიური ვაჭრობისთვის. 15 მილიონი დოლარის მიმდინარე გამოშვება წარმოადგენს ბირჟაზე რეიგისტრირებული 45 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობის ობლიგაციების პროგრამის პირველ ტრანშს. ბონდის კუპონის განაკვეთია 4%. ობლიგაციები გამოშვებულია დისკონტით, რომელმაც, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეადგინა 535 ათასი ლარი.

16. საიჯარო ვალდებულება

ფილიალებისათვის ბანკს იჯარით აქვს აღებული რამდენიმე ფართი. იჯარის საშუალო ვადაა 5 წელი.

ქვემოთ წარმოდგენილია საიჯარო ოპერაციების ცვლილებები:

საიჯარო ვალდებულებები	1 იანვარი,2022 საიჯარო ვალდებულებ ის აღიარება	დამატება წლის განმავლობაში	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	იჯარის დაფარვა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2022
2022	2,206	1,129	92	(975)	(200)	2,252
2021	2,654	582	132	(1,102)	(60)	2,206

მოგებაში და ზარალში აღიარებულ საიჯარო ოპერაციებთან დაკავშირებული თანხებია:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
მოგებაში და ზარალში აღიარებული თანხები		
ცვეთის ხარჯი აქტივების გამოყენების უფლებაზე	843	837
საპროცენტო ხარჯი საიჯაროვალდებულებებზე	92	132
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯი	48	44

საიჯარო ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში 28.

17. სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხი მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის ვადა	ნომინალური/საშუალო შეწონილი ეფექტური განაკვეთი 2022 წ.	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკი"	USD	2028	4.5%	27,091	31,057
სულ სუბორდინირებული სესხი				**27,091**	**31,057**

ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში, ეს სესხი დაიფარება ყველა სხვა კრედიტორის დავალიანების დაფარვის შემდეგ.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებულ სესხში შედის დარიცხული პროცენტი, შესაბამისად, 71 ათასი და 81 ათასი ლარის ოდენობით.

სუბორდინირებული სესხის მოძრაობა 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების განმავლობაში იყო:

	1 იანვარი	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობით მიღებული მოგება/(ზარალი) წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი
2022	31,057	1,330	(1,335)	(3,961)	27,091
2021	32,862	1,499	(1,511)	(1,793)	31,057

18. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:		
ანგარიშსწორება სავალუტო ოპერაციებზე	7,059	3,659
კრედიტორული დავალიანება	1,032	647
თანამშრომელთა ბენეფიტების რეზერვები	2,420	2,249
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები:		
საგადასახადო ვალდებულებები მოგების გადასახადის გარდა	3	418
სულ სხვა ვალდებულებები	**10,514**	**6,973**

19. სააქციო კაპიტალი

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის განცხადებული და გამოშვებული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 76,000 ჩვეულებრივი აქციისაგან, შესაბამისად, თითოეული ნომინალური ღირებულებით 1,000 ლარის ოდენობით. 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო კაპიტალი სრულად იქნა განაღდებული.

20. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე

წმინდა საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი გაუფასურების დანაკარგებამდე მოიცავს:

	2022	2021
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი:		
კლიენტებზე გაცემული სესხები	55,716	47,471
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	1,752	1,752
ფული და ფულის ეკვივალენტები	4,270	2,483
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	616	95
	62,354	**51,801**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
ჯარიმები	2,565	1,960
სხვა	306	254
	2,871	**2,214**
სულ საპროცენტო შემოსავალი	**65,225**	**54,015**
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო ხარჯი:		
კლიენტების დეპოზიტები	(19,011)	(12,697)
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(9,432)	(7,665)
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(306)	-
სუბორდინირებული სესხი	(1,330)	(1,499)
საიჯარო ვალდებულება	(92)	(132)
სულ საპროცენტო ხარჯი	**(30,171)**	**(21,993)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**35,054**	**32,022**

EIR მეთოდით გაანგარიშებული მთლიანი საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე, 2022 წლის განმავლობაში იყო 62,254 ათასი ლარი (2021: 51,801 ათასი ლარი). EIR მეთოდით გაანგარიშებული მთლიანი საპროცენტო ხარჯი ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ ფინანსურ ვალდებულებებზე 2022 წლის განმავლობაში იყო 30,079 ათასი ლარი (2021: 21,861 ათასი ლარი).

21. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე:

	ფული და ფულის ეკვივალენტები	სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	კლიენტებზე გაცემული სესხები	ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	სულ
1 იანვარი, 2021	**1**	**1**	**-**	**20,005**	**22**	**20,029**
გაუფასურების ზარალი / (გაუფასურების ზარალის აღდგენა)	1	-	-	871	(3)	869
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	654	-	654
31 დეკემბერი, 2021	**2**	**1**	**-**	**21,530**	**19**	**21,552**
გაუფასურების დანაკარგები / (დანაკარგების აღდგენა)	6	-	1	(4,386)	(1)	(4,380)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	993	-	993
31 დეკემბერი, 2022	**8**	**1**	**1**	**18,137**	**18**	**18,165**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის არმქონე აქტივებზე:

	სხვა ფინანსური აქტივები
1 იანვარი, 2021	**160**
გაუფასურების დანაკარგების ანარიცხები	70
31 დეკემბერი, 2021	**230**
გაუფასურების დანაკარგების ანარიცხები	59
ჩამოწერა	(6)
31 დეკემბერი, 2022	**283**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბერს დასრულებულ წლებში გაუფასურების დანაკარგები დასაკუთრებულ აქტივებზე იყო 1,716 ლარი და 0 ლარი, შესაბამისად.

სხვა ოპერაციების რეზერვი წარმოადგენს რეზერვს გაცემულ სასესხო ვალდებულებებსა და გარანტიებზე. რეზერვების მოძრაობა იყო:

	გარანტიები და ფულად-სასესხო ვალდებულებები
1 იანვარი, 2021	**853**
რეზერვების აღდგენა	(488)
31 დეკემბერი, 2021	**365**
რეზერვები	(174)
31 დეკემბერი, 2022	**191**

22. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები

საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები მოიცავს:

	2022	2021
საკომისიო შემოსავლები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	1,598	1,582
ანგარიშსწორების საკომისიო	524	474
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	297	360
სხვა	36	176
სულ საკომისიო შემოსავლები	**2,455**	**2,592**
საკომისიო ხარჯები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	(2,382)	(2,176)
ანგარიშსწორების საკომისიო	(210)	(202)
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	(5)	(41)
სხვა საკომისიო ხარჯები	(48)	-
სულ საკომისიო ხარჯები	**(2,645)**	**(2,419)**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბერს დასრულებულ წლებში, საკომისიო შემოსავლებსა და ხარჯებში შევიდა პლასტიკური ბარათით განხორციელებულ ოპერაციებზე დარიცხული მომსახურების გადასახადი. ბანკი შუამავლის როლს ასრულებს რამდენიმე რეზიდენტ კომპანიასა და პლასტიკური ბარათის მომსახურების მომწოდებლებს, „ვიზასა“ და „მასტერკარდს“ შორის. ამ მომსახურებისათვის ბანკი იღებს და იხდის საკომისიო გადასახადს.

23. წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე

წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე მოიცავს:

	2022	2021
სავაჭრო ოპერაციები, წმინდა	2,726	785
საკურსო სხვაობა, წმინდა	(3,035)	(1,585)
სულ წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე	**(309)**	**(800)**

24. საოპერაციო ხარჯები

საოპერაციო ხარჯები მოიცავს:

	2022	2021
ხელფასები და პრემიები	12,318	10,991
ცვეთა და ამორტიზაცია	2,758	2,467
საინფორმაციო-ტექნოლოგიური მომსახურება	1,143	1,189
სარეკლამო ხარჯები	794	174
პროფესიული მომსახურება	580	387
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	414	409
კომუნალური ხარჯები	251	233
საოფისე მარაგები	217	137
კავშირგაბმულობა	194	198
პლასტიკური ბარათით განხორციელებული ოპერაციები და ანგარიშსწორება	125	121
დაზღვევის ხარჯები	114	70
წარმომადგენლობითი ხარჯები	107	22
ძირითადი საშუალებების რემონტი	106	69
დაცვის ხარჯები	60	60
მოკლევადიან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯები	48	44
სამივლინებო ხარჯები	47	16
სხვა ხარჯები	1,251	1,169
სულ საოპერაციო ხარჯები	**20,527**	**17,756**

25. მოგების გადასახადი

ბანკი მიმდინარე მოგების გადასახადის ოდენობასა და აქტივებისა და ვალდებულებების სახით წარმოდგენილ საგადასახადო ბაზისს ანგარიშობს და აღრიცხავს საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც განსხვავდება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებისაგან.

იმის გამო, რომ საგადასახადო მიზნებისათვის გარკვეული ხარჯები არ ექვემდებარება გამოქვითვას, ხოლო გარკვეული შემოსავალი განიხილება როგორც დაუბეგრავი, ბანკს შეიძლება გაუჩნდეს გარკვეული მუდმივი საგადასახადო სხვაობები.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის გადავადებული გადასახადები ასახავს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასა და საგადასახადო მიზნებისათვის არსებულ თანხებს შორის დროებითი სხვაობების წმინდა საგადასახადო ეფექტებს. 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული დროებითი სხვაობები ძირითადად დაკავშირებულია შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარების განსხვავებულ მეთოდებთან, დროსა და, ასევე, გარკვეული სახის აქტივების აღრიცხვიანობის სხვაობასთან საბუღალტრო მონაცემებზე დაყრდნობით.

მონაცემების შეჯამებისას გამოყენებული საგადასახადო განაკვეთი წარმოადგენს 15%-იან კორპორატიულ საგადასახადო განაკვეთს, რომელსაც საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე კორპორატიული საწარმოები იხდიან დასაბეგრ მოგებაზე.

2023 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შედიოდა მოგების გადასახადის ახალი კანონი. კომპანიათა მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალ სისტემაში დაბეგვრა მოგების მიღების მომენტის ნაცვლად მოხდებოდა მათი განაწილების მომენტში. შესაბამისად, 2023 წლის 1 იანვრის შემდეგ ფინანსურ ინსტიტუტებს გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღარ ექნებოდათ. ბანკის გამოთვლით, ახალ საგადასახადო მოთხოვნებზე გადასვლის მომენტისთვის ათვისებული არ იქნება გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება 690 ათასი და 1,802 ათასი ლარის ოდენობით.

2022 წლის დეკემბერში საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა საბანკო სექტორის მანამდე გამოცხადებული გადასვლა „ესტონურ მოდელზე“. ამ ცვლილებამ გამოიწვია 2022 წელს წინა პერიოდებში გაუქმებული საგადასახადო ვალდებულებების აღდგენა 2,492 ათასი ლარის ოდენობით.

გარდა ამისა, 2023 წლიდან კორპორაციული მოგების განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. აგრეთვე, 2023 წლიდან მოყოლებული, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა კომერციული ბანკების საზედამხედველო ანგარიშების გადასვლა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე.

2023 წლის იანვრიდან, კომერციულმა ბანკებმა უნდა შეასრულონ ფასს სტანდარტებზე დაფუძნებულ თანხებზე აწყობილი საზედამხედველო რეგულაციები, რაც აგრეთვე გამოიწვევს 2023 წლის საგადასახადო ბაზის ცვლილებას.

2022 წელს შეცვლილი საგადასახადო განაკვეთი გავრცელდა ყველა აქტივსა და ვალდებულებაზე, გარდა იმისა, რომლებიც დაკავშირებულია სესხებთან. ამის შედეგად, გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება გაიზარდა 53 ათასი ლარით.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები შეადგენს:

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2019	მოგება-ზარალში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ხარჯი	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება საგადასახადო განაკვეთის ცვლილების შედეგად	სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2022
სხვა აქტივები	93	298	-	55	-	446
სხვა ოპერაციების რეზერვი	337	91	-	56	-	484
საიჯარო ვალდებულებები	137	7	193	113	-	450
სხვა ვალდებულებები	86	(107)	-	154	-	133
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(186)	(5)	(1,117)	(431)	12	(1,727)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(1,304)	(445)	(1,568)	-	-	(3,317)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(837)**	**(161)**	**(2,492)**	**(53)**	**12**	**(3,531)**

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2020	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შემცირება საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები / ვალდებულებები 31 დეკემბერი 2021
სხვა აქტივები	2	91	93
სხვა ოპერაციების რეზერვი	156	181	337
საიჯარო ვალდებულებები	256	(119)	137
სხვა ვალდებულებები	58	58	86
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(578)	392	(186)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(3,052)	1,748	(1,304)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(3,158)**	**2,321**	**(837)**

კავშირი ეფექტურ გადასახადის განაკვეთთან, 2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისათვის, აიხსნება შემდეგნაირად:

	2022	2021
მოგება მოგების გადასახადამდე	**19,233**	**15,204**
გადასახადი კანონით განსაზღვრული განაკვეთით (15%)	2,885	2,281
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების ზრდა საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	2,545	-
წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	-	(1,468)
მუდმივი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი	(655)	(1,018)
მოგების გადასახადის ხარჯი / (სარგებელი)	**4,775**	**(205)**
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	2,069	3,583
მიმდინარე წელს აღიარებული გადავადებული გადასახადის ხარჯი	2,706	(2,321)
წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	-	(1,468)
მოგების გადასახადის ხარჯი / (სარგებელი)	**4,775**	**(205)**

26. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები

ბანკი თავისი ჩვეული საქმიანობის პროცესში კლიენტების მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით იყენებს ფინანსურ ინსტრუმენტებს გარესაბალანსო რისკებით. აღნიშნული ინსტრუმენტები, რომლებიც მოიცავს სხვადასხვა ხარისხის საკრედიტო რისკს, არ არის ასახული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

ბანკი გარესაბალანსო ვალდებულებებთან მიმართებაში იმავე საკრედიტო და მართვის პოლიტიკით ხელმძღვანელობს, რომელსაც საბალანსო ოპერაციებში იყენებს. 2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობით ვალდებულებებზე დანაკარგების რეზერვმა შეადგინა 192 ათასი და 365 ათასი ლარი, შესაბამისად.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობითი ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
პირობითი ვალდებულებები და საკრედიტო ვალდებულებები:		
გაცემული გარანტიები და მსგავსი ვალდებულები	10,868	7,631
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	26,553	29,444
სულ პირობითი და საკრედიტო ვალდებულებები	**37,421**	**37,075**

საკრედიტო ხაზის ფარგლებში კლიენტისათვის სესხის გაცემას ბანკი ამტკიცებს ინდივიდუალურად. სესხის გაცემა დამოკიდებულია მსესხებლის ფინანსურ მაჩვენებლებზე, სესხის მომსახურებასა და სხვა პირობებზე.

კაპიტალური ვალდებულებები

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ გააჩნდა არსებითი კაპიტალური ვალდებულებები.

სასამართლო დავები

ბიზნესის ჩვეულებრივი ფუნქციონირებისას დროდადრო ჩნდება კლიენტებისა და კონტრაგენტების მოთხოვნები ბანკის მიმართ. ხელმძღვანელობის აზრით, არსებითი დაურიცხავი ზარალი არ არის მოსალოდნელი და ამგვარად ფინანსური ანგარიშგება არ მოიცავს შესაბამისი ზარალის რეზერვს.

გადასახადები

საქართველოს კანონმდებლობაში არსებობს ისეთი მუხლები, რომელთა ინტერპრეტაცია სხვადასხვაგვარადაა შესაძლებელი. ასევე არსებობს საგადასახადო ორგანოების მიერ ბიზნესის საქმიანობის თაობაზე თვითნებური დასკვნების გაკეთების საშიშროება. იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო ორგანოები არ მოიწონებენ ბანკის რომელიმე კონკრეტულ ქმედებას, რომელიც ეფუძნება ხელმძღვანელობის მიერ კანონის თავისებურად გაგებას, ამან შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი გადასახადების, ჯარიმებისა და საურავების დარიცხვა.

საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით კანონი "საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების შეფასება" 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა. კანონში შევიდა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტაციის განმსაზღვრელი მოთხოვნები. ახალი კანონის მიხედვით საგადასახადო უწყებებს უფლება აქვთ, მეწარმეს დააკისრონ დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები გარკვეული ტრანზაქციების ფარგლებში, რომლებიც ასევე მოიცავს გარიგებებს დაკავშირებულ მხარეებთან, თუ საგადასახადო ორგანომ ჩათვალა, რომ ტრანზაქციის ფასი კომერციულ საფუძველზე არ არის განსაზღვრული. საგადასახადო ორგანოების მიერ ბანკის საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების ეჭვქვეშ დაყენების შესაძლო შედეგის სარწმუნოდ განსაზღვრა შეუძლებელია.

ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების რეზერვის შექმნისა და გარიგებების საბაზრო ფასის დადგენისას. ასევე, ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს კლიენტების სესხებისა და სხვა მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ან რეზერვის აღდგენაზე დროებითი განსხვავებების შეფასებისას, რაც იწვევს დასაბეგრი მოგების შემცირებულად წარმოდგენას. ბანკის ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ყველა საგადასახადო თანხა უკვე დარიცხულია და ამდენად ფინანსურ ანგარიშგებაში რაიმე რეზერვი გათვალისწინებული არ არის.

ბოლო საგადასახადო შემოწმება ჩატარდა 2018 წლის აგვისტოში. ამდენად, საგადასახადო შემოწმებისათვის ამჟამად ღიაა 2020-2022 წლების პერიოდი.

საოპერაციო გარემო

საქართველო, როგორც განვითარებადი ბაზარი, ხასიათდება ისეთი რისკებით, როგორიცაა ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური, იურიდიული და საკანონმდებლო რისკები, რომლებიც არ არსებობს განვითარებულ ბაზარზე. წესები და კანონები, რომლებიც გავლენას ახდენს ბიზნესზე საქართველოში, სწრაფად ვითარდება, ხოლო საგადასახადო და მარეგულირებელ კანონმდებლობას ახასიათებს სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაცია. საქართველოში ამჟამად მოღვაწე მეწარმეთა წინაშე დგას სხვა სამართლებრივი და ფისკალური გამოწვევებიც. საქართველოს ეკონომიკის განვითარების მომავალი მიმართულება მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული ხელისუფლების მიერ განხორციელებული ეკონომიკური, ფისკალური და მონეტარული ღონისძიებების ეფექტურობაზე, საკანონმდებლო, მარეგულირებელი და პოლიტიკური მოვლენების პარალელურად.

ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოში რამდენიმე საკანონმდებლო ცვლილება განხორციელდა, რომლებიც ძირითადად ქვეყნის ევროკავშირთან დაახლოების გეგმებს უკავშირდება. 2022 და 2021 წლის განმავლობაში ჩატარებულ საკანონმდებლო ცვლილებებს ერთგვარად გზის გამკვლევის ფუნქცია ეკისრებოდა, საქართველო-ევროკავშირის დაახლოების სამოქმედო გეგმის პარალელურად მრავალი სხვა რეფორმაა მოსალოდნელი.

27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს-ის თანახმად, სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს თანხას, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდება ვალდებულების გასხვისებისთვის ბაზარზე კომერციული ოპერაციის შედეგად გარიგების თარიღში.

რეალური ღირებულების რეგულარული შეფასება

ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები ითხოვენ ან ნებას რთავენ კომპანიებს რეგულარულად შეაფასონ რეალური ღირებულებები თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში რეალური ღირებულებით ფასდება და მესამე დონეს მიეკუთვნება.

ისეთი ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომლებიც რეგულარულად არ აისახება სამართლიანი ღირებულებით (და რომელთა მიმართ არსებობს რეალური ღირებულების განმარტების მოთხოვნა).

მოკლევადიანი (3 თვეზე ნაკლები) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში იგულისხმება, რომ მათი საბალანსო ღირებულება მიახლოებულია რეალურ ღირებულებასთან. ეს დაშვება აგრეთვე ვრცელდება მოთხოვნამდე ანაბრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე, რომელთა დაფარვის ვადა განსაზღვრული არ არის.

ფული და ფულის ექვივალენტები, სავალდებულო რეზერვი სებ-ში, მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ და კლიენტების დეპოზიტები

რეალური ღირებულების შეფასება ფულისა და ფულის ექვივალენტების, სებ-ში სავალდებულო რეზერვების, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნებისა და გადასახდელების და კლიენტების დეპოზიტების შემთხვევაში ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე,.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

ფიზიკურ პირებზე სესხები გაიცემა როგორც ფიქსირებული, ასევე ცვლადი განაკვეთით. ვინაიდან ამგვარი სესხებისა და ავანსების აქტიური, მეორადი ბაზარი არ არსებობს, პორტფელის საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია. ფიქსირებული განაკვეთი - უზრუნველყოფილი სესხების გარკვეული ნაწილი გაიცემა ფიქსირებული განაკვეთით. სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე.

ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში

სამართლიანი ღირებულების შეფასება ფიქსირებული განაკვეთის მქონე სასესხო ინსტრუმენტებზე ხდება მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების საფუძველზე იმ მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით რომელიც ახასიათებს ახალ ფინანსურ ინსტრუმენტებს მსგავსი საკრედიტო რისკითა და დარჩენილი ვადით. დისკონტის განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტის ვალუტაზე, ვადაზე და კონტრაგენტის საკრედიტო რისკზე.

სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხის რეალური ღირებულება განისაზღვრება შეფასების საზოგადოდ გავრცელებული მოდელებით და ეფუძნება მსგავს ინსტრუმენტებზე დაკვირვებადი საბაზრო ტრანზაქციების ფასების გამოყენებით შედგენილი სახსრების მოძრაობის ანალიზს.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები - სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები, ძირითადად, წარმოდგენილია მოკლევადიანი მოთხოვნებითა და გადასახდელებით. ამდენად, მათი საბალანსო ღირებულება ითვლება სამართლიან ღირებულებად.

გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები - სასესხო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულებები შეფასდა როგორც საპროგნოზო მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება, დისკონტირებული წლის ბოლოს არსებული საბაზრო განაკვეთებით.

ქვემოთ მოცემულია ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რომელიც შედარებულია მათ შესაბამის საბალანსო ღირებულებასთან:

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2022 წ. 31 დეკემბერი		2021 წ. 31 დეკემბერი	
		საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება
კლიენტებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	642,391	645,696	725,031	736,457
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	მე-2 დონე	17,323	17,486	17,309	17,328
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	მე-3 დონე	429,565	422,884	432,978	426,162
კლიენტების დეპოზიტები	მე-3 დონე	331,888	331,544	385,266	383,845
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	მე-2 დონე	23,606	23,677	-	-
სუბორდინირებული სესხი	მე-3 დონე	27,091	27,090	31,057	31,309

28. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკების მართვა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საბანკო საქმიანობაში და არის ბანკის ოპერაციების მნიშვნელოვანი ელემენტი. ბანკის საქმიანობისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკები მოიცავს:

- საკრედიტო რისკს
- ლიკვიდობის რისკს
- საბაზრო რისკს

ბანკი აღიარებს, რომ რისკის ეფექტური მართვის პროცესების არსებობა მნიშვნელოვანია. ამისათვის ბანკმა დაადგინა რისკის მართვის ფარგლები, რომლის უმთავრესი მიზანია ბანკი დაიცვას რისკისაგან და საშუალება მისცეს მიაღწიოს საკუთარ მიზნებს. მისი მეშვეობით ბანკი ახორციელებს შემდეგი სახის რისკების მართვას:

საკრედიტო რისკი

ბანკს ახასიათებს საკრედიტო რისკი, რომელიც წარმოადგენს რისკს, რომ ფინანსურ ინსტრუმენტთან დაკავშირებული რომელიმე მხარე ვერ შეძლებს დაკისრებული ვალდებულების შესრულებას, რის შედეგადაც მეორე მხარეს მიადგება ფინანსური ზარალი.

საკრედიტო რისკის მართვა და მონიტორინგი ხორციელდება ბანკის დირექტორატის მიერ დაწესებულ ფარგლებში. რისკის მართვის სამმართველო მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საკრედიტო რისკის მართვასა და კონტროლში. ეს სამმართველო პასუხისმგებელია საკრედიტო რისკის გამოვლენასა და შეფასებაზე, კონტროლის განხორციელებასა და მონიტორინგზე. რისკის მართვის სამმართველო პირდაპირ მონაწილეობს საკრედიტო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და შიდა წესების, რეგულაციებისა და საკრედიტო პროგრამების განხილვაში. ამასთან, სამმართველო ბანკს აწვდის დამოუკიდებელ რეკომენდაციებს საკრედიტო რისკის შესამცირებლად, ახორციელებს საკრედიტო რისკის კონტროლსა და მონიტორინგს, ხელმძღვანელობას უმზადებს შესაბამის მოხსენებებს და უზრუნველყოფს დაკრედიტების პროცესის შესაბამისობას გარე კანონებთან/წესებთან ისევე, როგორც შიდა მოთხოვნებსა და პროცედურებთან. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს რისკის მოცულობის ლიმიტების დაწესებით ერთ მსესხებელზე/კონტრაგენტზე ან მსესხებელთა ჯგუფზე და დარგობრივ (გეოგრაფიულ) სეგმენტზე. საკრედიტო რისკის კონცენტრაციის ზღვარი დარგების მიხედვით მტკიცდება და კონტროლდება აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. საკრედიტო რისკის ზღვარს საკრედიტო პროგრამებთან მიმართებაში (მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები) ამტკიცებს დირექტორატი. რისკდამოკიდებულება თითოეულ მსესხებელთან, მოიცავს

საბალანსო და გარესაბალანსო რისკდამოკიდებულებას, რომელიც განიხილება საკრედიტო კომიტეტისა და აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. რეალური რისკდამოკიდებულება ყოველდღიურ მონიტორინგს ექვემდებარება.

საჭიროების დადგომისას და გარანტიების გაცემის შემთხვევაში, ბანკი იღებს უზრუნველყოფას და კორპორატიულ და პირად გარანტიებს.

კრედიტის გაცემის ვალდებულებას წარმოადგენს გარანტიები ან აკრედიტივები. გარესაბალანსო ფინანსური ინსტრუმენტების საკრედიტო რისკი განიმარტება, როგორც დანაკარგების ალბათობა, გამომდინარე კონტრაგენტის უუნარობიდან, შეასრულოს სახელშეკრულებო პირობები. რაც შეეხება საკრედიტო ვალდებულების საკრედიტო რისკს, ბანკი პოტენციურად დგას მთლიანი გამოუყენებელი ვალდებულებების ოდენობის თანხის დაკარგვის საშიშროების წინაშე. თუმცა, დანაკარგის შესაძლო ოდენობა ნაკლებია მთლიან გამოუყენებელ ვალდებულებებზე, რადგან კრედიტის გაზრდის ვალდებულებების უმეტესობა არის პირობითი და გამომდინარეობს კლიენტების მიერ სპეციფიური საკრედიტო მოთხოვნების დაცვიდან. ბანკი აკონტროლებს გარესაბალანსო საკრედიტო ვალდებულებების ვადიანობას, რადგან გრძელვადიან ვალდებულებებს ძირითადად აქვთ უფრო დიდი საკრედიტო რისკი, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს.

საკრედიტო რისკების კატეგორიები

ბანკი თითოეულ რისკის პოზიციას საკრედიტო რისკის კატეგორიას აკუთვნებს იმ მონაცემებზე დაყრდნობით, რომლებიც განისაზღვრება დეფოლტის რისკის პროგნოზირებისა და გამოცდილებაზე დაფუძნებული საკრედიტო შეფასებების გაკეთების მიზნით. საკრედიტო რისკის კატეგორიები განისაზღვრება დეფოლტის რისკის ამსახველი ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ფაქტორების გამოყენებით და დამოკიდებულია გამოვლენილი რისკის მოცულობასა და მსესხებლის სახეობაზე.

ნებისმიერი რისკის გამოვლენა ხდება საწყის ეტაპზე მსესხებლზე ხელმისაწვდომი ინფორმაციის დამუშავების გზით. რისკების გამოვლენა მუდმივ მონიტორინგს ექვემდებარება და იწვევს მის გადატანას საკრედიტო რისკის სხვა კატეგორიაში.

ბანკში გამოიყენება ავტომატიზებული პროგრამა „რისკის ანალიტიკოსი“, რომელიც კორპორატიულ მსესხებლებზე მუშაობს და შიდა რეიტინგის მოდელების ორ შესაძლო მიდგომას გულისხმობს. ესენია „ფუნდამენტური ანალიზი“ და „შეფასების ფურცელი“. ორივე მიდგომა კოეფიციენტებისა და ფინანსური მაჩვენებლების რთულ ანალიზს ემსახურება.

მთავარი სხვაობა ორ აღნიშნულ მიდგომას შორის სისტემის მიერ მოდელის ცვლადი მონაცემების გამოთვლისა და შეფასების მინიჭების მეთოდია. მეორე მხრივ, თუმცა მეთოდოლოგიები განსხვავდება, ორივე სისტემა ერთსა და იმავე ტექნოლოგიურ პლატფორმაზე მუშაობს. გარდა ამისა, თითოეული შიდა სარეიტინგო მოდელი, მოდელის მიუხედავად, იძლევა მსესხებლის რეიტინგსა და დეფოლტის ალბათობას. „შიდა სარეიტინგო მოდელის ავტორი“ შიდა სარეიტინგო მოდელების შექმნასა და პროცესზე მორგებას ორივე მიდგომის გამოყენებით უზრუნველყოფს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ბანკში გამოიყენება მცირე და საშუალო მსესხებლების შეფასების კიდევ ერთი, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა. შეფასების ფურცელი მსესხებლის ფინანსური მონაცემების სტატისტიკურ დამუშავებასა და ხარისხობრივ მახასიათებლებს ეფუძნება. შედეგად, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა მსესხებლებს შიდასაბანკო რეიტინგს ანიჭებს.

სესხის გაცემისას მას, წინასწარ დადგენილი კრიტერიუმების მიხედვით, ენიჭება რისკის ქულა, რომელიც მოგვიანებით აისახება რეიტინგებში.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია სესხის გაცემისას მინიჭებული რეიტინგები.

რეიტინგი	აღწერა
1	მაღალი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი აკმაყოფილებს უმაღლეს მოთხოვნებს. მსესხებლის გადახდის უნარი ძლიერია. პრაქტიკულად არ არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
2+	
2	
3+	
3	
3+	
3	
3-	დამაკმაყოფილებელი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი მოთხოვნების უმეტესობას აკმაყოფილებს. გადახდის უნარი ძლიერია. სუსტად არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
4+	
4	
4-	
5+	მოკლევადიან პერსპექტივაში მსესხებელი მცირე მოწყვლადობას ავლენს. თუმცა, უფრო მაღალია სენსიტიურობა ბიზნესის, ფინანსურ და ეკონომიკურ სფეროებში უარყოფითი ცვლილებების ეფექტის მიმართ. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
5	
5-	
6+	ძლიერ მოწყვლადია უარყოფითი ბიზნეს-, ფინანსური და ეკონომიკური გარემოებების პირობებში. თუმცა, ამჟამად ფინანსური ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობა არსებობს. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
6	
6-	
7+	დეფოლტის მაღალი რისკი (მოცემულ მომენტში მაღალი საკრედიტო რისკი); ფინანსური ვალდებულებების შესრულება შესაძლებელია ხელსაყრელ ბიზნესის, ფინანსური და ეკონომიკურ პირობებში. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
7	
7-	
8	დეფოლტის ძალზე მაღალი რისკი. კლიენტის გადახდისუნარიანობა დაბალია. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
9	
10	

* ურეიტინგო სესხები; 100,000 აშშ დოლარზე ნაკლები, დეპოზიტით უზრუნველყოფილი სესხები, საცალო სესხები.

რეიტინგის ცვლილება

კატეგორიის ცვლილება რამდენიმე რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინდიკატორზეა დამოკიდებული. ესენია ფინანსური პირობები, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, კონკურენტული პოზიცია ბაზარზე, მომწოდებლების/მყიდველების ზეგავლენა, მფლობელის ზეგავლენა, მართვის ხარისხი, არახელსაყრელი მოვლენების რისკი, ა.შ.

საკრედიტო რისკის შეფასების მეთოდოლოგია

რისკის მართვის მიზნით საკრედიტო რისკის გამოვლენის დადგენა რთული პროცესია და მოდელების გამოყენებას მოითხოვს, რადგან გამოვლენა ბაზრის პირობების ცვლილებების, მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების და დროის სვლის პარალელურად მერყეობს. აქტივების პორტფელის საკრედიტო რისკის შეფასება სხვა ვარაუდების გამოთქმასაც მოიცავს, მაგალითად, დეფოლტის დადგომის ალბათობაზე და შესაბამისი დანაკარგების კოეფიციენტებსა და კონტრაგენტებს შორის დეფოლტის კორელაციაზე. ბანკი საკრედიტო რისკს ზომავს „დეფოლტის ალბათობით“ (PD), „დეფოლტის რისკის პოზიციით“ (EAD) და „დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგით“ (LGD). ეს მიდგომა ფასს 9-ში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაზომად გამოყენებული მიდგომის მსგავსია.

ფასს 9-ის შესაბამისად, ბანკში გამოიყენება გაუფასურების სამეტაპიანი მოდელი, რომელიც თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო ხარისხის ცვლილებას ეფუძნება:

- ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც არ არის საკრედიტო რისკის მატარებელი თავდაპირველი შეფასებისას, კლასიფიცირდება 1-ელ ეტაპზე და მისი საკრედიტო რისკის მონიტორინგი მუდმივად მიმდინარეობს.
- თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR) გამოვლენის შემთხვევაში, ფინანსური ინსტრუმენტი გადადის მე-2 ეტაპზე, მაგრამ საკრედიტო რისკის მატარებლად ჯერ არ ითვლება.
- თუ ფინანსური ინსტრუმენტი საკრედიტო რისკის მქონეა, ის შემდეგ გადადის მე-3 ეტაპზე.
- 1-ელი ეტაპის ფინანსურ ინსტრუმენტებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე იმ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით, რომლებიც მომდევნო 12 თვეში შესაძლო დეფოლტის მოვლენებით იქნება გამოწვეული. მე-2 და მე-3 ეტაპის ინსტრუმენტების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო რისკის დანაკარგების საფუძველზე.
- ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო დანკარგების გაზომვის საზოგადო კონცეფციის შესაბამისად, ასევე მხედველობაში მიიღება საპროგნოზო ინფორმაცია-.
- საკრედიტო რისკის მატარებელი შესყიდული ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები ის ფინანსური აქტივებია, რომლებიც თავდაპირველი აღიარებისას უკვე საკრედიტო რისკის მატარებელია. მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ყოველთვის არსებობის მანძილზე იზომება (მე-3 ეტაპი).

ბანკი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს აღიარებს შემდეგ ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით არ აისახება:

- მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ
- კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები
- ინვესტიციები სასესხო ფასიან ქაღალდებში
- სხვა მოთხოვნები
- სასესხო გარანტიები და
- გაცემული ფინანსური გარანტიის კონტრაქტები+
- ბანკთაშორისი დეპოზიტები და საკორესპონდენტო ანგარიშები

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რეზერვი (მსზ/ECL)

- 12 თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი (მსზ), ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომლებიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ისეთი მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ანგარიშგების დღიდან 12 თვის განმავლობაში (1-ელი ეტაპი); ან
- მსზ მთელი არსებობის მანძილზე, ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომელიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ყველა შესაძლო მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ფინანსური ინსტრუმენტის მთელი არსებობის მანძილზე (მე-2 და მე-3 ეტაპები).

მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის რეზერვი საჭიროა ისეთი ფინანსური ინსტრუმენტისათვის, რომლის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საგრძნობლად გაიზარდა. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მსზ შეადგენს 12 თვიანი მსზ-ის ტოლ თანხას.

აუთვისებელი სასესხო გარანტიებისა და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტების შემთხვევაში, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მსზ იზომება კრედიტის კონვერსიის 37.5%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე. ხოლო 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მსზ იზომებოდა კრედიტის კონვერსიის 34.8%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე.

ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოთხოვნებს, ბანკთაშორის დეპოზიტებსა და საკორესპონდენტო ანგარიშებს, აგრეთვე სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებს გაუფასურება ერიცხება 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე. დეფოლტის ალბათობა და დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები კლიენტებისათვის მიიღება საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მოწოდებული საკრედიტო რეიტინგის ინფორმაციიდან.

სხვა მოთხოვნებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება გაუფასურების მოდელის ჯგუფური მიდგომის რეზერვირების განაკვეთების საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

მსესხებლების საკრედიტო რისკის გამოვლენის შესაფასებლად ბანკმა შეიმუშავა ფასს 9-ის შესაბამისი მეთოდოლოგია.

ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად, სესხების იმგვარი პორტფელით აფასებს, რომელიც მსგავსი საკრედიტო რისკის მაჩვენებლებით ხასიათდება.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკის გამოვლენებად ითვლება ის მსესხებლები/მსესხებელთა ჯგუფები, რომელთა რისკის გამოვლენა პირველადი კაპიტალის 1%-ს აჭარბებს. გარდა ამისა, მათში დაფიქსირებული უნდა იყოს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ნიშნები.

ისეთი რისკის გამოვლენის დასადგენად, რომლის საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა ან რომელმაც განიცადა გაუფასურების ზარალის გამომწვევი მოვლენა, ანალიზდება ინფორმაცია მსესხებლების ლიკვიდობის, გადახდისუნარიანობის, ბიზნესისა და ფინანსური რისკების, ვადაგადაცილების სტატუსის, რესტრუქტურიზაციის, საკრედიტო რეიტინგებისა და უზრუნველყოფის რეალური ღირებულების თაობაზე. 2021 წლისგან განსხვავებით, კოვიდ-19-ის გავრცელება არ ითვლება ისეთ ხდომილებად, რომელმაც ზოგიერთ არეალში საგრძნობლად გაზარდა სესხების პორტფელის საკრედიტო რისკი, ანუ სტუმარ-მასპინძლობის სერვისში (სასტუმროებში, რესტორნებსა და კაფეებში) 2022 წლის ბოლოსათვის.

მსზ ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე, რომლებიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით ხასიათდება, ფასდება ინდივიდუალურად. თუმცა, დეფოლტირებული მსესხებლის ან მსესხებელთა ჯგუფის შემთხვევაში, ინდივიდუალური შეფასების ზღვარი პირველადი კაპიტალისათვის არის 0.5%. მსზ, რომელიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით არ ხასიათდება ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე ფასდება ჯგუფურად.

მსზ-ის შეფასება ინდივიდუალურად

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, მსზ ფასდება კონტრაქტით ბანკის მიერ მისაღები ფულადი ნაკადებისა და მომავალი ეკონომიკური სცენარების სიმრავლის შეწონვით მისაღები ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულებით, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტური საპროცენტო

განაკვეთით. გარდა ამისა, მხედველობაში მიიღება სესხების უზრუნველყოფად ფლობილი აქტივების რეალიზაცია. უზრუნველყოფის სალიკვიდაციო ღირებულება ზოგადად ფასდება ამოღების პერიოდად 2.5 წლის, ხოლო აქტივების ლიკვიდაციისათვის 10%-იანი ხარჯების მიღებით. გამოთვლებში გამოყენებული სალიკვიდაციო ღირებულება უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებაზე სულ მცირე 20%-ით უნდა იყოს ნაკლები. ზოგადი მიდგომა შეიძლება ინდივიდუალურად გადაიხედოს თუ სხვა გარემოებებმა უჩვენა, რომ ამოღების პერიოდი ან შეფასების ზღვრული მაჩვენებელი არარეალისტურია.

მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად

მსზ-ის შეფასებისას მხედველობაში მიიღება შემდეგი ცვლადების სტრუქტურა:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD);
- დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, შეფასებულია შიდა სტატისტიკური მოდელების და სხვა ისტორიული მონაცემთა ბაზის გამოყენებით. ისინი შექმნილია სამომავლო პროგნოზის ასახვის მიზნით.

ჯგუფური შეფასება ტარდება მსესხებლის და არა კონტრაქტის დონეზე.

სეგმენტაცია

ჯგუფურად შეფასებული სესხები სეგმენტებად იყოფა საკრედიტო რისკის შემდეგი მახასიათებლების მიხედვით:

- სეგმენტი
- სექტორი
- უზრუნველყოფა
- ვალუტა

ის პორტფელი, რომელზეც მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად ხდება, იყოფა 4 სექტორად: ვაჭრობა, მშენებლობა და უძრავი ქონების მართვა, სხვა ბიზნეს-სექტორები და პროდუქტებად: უზრუნველყოფილი საცალო და არაუზრუნველყოფილი საცალო და აგრეთვე ვალუტის მიხედვით (ლარი და უცხოური ვალუტა, გარდა არაუზრუნველყოფილი საცალო სესხებისა, რომელიც ვალუტებად არ სეგმენტირდება). სულ 9 სეგმენტია.

თითოეული სეგმენტი შემდეგ იყოფა 5 კატეგორიად, რომელთაგან თითოეული მსგავსი საკრედიტო რისკის თვისებებით ხასიათდება, როგორიცაა ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა და რესტრუქტურიზაცია, აგრეთვე, ზოგიერთ შემთხვევაში, საკრედიტო რეიტინგი, სესხის მომსახურების მოცვის კოეფიციენტი (DSCR) და გადახდის შემოსავალთან ფარდობა (PTI).

სეგმენტაციის ზემოთ აღწერილი წესების მიხედვით, ჯგუფურად შეფასებული პორტფელი ჯგუფდება 45 მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების კატეგორიად.

დეფოლტის განსაზღვრება

შეფასების დასადგენად კრიტიკული მნიშვნელობა ენიჭება დეფოლტის განსაზღვრებას, რომელიც მსზ-ის ოდენობის შეფასებაშია ინტეგრირებული. დეფოლტის მოვლენად ბანკი მიიჩნევს შემდეგ მოვლენებს:

- მსესხებელმა ბანკის მიმართ მატერიალურ საკრედიტო ვალდებულებაზე ვადას გადააცილა 90-ზე მეტი დღით
- მსესხებლის მატერიალური საკრედიტო ვალდებულება დაექვემდებარა სხვადასხვა საკრედიტო კომიტეტების პროტოკოლებით რესტრუქტურიზაციას, ხოლო აქტივების კატეგორია, საქართველოს ეროვნული ბანკის აქტივების კლასიფიკაციის რეგულაციის მიხედვით, არის „საყურადღებო სესხი“, „არასტანდარტული“, „საეჭვო სესხი“, „უიმედო სესხი“

- მსესხებლის მიერ ბანკისათვის საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა მოსალოდნელი არ არის, მისი ვალები ჩამოიწერა ან გაიყიდა დიდი ფასდათმობით, ან მსესხებელი ითვლება პრობლემურად, ან მსესხებელზე მიმდინარეობს გაკოტრების პროცესი.
- აქტიური საკრედიტო რეიტინგი 8, 9 ან 10.
- კორპორატიული და მცირე და საშუალო ბიზნესის DSCR<1, ხოლო საცალო სეგმენტისათვის PTI>70%, თუ მსესხებლის შემოსავალი თვეში 1,500 ლარს აღემატება, ან კიდევ PTI>55%, თუ მსესხებლის შემოსავალი თვეში 1,500 ლარზე ნაკლებია.

იმის განსაზღვრისას, სავარაუდოა თუ არა მსესხებლის მხრიდან საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა, ბანკი მხედველობაში იღებს როგორც ხარისხობრივ, აგრეთვე რაოდენობრივ ინდიკატორებს. დეფოლტის შესაფასებლად ბანკი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს, რომლებიც ან ბანკის შიგნით არის შემუშავებული, ან გარე წყაროებიდან მიიღება. შეფასებული ინფორმაცია ასევე დამოკიდებულია რისკის გამოვლენის სიდიდეზეც. ანალიზში მნიშვნელოვან მონაცემებს წარმოადგენს ხარისხობრივი ინდიკატორები, როგორიცაა შიდა საკრედიტო რეიტინგის მოდელის უდაბლესი კატეგორია და გარედან მიღებული ინფორმაცია მსესხებლის ფინანსური სიტუაციის შესაძლო გაუარესების თაობაზე. ეს ინდიკატორები გამოიყენება მსზ-ის ინდივიდუალურად შესაფასებელი სესხების დასადგენად, თუ მსესხებლის რისკის გამოვლენა მნიშვნელოვნად მაღალ ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება. მსზ-ის ჯგუფური შეფასების მიზნებისათვის, დეფოლტად აგრეთვე ითვლება საკრედიტო რეიტინგი 8, 9, 10 ან მსესხებლისათვის „პრობლემურის“ სტატუსის მინიჭება.

საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდა

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის აღმოსაჩენად, ბანკი მონიტორინგს ახორციელებს იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებსაც გაუფასურება ერიცხება. თუ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა, ბანკი დანაკარგის რეზერვს აფასებს მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის და არა 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე.

იმის შესაფასებლად, საგრძნობლად გაიზარდა თუ არა ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ბანკი მხედველობაში იღებს სათანადო და არგუმენტირებულ ხარისხობრივ და რაოდენობრივ ინფორმაციას. მსესხებლის საკრედიტო რეიტინგის მნიშვნელოვანი გაუარესება, რაც იწვევს დეფოლტის ალბათობის 10%-ზე მეტით ზრდას და შიდა რეიტინგი არის 6- ან უარესი, აგრეთვე მნიშვნელოვანი კლება უზრუნველყოფის ფასში, შეიძლება ჩაითვალოს საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ხარისხობრივ მაჩვენებლად. სწორედ ეს ინდიკატორები გამოიყენება ინდივიდუალურად შესაფასებელი მსზ-ის მქონე სესხების გამოსავლენად, თუ მსესხებლის რისკი ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება.

როდესაც აქტივზე ვადაგადაცილება 30 დღეზე მეტია ან მოხდა მისი რესტრუქტურიზაცია ფინანსური პრობლემების გამო, ბანკი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა და აქტივი ხვდება გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ დანაკარგის რეზერვი განიხილება მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის მიხედვით.

თითოეული ჯგუფისათვის დეფოლტის ალბათობის კოეფიციენტის განსასაზღვრად, ბანკი იყენებს მიგრაციის მატრიცების მეთოდოლოგიას, რომელიც ისტორიულ მონაცემებსა და გადაუხდელობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით დეფოლტის სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე სარწმუნოდ ზომავს იმ სესხების ოდენობას, რომლებიც დროთა განმავლობაში დეფოლტს განიცდის საბალანსო უწყისის თარიღამდე დამდგარი მოვლენების გამო. ჰომოგენური ჯგუფის დაკვირვების პერიოდად აღებულია ერთი წელი 2021 წლის ნოემბრიდან 2022 წლის ნოემბრამდე. დაკვირვების პერიოდის განმავლობაში გენერირდა ერთ თვიანი მიგრაციის მატრიცები. პორტფელის ზრდის ეფექტის გამოსარიცხად 2021 წლის ივლისის შემდეგ გაცემული სესხები სტატისტიკურ ანალიზში არ შევიდა.

მიგრაციის მატრიცები გამოიყენება თითოეული ჯგუფურად შესაფასებელი ჯგუფის 12 თვიანი დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად. ამის გათვალისწინებით, ხდება ზღვრული დეფოლტის ალბათობების გამოთვლა პორტფელის ვადის ამოწურვამდე რამდენიმე წელიწადზე. დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად დეფოლტად განისაზღვრა 90 დღიანი ვადაგადაცილება.

დროის მომენტში დეფოლტის ალბათობის შესაფასებლად ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას ამუშავებს სხვადასხვა მაკროსცენარის მეშვეობით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, თითოეულ წრეში საშუალო დეფოლტის ალბათობის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მთლიანი მსზ-ის 4.9%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 891/(-891) ათას ლარს.

LGD მოდელი

გაუფასურების მოდელის კიდევ ერთი კომპონენტია LGD (დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები), ანუ დეფოლტის შემთხვევაში წარმოშობილი ზარალის შეფასებული ოდენობა. მის შესაფასებლად დეფოლტგანცდილი რისკგამოვლინებები სეგმენტების მიხედვით მცირდება უზრუნველყოფად გამოყენებული დეპოზიტებით, 2.5 წლიანი ამოღების პერიოდის უძრავი ქონების დისკონტირებული სალიკვიდაციო ღირებულებით, 10%-იანი რეალიზაციის ხარჯებით და საბაზრო ღირებულების მინიმუმ 20%-იანი ზღვრული მაჩვენებლით. LGD იზომება სეგმენტურად და არა ჯგუფის დონეზე.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასების მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 11.3%/-9.6%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 2,041/(-1,741) ათას ლარს.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამოღების პერიოდის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 7.9%/-8.9%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 1,431/(-1,497) ათას ლარს.

EAD მოდელი

EAD წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ბანკი მას ანგარიშობს კონტრაგენტის მიმდინარე რისკგამოვლენის საფუძველზე, რომელიც კორექტირებულია პოტენციური ცვლილებებით, რომლებიც დგება მე-3 დონეზე (დეფოლტი) გადაყვანისას, ანუ 1.007 1-ელი დონის სესხებისთვის და 1.011 მე-2 დონის სესხებისათვის.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ბანკი მსზ-ის გამოთვლებში იყენებს საპროგნოზო ინფორმაციას. ეს ინფორმაცია მოიცავს ეკონომიკურ მონაცემებსა და ეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზს, რომელსაც მონეტარული სამსახურები აქვეყნებენ. დეფოლტის ზღვრული ალბათობების კორექტირებისათვის გამოიყენება სამი ეკონომიკური სცენარი (საბაზისო, პესიმისტური, ოპტიმისტური). ამ 3 სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობების საფუძველს, რომლებიც მსზ-ის გამოთვლებში გამოიყენება. 12 თვიანი მსზ (1-ელი ეტაპის სესხები) ფასდება მხოლოდ თორმეტთვიანი დეფოლტის ალბათობით. არსებობის მანძილზე მსზ (მე-2 და მე-3 ეტაპების სესხები) ფასდება ყველა წლიური ზღვრული დეფოლტის ალბათობით სესხის ვადის გასვლამდე.

ფასს 9-ის მიზნებისათვის საქართველოს ეროვნული ბანკი აქვეყნებს მაკროეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზებს სხვადასხვა სცენარით და მათ წონას გამოთვლებში. საბაზისო სცენარი ყველაზე სავარაუდო სცენარია და მისი წონა გამოთვლებში 50%-ია. პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარების წონა 25%-ია.

ისტორიული მონაცემების სტატისტიკური ანალიზის გამოყენებით ბანკმა შეაფასა ურთიერთქმედება მაკროეკონომიკურ ცვლადებსა და და დეფოლტის ალბათობას შორის. ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების მომავალ ეკონომიკურ სცენარში შედის სამი მაკროეკონომიკური ინდიკატორი - მშპ-ის ზრდა, ლარი/აშშ დოლარი გაცვლითი კურსი და უძრავი ქონების ფასები. ჯგუფურად შეფასებული პორტფელის შემთხვევაში, ბანკმა შეაფასა, თუ რა ზეგავლენა აქვს მშპ-ის ზრდას, წლიური ინფლაციის განაკვეთს, ლარი/აშშ დოლარის გაცვლით კურსს. ინფლაციის განაკვეთი არ აჩვენებს სტატისტიკურად დამტკიცებულ კავშირს დეფოლტის ალბათობებთან.

სებ აქვეყნებს ძირითად მაკროეკონომიკურ ინდიკატორებს, რომლებიც 2022 წლის 31 დეკემბერს გამოყენებული იქნა 2023-2025 წლების საქართველოს ეკონომიკური სცენარების შესადგენად. ამ ინდიკატორებს მნიშვნელოვანი ზეგავლენა აქვს მსზ-ზე.

პროგნოზირებული ურთიერთობა ეკონომიკურ ინდიკატორებსა და დეფოლტსა და დანაკარგის განაკვეთებს შორის სესხის პორტფელებში შემუშავდა ბოლო 5 წლის მონაცემების საფუძველზე.

ბანკმა ჩაატარა სენსიტიურობის ანალიზი, რომელიც უჩვენებს, თუ როგორ შეიცვლება სესხის პორტფელის მსზ მათ გამოთვლაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების ცვლილებების შემთხვევაში. ქვემოთ მოცემულ

ცხრილში ნაჩვენებია ჯგუფრად შეფასებული მთლიანი მსზ, თუ თითოეული გამოყენებული დაშვება შეიცვლება 10%-ით. საილუსტრაციოდ, ცვლილებები იზოლირებულად არის ნაჩვენები და გამოყენებულია თითოეულ ალბათობის მიხედვით შეწონილ სცენარზე, რომლებსაც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება ეფუძნება.

	ცვლილება	საშუალო დეფოლტის ალბათობა	საშუალო LGD	ზეგავლენა მსზ-ზე (ლარი)
მშპ-ის ზრდის განაკვეთის სცენარის	10%	8.9%	16.8%	(110)
ცვლილება	-10%	8,9%	16.8%	110
ლარი/აშშ დოლარის გაცვლითი კურსის	10%	9.0%	16.8%	192
სცენარის ცვლილება	-10%	8.8%	16.8%	(192)
უძრავი ქონების ფასები	10%	8.9%	13.0%	(1,818)
	-10%	8.9%	21.9%	2,232

მსზ-ის გამოთვლა

როდესაც ზღვრული PD და LGD დგინდება თითოეული სეგმენტისათვის, ხდება სესხზე დანაკარგის რეზერვის გამოთვლა. ის დამოკიდებულია ჯგუფების რისკის მახასიათებლებზე: 12 თვიანი მსზ გამოითვლება 1-ელი ეტაპის ჯგუფებისთვის (31 დღეზე ნაკლები გადაცილება) და არსებობის მანძილზე მსზ მე-2 ან მე-3 ეტაპის ჯგუფებისათვის (30 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება ან საკრედიტო კომიტეტების მიერ რესტრუქტურიზებული სესხი ან სხვა ხარისხობრივი ინდიკატორი). დანაკარგის რეზერვის გამოთვლის შედეგი ბანკს საშუალებას აძლევს, მიიღოს ჯგუფური შეფასების 45 კატეგორიიდან თითოეულის გაუფასურების განაკვეთი, რომლებიც გამოიყენება სესხზე დანაკარგის რეზერვის ფორმირებისათვის მთლიანი მოდელის ხელახლა გამოთვლამდე. გაუფასურების მოდელის გადათვლა მოხდა 2022 წლის დეკემბერში, უახლესი ინფორმაციის საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორატიული სესხები							
5	18,721	(36)	(176)	-	(212)	18,509	1.13%
5-	34,666	(233)	-	-	(233)	34,433	0.67%
6+	54,858	(300)	(461)	-	(761)	54,097	1.39%
6	53,681	(145)	(237)	(596)	(978)	52,703	1.82%
6-	25,131	(165)	(545)	-	(710)	24,421	2.83%
7+	7,601	(1)	-	(243)	(244)	7,357	3.21%
10	12,286	-	-	(976)	(976)	11,310	7.94%
ურეიტინგო	21,872	(131)	-	-	(131)	21,741	0.60%
სულ კორპორატიული სესხები	**228,816**	**(1,011)**	**(1,419)**	**(1,815)**	**(4,245)**	**224,571**	**1.86%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5-	906	(6)	-	-	(6)	900	0.66%
6+	24,635	(151)	-	(6)	(157)	24,478	0.64%
6	85,417	(420)	(888)	(213)	(1,521)	83,896	1.78%
6-	98,866	(554)	(295)	(951)	(1,800)	97,066	1.82%
7+	8,552	(14)	(1)	(551)	(566)	7,986	6.62%
7	2,115	(1)	-	(47)	(48)	2,067	2.27%
7-	970	-	(12)	(75)	(87)	883	8.97%
8	2,786	-	-	(24)	(24)	2,762	0.86%
9	1,369	-	-	(251)	(251)	1,118	18.33%
10	9,208	-	-	(2,305)	(2,305)	6,903	25.03%
ურეიტინგო	35,639	(235)	(100)	(339)	(674)	34,965	1.89%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**270,463**	**(1,381)**	**(1,296)**	**(4,762)**	**(7,439)**	**263,024**	**2.75%**
საცალო სესხები							
6	18	(1)	-	-	(1)	17	5.56%
6-	652	(1)	-	(18)	(19)	633	2.91%
7+	75	-	-	(7)	(7)	68	9.33%
7	1	-	-	-	-	1	0.00%
ურეიტინგო	160,503	(1,131)	(599)	(4,696)	(6,426)	154,077	4.00%
სულ საცალო სესხები	**161,249**	**(1,133)**	**(599)**	**(4,721)**	**(6,453)**	**154,796**	**4%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**(3,525)**	**(3,314)**	**(11,298)**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორატიული სესხები							
5	4,723	(2)	-	-	(2)	4,721	0.04%
5-	13,506	(25)	-	-	(25)	13,481	0.19%
6+	36,612	(195)	-	-	(195)	36,417	0.53%
6	53,783	(190)	(1,498)	(17)	(1,705)	52,078	3.17%
6-	75,759	(226)	(1,846)	(76)	(2,148)	73,611	2.84%
7+	46,640	(32)	(2,108)	(1,292)	(3,432)	43,208	7.36%
7	4,260	(1)	-	(21)	(22)	4,238	0.52%
10	16,921	-	-	(1,057)	(1,057)	15,864	6.25%
ურეიტინგო	18,633	(27)	-	-	(27)	18,606	0.14%
სულ კორპორატიული სესხები	**270,837**	**(698)**	**(5,452)**	**(2,463)**	**(8,613)**	**262,224**	**3.18%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5	7,333	(73)	-	-	(73)	7,260	1.00%
5-	13,160	(70)	(63)	(36)	(169)	12,991	1.28%
6+	83,634	(456)	(924)	(740)	(2,120)	81,514	2.53%
6	130,115	(398)	(1,691)	(1,092)	(3,181)	126,934	2.44%
6-	17,408	(21)	(251)	(273)	(545)	16,863	3.13%
7+	2,859	-	-	-	-	2,859	0.00%
7	4,224	(2)	-	(935)	(937)	3,287	22.18%
7-	-	-	-	-	-	-	0.00%
8	907	-	-	(144)	(144)	763	15.88%
9	4,226	-	-	(509)	(509)	3,717	12.04%
ურეიტინგო	59,441	(298)	(1,040)	(614)	(1,952)	57,489	3.28%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**323,307**	**(1,318)**	**(3,969)**	**(4,343)**	**(9,630)**	**313,677**	**2.98%**
საცალო სესხები							
ურეიტინგო	152,417	(227)	(127)	(2,932)	(3,287)	149,130	2.16%
სულ საცალო სესხები	**152,417**	**(227)**	**(127)**	**(2,932)**	**(3,287)**	**149,130**	**2.16%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**(2,243)**	**(9,549)**	**(9,738)**	**(21,530)**	**725,029**	**1.79%**

ბანკის სარეიტინგო მეთოდოლოგიის მიხედვით, კორპორატიული და მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხებში შედის ინდივიდუალური მეწარმეებისა და იურიდიული პირების სესხები. ბანკი საცალო სესხებს, რომლებიც ფიზიკურ პირებზე გაცემულ სესხებს მოიცავს, შიდა საკრედიტო რეიტინგით არ ამუშავებს. მცირე და საშუალო ბიზნესზე გაცემული რამდენი სესხი გაცემულია ინდივიდუალურ მეწარმეებზე.

რესტრუქტურიზებული სესხები

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე პირობების ცვლილება, როგორც წესი, ხდება კლიენტებთან ურთიერთობის განვითარების პროცესის ფარგლებში ან მსესხებლის მდგომარეობის გაუარესების დროს. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, მოლაპარაკების შედეგად შესაძლოა გაგრძელდეს სესხის გადახდის ვადა ან შეიცვალოს გადახდის გეგმა, რომლის მიხედვითაც ბანკი შეღავათიან საპროცენტო განაკვეთს სთავაზობს იმ მსესხებლებს, რომლებიც ნამდვილად მძიმე ვითარებაში აღმოჩნდნენ. მიუხედავად ამისა, აქტივი კვლავაც ვადაგადაცილებული რჩება და ინდივიდუალურად გაუფასურებულია, თუ ხელმეორე მოლაპარაკების შედეგად დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისა და ძირითადი თანხის გადახდა ნაკლებია აქტივის

თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაზე. სხვა შემთხვევაში, მოლაპარაკებების შედეგად იდება ახალი ხელშეკრულება, რომელიც ახალ სესხად განიხილება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია იმ ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება, კლასების მიხედვით, რომელთა პირობები შეიცვალა:

ფინანსური აქტივის კლასი	31 დეკემბერი, 2022	31 დეკემბერი, 2021
კლიენტებზე გაცემული სესხები	73,581	68,813
გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის	(6,800)	(9,989)

გარდა ამისა, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 70,427 ათასი ლარის საბალანსო ღირებულების სესხებზე გავრცელდა კოვიდ-19-ის გამო გადახდებთან დაკავშირებული შეღავათიანი პერიოდი (2021: 60,097 ლარი).

გაუნაღდებელ სასესხო ვალდებულებებთან მიმართებაში ბანკი პოტენციურად ექვემდებარება ამგვარი ვალდებულებების მთლიანი ოდენობის დანაკარგს. თუმცა, დანაკარგის სავარაუდო ოდენობა ნაკლებია, ვინაიდან პირობითი ვალდებულებების უმეტესობა დამოკიდებულია საკრედიტო ხელშეკრულებების გარკვეულ პირობებზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების მოძრაობა ეტაპების მიხედვით

2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში იყო:

	2022			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2022	**539,750**	**118,567**	**88,242**	**746,559**
ახალი წარმოშობილი სესხები	266,946	-	-	266,946
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	60,180	(60,180)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(56,906)	56,906	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(28,569)	28,569	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	22,187	(22,187)	-
სესხების დაფარვა	(264,794)	(32,687)	(6,480)	(303,979)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(107)	(98)	(74)	(278)
საკურსო სხვაობა	(35,900)	(6,701)	(6,118)	(48,718)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2022	**509,169**	**69,425**	**81,934**	**660,528**

2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვში იყო:

	2022			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2022	**2,243**	**9,549**	**9,738**	**21,530**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	6,216	-	-	6,216
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,022	(2,022)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(196)	196	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(1,666)	1,666	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	1,130	(1,130)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	(479)	1,719	1,240
სესხების დაფარვა	(925)	(3,005)	(1,788)	(5,718)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(5,720)	(361)	481	(5,600)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	993	993
საკურსო სხვაობა	(95)	(47)	(381)	(523)
საკრედიტო ზარალი 31 დეკემბერი, 2022	**3,525**	**3,315**	**11,298**	**18,137**

2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში იყო:

	2021			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2021	**252,222**	**198,889**	**85,221**	**536,332**
ახალი წარმოშობილი სესხები	437,575	-	-	453,575
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	88,344	(88,344)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(105,223)	105,223	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(37,525)	37,525	-
სესხების დაფარვა	(137,801)	(54,995)	(31,310)	(224,106)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(187)	(91)	24	(254)
საკურსო სხვაობა	(11,180)	(4,590)	(3,217)	(18,987)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2021	**539,750**	**118,567**	**88,243**	**746,561**

2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვში იყო:

	2021			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2021	**3,444**	**7,405**	**9,156**	**20,005**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	11,439	-	-	11,439
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,524	(2,524)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(9,841)	9,841	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(4,531)	4,531	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	1,126	378	1,504
სესხების დაფარვა	(1,760)	(3,470)	(2,821)	(8,051)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(3,538)	1,774	(1,980)	(3,744)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	654	654
საკურსო სხვაობა	(26)	(72)	(180)	(278)
საკრედიტო ზარალი 31 დეკემბერი, 2021	**2,242**	**9,549**	**9,738**	**21,530**

მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება

ბანკის მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება ცვალებადია და განპირობებულია როგორც ინდივიდუალური რისკებით, ასევე საბაზრო ეკონომიკასთან დაკავშირებული ზოგადი რისკებითაც.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს საბალანსო და გარესაბალანსო ფინანსური აქტივების მაქსიმალურ საკრედიტო რისკდამოკიდებულებას. ბალანსის უწყისში ასახული ფინანსური აქტივების მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება უტოლდება აქტივების საბალანსო ღირებულებას გაქვითვამდე ან უზრუნველყოფამდე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალამდე. პირობითი ვალდებულებებიდან გამომდინარე, მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება წარმოდგენილია ინსტრუმენტების საკონტრაქტო ღირებულებითიმ შემთხვევაში, თუ უზრუნველყოფა, საპასუხო მოთხოვნები ან გარანტია გაუფასურდა და პირობითი ვალდებულება ან კრედიტის გაცემის ვალდებულება არ სრულდება. წმინდა რისკდამოკიდებულება არის მთლიანი რისკდამოკიდებულება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოკლებით.

31 დეკემბერი, 2022	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ეკვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	132,281	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	129,649	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	1,116	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	660,528	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,341	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	19,569	19,304
გარანტიები და აკრედიტივები	10,940	10,868

31 დეკემბერი, 2021	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ქვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	105,840	105,838
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	100,836	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	815	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	746,561	725,031
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,328	17,309
სხვა ფინანსური აქტივები	4,179	3,949
გარანტიები და აკრედიტივები	7,714	7,631

გარესაბალანსო რისკი

გარესაბალანსო რისკების სამართავად გამოიყენება რისკის მართვის არსებითად ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც საბალანსო რისკების შემთხვევაში. სასესხო ვალდებულების შემთხვევაში, კლიენტებსა და კონტრაგენტებზე გავრცელდება კრედიტის მართვის ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც სესხებისა და ავანსების შემთხვევაში. ბანკმა უზრუნველყოფა შეიძლება მოითხოვოს კონტრაგენტის ფინანსური სიძლიერისა და გარიგების ხასიათის მიხედვით.

გეოგრაფიული კონცენტრაცია

აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ წესებთან დაკავშირებულ რისკებს და აფასებს მათ გავლენას ბანკის საქმიანობაზე. 2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები კონცენტრირებული იყო საქართველოში.

აქტივებისა და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია წარმოდგენილია ქვემოთ:

	საქართველო	სხვა არა ეგთო-ს ქვეყნები	ეგთო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2022 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	128,315	1,616	2,342	132,273
ავალდებულო რეზერვი სებ-ში	129,648	-	-	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	391	724	-	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	635,997	5,096	1,298	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,323	-	-	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	7,375	11,929	-	19,304
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	**919,103**	**19,365**	**3,640**	**942,108**
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	1,950	427,615	-	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	308,404	17,935	5,549	331,888
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	-	23,606	-	23,606
საიჯარო ვალდებულება	2,252	-	-	2,252
სუბორდინირებული სესხი	-	27,091	-	27,091
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	10,511	-	-	10,511
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**323,117**	**496,247**	**5,549**	**824,913**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**595,986**	**(476,882)**	**(1,909)**	**117,195**

	საქართველო	სხვა არა ეგთო-ს ქვეყნები	ეგთო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2021 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ექვივალენტები	108,215	2,787	5,167	116,170
ავალდებულო რეზერვი სებ-ში	100,835	-	-	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრუმენტების მიმართ	-	815	-	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	717,858	5,604	1,569	725,031
ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,309	-	-	17,309
სხვა ფინანსური აქტივები	3,949	-	-	3,949
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	**948,220**	**9,206**	**6,736**	**964,163**
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	68	432,910	-	432,978
კლიენტების დეპოზიტები	366,596	16,451	2,218	385,265
საიჯარო ვალდებულება	2,206	-	-	2,206
სუბორდინირებული სესხი	-	31,057	-	31,057
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	6,555	-	-	6,555
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**375,425**	**480,418**	**2,218**	**858,061**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**572,795**	**(471,212)**	**4,518**	**106,102**

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასის მიხედვით

ფინანსური აქტივები ხარისხდება საერთაშორისო სააგენტოების - "ფიტჩის", „სტანდარდ ენდ ფურზისა“ და „მუდისის“ მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით. AAA მაქსიმალური რეიტინგია. საინვესტიციო რანგის ფინანსური აქტივების რეიტინგი მერყეობს AAA-BBB ფარგლებში. ამ უკანასკნელზე ნაკლები რეიტინგის მქონე ფინანსური აქტივები ითვლება სპეკულაციურად.

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს 2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივების საკრედიტო რეიტინგს:

31 დეკემბერი, 2022	AAA	AA	A	BBB	<BBB	შეუფასებელი	სულ
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	-	1,616	-	130,657	-	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	129,648	-	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	724	-	-	391	-	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	19,354	623,037	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,323	-	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	7,158	12,146	19,304
31 დეკემბერი, 2021							
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	-	-	2,787	113,382	-	116,169
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	100,835	-	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	815	-	-	-	-	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	9,886	715,145	725,031
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,309	-	17,309
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	3,949	3,949

კლიენტებზე გაცემული სესხებისგან განსხვავებული ფინანსური აქტივების დახარისხება ხდება საერთაშორისო სააგენტოების, "ფიტჩი", "სტანდარდ & ფუარზი" და "მუდისი" მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით.

საბანკო ინდუსტრიას ზოგადად ახასიათებს საკრედიტო რისკი კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ბანკთაშორისი დეპოზიტების გამო. კლიენტებზე გაცემული სესხების შემთხვევაში რისკდამოკიდებულება კონცენტრირებულია საქართველოს ფარგლებში. რისკდამოკიდებულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკით დადგენილი საკრედიტო ლიმიტებისა და კრედიტუნარიანობის მოთხოვნების დაცვა.

საქართველოს საკრედიტო რეიტინგი საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების თანახმად შეესაბამება – BB-ს.

ბანკი ახორციელებს მრავალ გარიგებას, სადაც კონტრაგენტები არ არიან შეფასებულნი საერთაშორისო შეფასების სააგენტოების მიერ. ბანკმა შეიმუშავა შეფასების შიდა მოდელი, რის მიხედვითაც იგი განსაზღვრავს კონტრაგენტის რეიტინგს. მსესხებელთა შეფასების მიზნით ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის დადგენის მეთოდოლოგია. ამ მეთოდის საშუალებით მსესხებელს რეიტინგი ენიჭება ფინანსური ინფორმაციის გამჭვირვალობის, აუდირებული ფინანსური ანგარიშების, მმართველობის ხარისხის, კონკურენტუნარიანობის, საბაზრო წილის, დაკავშირებული მხარეებისა და სხვა ინდიკატორების მიხედვით.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი ეხება დეპოზიტების გადინებისა და სხვა ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველსაყოფად საკმარისი სახსრების არსებობას, როცა მათი ვადა ამოიწურება.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს ზემოთ აღნიშნულ რისკებს ვადიანობის ანალიზის საფუძველზე და განსაზღვრავს ბანკის სტრატეგიას შემდგომი ფინანსური პერიოდისათვის. მიმდინარე ლიკვიდურობის კონტროლი ხორციელდება ხაზინის მიერ, რომლის ფუნქციაც არის ფულად ბაზრებზე გარიგებების დადება მიმდინარე ლიკვიდობის შესანარჩუნებლად და ფულადი ნაკადების ოპტიმიზაციისათვის.

ლიკვიდობის რისკის სამართავად, ბანკი ახორციელებს ყოველდღიურ მონიტორინგს კლიენტებისგან მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებსა და ბანკის ოპერაციებზე, რომელიც წარმოადგენს აქტივ-პასივების მართვის პროცესის ნაწილს. დირექტორატი აწესებს ლიმიტებს ხელმისაწვდომი სახსრების მინიმალურ წილზე გასანაღდებელი დეპოზიტების უზრუნველსაყოფად და ბანკთაშორისი და სხვა სასესხო წყაროს მინიმალურ დონეზე, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს განაღდების მოთხოვნა მისი მოულოდნელი წარმოქმნისას.

ლიკვიდობის რისკის გასაკონტროლებლად, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტისა (სხვაობა აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის) და მთლიანი აქტივების ფარდობაზე ბანკი აწესებს ზღვარს. აღნიშნული ზღვრის დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას კორექციული ზომების შემოღების შესახებ.

ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ანალიზი:

(a) ფინანსური ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც გამოიანგარიშება ფინანსური ვალდებულებების დაუდისკონტირებელი ფულადი სახსრების (სესხის ძირითადი თანხა და პროცენტი) იმ უახლოესი თარიღით, როდესაც ბანკი ვალდებულია დაფაროს ვალდებულება; და

(b) ფინანსური აქტივებისთვის განსაზღვრული დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც იანგარიშება ფინანსურ აქტივებზე (პროცენტის ჩათვლით) არადისკონტირებული ფულადი სახსრების მოძრაობის საფუძველზე, რომელიც მიღებული იქნება აქტივებზე კონტრაქტით გათვალისწინებულ დაფარვის ვადაში, იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ბანკი ფულადი სახსრების შემოდინებას სხვა დროს ვარაუდობს.

შემდეგ ცხრილში გაანალიზებულია ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკები. ქვემოთ მოცემული მონაცემები ეფუძნება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სახელშეკრულებო ვადებს:

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2022 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ექვივალენტები	6.20%	107,833	-	-	-	-	-	**107,833**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.45%	129,648	-	-	-	-	-	**129,648**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ			391	-	-	724	-	**1,115**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.77%	54,400	23,376	106,902	233,245	224,468	-	**642,391**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	484	-	10,915	5,680	-	**17,323**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**292,125**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	-	**898,310**
ფული და ფულის ექვივალენტები		24,440	-	-	-	-	-	**24,440**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		19,304	-	-	-	-	-	**19,304**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		43,744	-	-	-	-	54	**43,798**
სულ ფინანსური აქტივები		**335,869**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	**54**	**942,108**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები	2.59%	1,949	-	242,807	184,809	-	-	**429,565**
ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	6.89%	165,335	6,448	56,034	34,168	7,229	-	**269,214**
კლიენტების დეპოზიტები	4.00%	-	-	95	23,511			**23,606**
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	5.64%	67	137	569	1,479	-	-	**2,252**
საიჯარო ვალდებულება	4.50%	-	-	-	-	27,091	-	**27,091**
სუბორდინირებული სესხი								
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**167,351**	**6,585**	**299,505**	**243,967**	**34,320**	-	**751,728**
კლიენტების დეპოზიტები		57,223	4,203	352	897		-	**62,675**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		10,511	-	-	-	-	-	**10,511**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**		-	**73,186**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**235,085**	**10,788**	**299,857**	**244,864**	**34,320**	-	**824,914**
საპროცენტო პოზიცია		124,774	17,666	(192,603)	193	196,552	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		124,774	142,440	(50,163)	(49,970)	146,582	146,582	
ლიკვიდობის პოზიცია		100,784	13,463	(192,955)	(704)	196,552	54	
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**100,784**	**114,247**	**(78,708)**	**(79,412)**	**117,140**	**117,194**	

ცხრილში კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები ნაჩვენებია 1 თვემდე ვადაში. ბანკის გამოცდილების მიხედვით, ისტორიული გამოცდილებიდან გამომდინარე მოთხოვნამდე ანაბრების ნახევარი 1 წლის ვადით არის განთავსებული.

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2021 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ექვივალენტები	6.12%	89,270	-	-	-	-	-	**89,270**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.44%	100,835	-	-	-	-	-	**100,835**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.04%	43,517	27,527	139,720	260,296	253,971	-	**725,031**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	484	-	10,902	5,679	-	**17,309**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**233,866**	**28,011**	**139,720**	**271,198**	**259,650**	**-**	**932,445**
ფული და ფულის ექვივალენტები		26,899	-	-	-	-	-	**26,899**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრიტუტების მიმართ		-	-	-	-	815	-	**815**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		3,949	-	-	-	-	-	**3,949**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		30,848	-	-	-	815	54	**31,717**
სულ ფინანსური აქტივები		**264,714**	**28,011**	**139,720**	**271,198**	**260,465**	**54**	**964,162**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	68	1,768	37,893	393,249	-	-	**432,978**
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	222,203	10,146	44,266	32,444	7,915	-	**316,974**
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	76	154	686	1,290	-	-	**2,206**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	81	-	-	-	30,976	-	**31,057**
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**222,428**	**12,068**	**82,845**	**426,983**	**38,891**	**-**	**783,215**
კლიენტების დეპოზიტები		68,120	-	132	-	40	-	**68,262**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		6,555	-	-	-	-	-	**6,555**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**74,675**	**-**	**132**	**-**	**40**	**-**	**74,817**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**297,103**	**12,068**	**82,977**	**426,983**	**38,931**	**-**	**858,032**
საპროცენტო პოზიცია		11,438	15,943	56,875	(155,785)	220,759	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		11,438	27,381	84,256	(71,529)	149,230	149,230	
ლიკვიდობის პოზიცია		(32,389)	15,943	56,743	(155,785)	221,534	54	
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**(32,389)**	**(16,446)**	**40,297**	**(115,488)**	**106,046**	**106,046**	

შემდეგი ცხრილები დეტალურად წარმოადგენს ბანკის დარჩენილ საკონტრაქტო ვალდებულებებს გადახდის წინასწარ შეთანხმებული პერიოდით. ცხრილი შედგა არადისკონტირებული ფულადი სახსრების გადინების საფუძველზე ბანკის მიერ მათი დაფარვის ყველაზე ადრეული თარიღის გათვალისწინებით. ცხრილი მოიცავს პროცენტისა და ძირითადი თანხის ფულადი სახსრების მოძრაობას. იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო ხარჯები ემყარება ცვლად საპროცენტო განაკვეთს, არადისკონტირებული თანხები გამომდინარეობს საპროცენტო განაკვეთის მრუდებიდან საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. კონტრაქტით გათვალისწინებული დაფარვის ვადა ემყარება ყველაზე ადრეულ თარიღს, როდესაც ბანკს შეიძლება მოუწიოს თანხის დაფარვა.

კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები შედის 1 თვემდე ლიკვიდობის კატეგორიაში, რადგან კონტრაქტის მიხედვით, ნებისმიერი თანხა შეიძლება გატანილი იქნეს კლიენტის მოთხოვნისთანავე ბანკის მთავარი დეპოზიტარები არიან ის მსესხებლები, რომლებიც, სასესხო ხელშეკრულების მიხედვით, ვალდებულნი არიან, ბანკში იქონიონ მოქმედი ანგარიშები და შეინარჩუნონ გარკვეული ბრუნვა. ამდენად, ბანკის ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მიმდინარე ანგარიშებიდან სავარაუდო გადინება მნიშვნელოვნად განსხვავდება საკონტრაქტო ლიკვიდობისგან.

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2022 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	1,949	-	245,068	197,147	-	444,164
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	165,377	6,640	60,072	38,578	7,864	278,531
გამომშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	4%	-	-	962	24,491	-	25,917
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	82	156	641	1,602	-	2,481
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	33	197	916	4,867	27,780	33,793
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**167,441**	**6,993**	**307,659**	**266,685**	**35,644**	**784,886**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		57,223	4,203	352	897		62,675
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		10,511	-	-	-	-	10,511
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**	**-**	**73,186**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**235,175**	**11,196**	**308,011**	**267,582**	**35,644**	**858,072**

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2021 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	66	1,770	38,333	407,274	-	**447,445**
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	222,516	10,302	46,711	39,743	8,621	**327,893**
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	86	171	750	1,362	-	**2,369**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	119	227	1,059	5,625	33,511	**40,541**
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**222,789**	**12,470**	**86,853**	**454,004**	**42,132**	**818,248**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		68,120	-	132	-	40	68,292
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		6,555	-	-	-	-	6,555
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**74,675**	**-**	**132**	**-**	**40**	**74,847**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**297,464**	**12,470**	**86,985**	**454,004**	**42,172**	**893,095**

ზემოთ მოცემულ ცხრილში ვადიანობა საკონტრაქტო პირობებს შეესაბამება. თუმცა, არსებული კანონმდებლობით, ფიზიკურ პირს უფლება აქვს, ვადამდე ადრე გაწყვიტოს საანაბრე ხელშეკრულება.

ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტებისათვის (არაწარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში) მოცემული თანხები შეიცვლება, თუ ცვლადი განაკვეთი განსხვავდება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისგან.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის იმის რისკი, რომ ბანკის მოგებაზე ან კაპიტალზე ან მის მიერ მიზნების მიღწევის უნარზე უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს საბაზრო განაკვეთების ან ფასების დონის ცვლილება ან მერყეობა. საბაზრო რისკი მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის რისკს, სავალუტო რისკსა და სხვა რისკებს. ბანკის მიერ რისკების გამოთვლის მეთოდებში და იმ რისკებში, რომლებსაც ის ექვემდებარება, ცვლილებებს ადგილი არ ჰქონია. ასევე, არ შეცვლილა რისკების მართვისა და გაზომვის მეთოდები.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აგრეთვე მართავს საპროცენტო განაკვეთისა და საბაზრო რისკებს ბანკის საპროცენტო განაკვეთის პოზიციის შენარჩუნებით, რაც უზრუნველყოფს ბანკის პოზიტიურ საპროცენტო მარჟას. ფინანსური ზედამხედველობის სამმართველო ახორციელებს ბანკის მიმდინარე ფინანსური მაჩვენებლების მონიტორინგს, აფასებს მის მგრძნობიარობას საპროცენტო განაკვეთის ცვალებადობის მიმართ და ამ განაკვეთის ცვლილების ზეგავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

მგრძნობიარობა საპროცენტო განაკვეთის მიმართ

პოტენციური დანაკარგების პერიოდული შეფასების გზით ბანკი მართავს სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის რისკებს, რომელიც შესაძლებელია წარმოიშვას ბაზრის მდგომარეობის ნეგატიური ცვლილებების შედეგად. ბანკის ხელმძღვანელობა ახორციელებს ბანკის ფინანსური საქმიანობის მონიტორინგს, აფასებს ბანკის მგრძნობიარობას სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების მიმართ და მის გავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვის მთავარ ინსტრუმენტს წარმოადგენს საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარის დაწესება და მისი მონიტორინგი. ბანკის საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკის მიხედვით, საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარი წესდება იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო განაკვეთებში 2%-იანი ცვლილებით გამოწვეული დანაკარგი არ უნდა აჭარბებდეს წლიურ ბიუჯეტში მოცემული წმინდა საპროცენტო შემოსავლის 12%-ს.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მიმართ მგრძნობიარობის ანალიზს, რომელიც განისაზღვრა „რისკის ცვალებადობის შესაძლო მისაღებ ცვლილებებზე" დაყრდნობით. ამ ცვლილებების დონე განისაზღვრება ხელმძღვანელობის მიერ და გათვალისწინებულია ანგარიშებში რისკების თაობაზე, რომლებსაც ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობას წარუდგენენ.

გავლენა მოგებაზე გადასახადის გადახდამდე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრისა და 2013 წ. 1 იანვრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2022 წ. 31 დეკემბერს		2021 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ექვივალენტები	2,157	(2,157)	1,785	(1,785)
ბანკების დეპოზიტები	22	(22)	-	-
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	2,593	(2,593)	2,017	(2,017)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	12,848	(12,848)	14,501	(14,501)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	346	(346)	346	(346)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(8,591)	8,591	(8,660)	8,660
კლიენტების დეპოზიტები	(5,384)	5,384	(6,339)	6,339
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(472)	472	-	-
საიჯარო ვალდებულება	(45)	45	(44)	44
სუბორდინირებული სესხი	(542)	542	(621)	621
წმინდა ზეგავლენა მოგებაზე მოგების გადასახადამდე	**2,932**	**(2,932)**	**2,985**	**(2,985)**

ზეგავლენა აქციონერთა კაპიტალზე:

	2022 წ. 31 დეკემბერს		2021 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ექვივალენტები	1,833	(1,833)	1,517	(1,517)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	19	(19)	1,714	(1,714)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	2,204	(2,204)	12,326	(12,326)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10,921	(10,921)	294	(294)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(7,302)	7,302	(7,361)	7,361
კლიენტების დეპოზიტები	(4,576)	4,576	(5,388)	5,388
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(401)	401	-	-
საიჯარო ვალდებულება	(38)	38	(37)	37
სუბორდინირებული სესხი	(461)	461	(528)	528
წმინდა ზეგავლენა კაპიტალზე	**2,198**	**(2,198)**	**2,537**	**(2,537)**

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი განიმარტება, როგორც რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულება შეიცვლება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვალებადობასთან ერთად. ძირითადი უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსების რყევა გავლენას ახდენს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი სავალუტო რისკს აკონტროლებს ღია სავალუტო პოზიციის მართვით, რაც ბანკს აძლევს საშუალებას, მინიმუმამდე დაიყვანოს ეროვნულ ვალუტასთან მიმართებაში სხვა ვალუტების კურსის ცვალებადობის შედეგად განცდილი დანაკარგები. ხაზინის განყოფილება ახორციელებს ბანკის ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიურ მონიტორინგს, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს სებ-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობა

ბანკის ღია პოზიციები იმ ვალუტების მიხედვით, რომლებშიც იგი ფლობს აქტივებსა და ვალდებულებებს:

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 2.7020 ლარი	ევრო 1 ევრო = 2.8844 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2022 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ექვივალენტები	77,336	45,013	8,865	1,060	**132,274**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	72,258	57,390	-	**129,648**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	724	-	391	**1,115**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	196,053	217,876	228,461	-	**642,390**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,323	-	-	-	**17,323**
სხვა ფინანსური აქტივები	318	18,986	-	-	**19,304**
სულ ფინანსური აქტივები	**291,084**	**354,857**	**294,716**	**1,451**	**942,108**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	161,692	267,873	-	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	156,426	147,363	26,615	1,484	331,888
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	-	23,606	-	-	23,606
საიჯარო ვალდებულება	190	2,062	-	-	2,252
სუბორდინირებული სესხები	-	27,091			27.091
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	8,800	271	1,432	8	10,511
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**165,416**	**362,085**	**295,920**	**1,492**	**824,913**
ღია პოზიცია	**125,668**	**(7,228)**	**(1,204)**	**(41)**	

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 3.0976 ლარი	ევრო 1 ევრო = 3.0540 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2021 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ექვივალენტები	77,246	24,939	13,793	191	**116,169**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	58,700	42,135	-	**100,835**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	815	-	-	**815**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	200,431	287,366	237,234	-	**725,031**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,309	-	-	-	**17,309**
სხვა ფინანსური აქტივები	284	2,333	1,332	-	**3,949**
სულ ფინანსური აქტივები	**295,324**	**374,153**	**294,494**	**191**	**964,162**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	163,759	269,219	-	**432,978**
კლიენტების დეპოზიტები	193,804	165,257	26,130	75	**385,266**
საიჯარო ვალდებულება	270	1,936	-	-	**2,206**
სუბორდინირებული სესხები	-	31,057	-	-	**31,057**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	3,446	1,587	1,463	59	**6,555**
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**197,520**	**363,596**	**296,812**	**134**	**858,062**
ღია საბალანსო პოზიცია	**97,804**	**10,557**	**(2,318)**	**57**	

მგრძნობიარობა სავალუტო რისკის მიმართ

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს ბანკის მგრძნობიარობას აშშ დოლარის ლართან კურსის 25%-იან ზრდასა და შემცირებასთან მიმართებაში. 25% არის მგრძნობიარობის განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისათვის უცხოური ვალუტის რისკზე ანგარიშის წარდგენისას და წარმოადგენს ხელმძღვანელობის მიერ უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შეფასებას. მგრძნობიარობის ანალიზი მოიცავს მხოლოდ არსებულ უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი ერთეულების მიმდინარე ნაწილს და აკორექტირებს მათ გაცვლით კურსს პერიოდის ბოლოს უცხოური ვალუტის განაკვეთის 25%-იანი ცვლილებით.

გავლენა წმინდა მოგებასა და კაპიტალზე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2022 და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2022 წ. 31 დეკემბერი		2021 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	(1,807)	1,807	2,639	(2,639)
გავლენა კაპიტალზე	(1,536)	1,536	2,243	(2,243)

	2022 წ. 31 დეკემბერი		2021 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	(301)	301	(580)	580
გავლენა კაპიტალზე	(256)	256	(493)	493

მგრძნობიარობის ანალიზის შეზღუდვები. ზემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს ძირითად დაშვებებში მომხდარი ცვლილებების შედეგებს, ხოლო სხვა დაშვებები რჩება უცვლელი. რეალობაში არსებობს

კორელაცია დაშვებებსა და სხვა ფაქტორებს შორის. ასევე, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მგრძნობიარობა არ არის წრფივი და უფრო დიდი ან პატარა გავლენა არ უნდა იქნას ინტერპოლირებული ან ექსტრაპოლირებული ამ შედეგებიდან გამომდინარე.

მგრნობიარობის ანალიზი არ ითვალისწინებს იმ ფაქტს, რომ ბანკის აქტივები და ვალდებულებები საკმაოდ აქტიურად იმართება. ამასთან, ბანკის ფინანსური პოზიცია შეიძლება იცვლებოდეს იმ დროისათვის, როდესაც ფაქტიური საბაზრო მოძრაობები იჩენს თავს. მაგალითად, ბანკის ფინანსური რისკის მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საბაზრო რყევებისადმი დამოკიდებულების მართვას. სხვადასხვა დონის მიმართ საინვესტიციო ბაზრის მოძრაობის პარალელურად, მმართველობითი ზომები შეიძლება მოცავდეს ინვესტიციების გაყიდვას, საინვესტიციო პორტფელის გადანაწილების ცვლილებას და სხვა დაცვითი ღონისძიებების განხორციელებას. ამის შედეგად, დაშვებებში ცვლილებებს შეიძლება არ ჰქონდეს ზეგავლენა ვალდებულებებზე, მაშინ, როდესაც აქტივები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში საბაზრო ღირებულებით აღირიცხება. ასეთ ვითარებაში აქტივებისა და ვალდებულებების გაზომვის განსხვავებულმა მეთოდებმა შეიძლება მიგვიყვანოს აქციონერების კაპიტალის ცვალებადობასთან.

სხვა შეზღუდვები მგრძნობიარობის ანალიზში მოიცავს ჰიპოთეტიური საბაზრო მოძრაობების გამოყენებას პოტენციური რისკის დემონსტრირებისათვის, რომელიც წარმოადგენს ბანკის შეხედულებას ახლო მომავალში მოსალოდნელ საბაზრო ცვლილებებზე, რომელთა დარწმუნებით გათვალისწინება შეუძლებელია და მოსაზრებას, რომ ყველა საპროცენტო განაკვეთი ერთმანეთის მსგავსად იმოქმედებს.

საფასო რისკი

საფასო რისკი არის საბაზრო ფასების ცვალებადობის შედეგად ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების მერყეობის რისკი, მიუხედავად იმისა, აღნიშნული ცვალებადობა გამოწვეულია კონკრეტული ფასიანი ქაღალდისთვის, ან მისი გამომშვებისთვის სპეციფიური ფაქტორებით, თუ ბაზარზე არსებულ ყველა ფასიანი ქაღალდზე მოქმედი ფაქტორებით. ბანკზე გავლენას ახდენს მისი პროდუქტების საფასო რისკი, რომელიც ექვემდებარება ძირითად და სპეციფიურ საბაზრო რყევებს. თუმცა, ბანკი არ ფლობს ბაზარზე კვოტირებადი ფასიანი ქაღალდების პორტფელს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს ისეთი ზარალის რისკს, რომელიც წარმოიშობა სისტემის მოშლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის და გარე მოვლენების შედეგად. თუ კონტროლი არ მუშაობს, საოპერაციო რისკმა შეიძლება ავნოს კომპანიის რეპუტაციას, გამოიწვიოს სამართლებრივი სირთულეები და ფინანსური ზარალი. ბანკი ვერ შეამცირებს ყველა საოპერაციო რისკს, მაგრამ იგი ცდილობს, მართოს აღნიშნული რისკები და აკონტროლოს გარემო პოტენციური რისკების მონიტორინგისა და მათზე ადეკვატური რეაგირების საშუალებით. მართვის მექანიზმები მოიცავს მოვალეობების გადანაწილებას, წვდომის, ავტორიზაციისა და შედარების ეფექტიან პროცედურებს, პერსონალის განათლებასა და პროცესების შეფასებას.

29. ტრანზაქციები მეკავშირე მხარეებთან

ქვემოთ მოცემულია ინფორმაცია ბანკსა და მის მეკავშირე მხარეებთან განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

	31 დეკემბერი, 2022		31 დეკემბერი, 2021	
	მეკავშირე მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	მეკავშირე მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
ფული და ფულის ექვივალენტები	2,342	132,273	4,352	116,169
- დამფუძნებელი	1,925	-	3,750	
- სხვა მეკავშირე მხარეები	417	-	602	
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	597	660,528	790	746,561
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	320	-	446	
- სხვა მეკავშირე მხარეები	277	-	344	
კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების რეზერვი	(6)	(18,137)	(1)	(21,530)
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(2)	-	(1)	
- სხვა მეკავშირე მხარეები	(4)	-	-	
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	427,615	429,565	432,910	432,978
- დამფუძნებელი	427,615	-	432,910	
კლიენტების დეპოზიტები	886	331,888	1,016	385,266
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	192	-	228	
- სხვა მეკავშირე მხარეები	694	-	788	
სუბორდინირებული სესხები	27,091	27,091	31,057	31,057
- დამფუძნებელი	27,091		31,057	

დირექტორებისა და უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება მოიცავს:

	2022		2021	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება:				
- თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებელი	1,142	12,318	805	10,991
სულ	**1,142**	**12,318**	**805**	**10,991**

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიში მოიცავს შემდეგ თანხებს, რომლებიც მეკავშირე მხარეებთან ოპერაციების შედეგად წარმოიშვა:

	2022		2021	
	მეკავშირე მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	მეკავშირე მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით	64	65,225	55	39,943
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა (დამფუძნებლი ან ბანკი)	34	-	41	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	31	-	14	-
საპროცენტო ხარჯი	(9,098)	(30,171)	(9,091)	(14,340)
- დამფუძნებელი	(8,818)	-	(9,081)	-
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა ბანკში	(2)	-	(2)	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	(278)	-	(7)	-
საკომისიო ხარჯები	(56)	(2,645)	(98)	(1,860)
- დამფუძნებელი	(56)		(98)	-
წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტის ოპერაციებზე	5	(309)	(2)	3,382
- დამფუძნებელი	5	-	(2)	-
საოპერაციო ხარჯები	(1,161)	(21,616)	(811)	(17,756)
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(1,161)	-	(811)	-

30. შემდგომი მოვლენები

2023 წლის თებერვალში ბანკმა მოახდინა „გასაყიდად განკუთვნილი აქტივები“ მუხლში კლასიფიცირებული ყველა აქტივის რეალიზაცია. წლის ბოლოს შემდგომ რაიმე ისეთ მოვლენას, რაც მოითხოვდა განმარტებას ფინანსურ ანგარიშგებაში ან წარმოდგენილი თანხების კორექტირებას, ადგილი არ ჰქონია.